

Space for Available
for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM

WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa
@gmail.com

ਪ੍ਰੀਤਨਮਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

ਖਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ

ਪਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 235, ਨਿਊਯਾਰਕ : 12 ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ 18 ਜਨਵਰੀ 2023

ਵੈੱਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com

ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

Happy Lohri

May we kill all the negativities of our lives in the fire of Lohri and have brighter happier times with our loved ones. Happy Lohri to everyone.

ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ
ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਆਂ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈਆਂ

PREET NAMA
ONLINE AND PRINT MEDIA
CHIEF EDITOR : PRITPAL KAUR +1 201-312-4180
Preetnama TV

www.preetnama.com
www.preetnews.com
Email : preetnamausa@gmail.com
+1 (201) 312-4180

Pritpal Kaur
Chief Editor

ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਗਏ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਮੁੜ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਲ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਜਿਹਾ ਚਾਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਵਾਰੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਪਰੀ ਜਦੋਂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਕੈਰੋਬੀਅਨ ਦੇਸ਼ ਜਸਾਇਕਾ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਥੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਮੁੜਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਟੀਮ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣੀ ਪਈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਜੀ 20 ਸੰਮੇਲਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਦਿਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਫੌਜੀ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ 26 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਜਸਾਇਕਾ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਸਨ।

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਸਫਰ

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਏ। ਉਹ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਦਿਖਿਆ। ਟਰੂਡੇ 2011 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਕਈ ਵਾਰੀ ਅਧੂਰੀ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਰੂਡੇ ਨੇ 2012 ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਲਈ ਚੋਣ ਲੱਭਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਕਾਦਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੋਣ ਮੁੜਿਮ ਦੰਗਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਆਮ ਚੋਣਾ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦਾ ਵਹਿੰਦੇ ਬਚਪਨ ਸਿਆਸਤ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ੁਰਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਰ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਕਾਂਗਲ

ਜਦੋਂ ਤੀਜਾ ਜਹਾਜ਼ ਵਰਤਣਾ ਪਿਆ ਸੀ

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਹਾਜ਼ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਨਵੀਂ ਇੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਜੀ-20 ਸਮਿੱਟ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤ ਸਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਰਾਬੀ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਕੀ ਖਰਾਬੀ ਸੀ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 2019 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਮੁੜਿਮ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ (ਵਿੰਗ ਜਾਂ ਫੰਗ) ਦੀ ਟੱਕਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀ ਇੱਕ ਬੱਸ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। 2019 ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਨਾਟੇ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਇੱਕ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੇ ਇਸ ਨਾਟੇ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰੁਂ ਚਣ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਦਲ ਵਜੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਰਾਬੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਲਈ ਤੀਜੇ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਈ ਸੀ।

ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ, ਪਰ ਟਰੂਡੇ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦਾ ਵਹਿੰਦੇ ਬਚਪਨ ਸਿਆਸਤ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ੁਰਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਰ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਕਾਂਗਲ

ਖਰਾਬੀ ਕਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ

ਸੀਬੀਐਸੀ ਦੀ ਖਬਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਰਾਬੀ 2 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਇੱਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਸੀਬੀਐਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਹਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਮੁੜਮਤ ਲਈ ਟੀਮ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ 4 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਜਸਾਇਕਾ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਜਹਾਜ਼ ਸੀਸੀ-11 ਚੈਲੰਜਰ ਸਨ। ਇਹ ਕੈਨੇਡੀਅਨੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਹਨ।

ਬਾਰਤ ਦੀ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਟਰੂਡੇ ਨੇ ਕੈਨਿਟ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ-ਬਾਰਤ ਤਣਾਅ

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਵੱਲੋਂ ਸਤੰਬਰ 2023 ਵਿੱਚ ਕਾਨੇਡੀਅਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਵਿਧਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟਰੂਡੇ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਖੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਟਰੂਡੇ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 41 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨੀ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੁਰਾਨ ਹਿੱਕ ਝੜਪ, 2 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ

ਟੋਰਨਾਂ : ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੋਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਗੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀਕਐਂਡ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦੀ ਵਹਿੰਦੀ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਆਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੋਲੰਬੀਆਂ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਤਜ਼ੁਰਬਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਲ 1998 ਵਿੱਚ ਫਿਰ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣੇ। ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੇ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਝੱਲਕ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਟੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨੀ ਕੂਟਨੀਤਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਚਲੇ ਜਾਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੋਰਾਂਟੋ : ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਟੋਰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਗੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀਕਐਂਡ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਫਰਕ ਨਾਲ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ। ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਹਾਨ ਵਿੱਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨੇ ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਘਾਟ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਣਚਾਹੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨੇ ਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਘਾਟ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਣਚਾਹ

ਯਹੁਦੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਏਕਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ : ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਉਠਾਵਾ: ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਹਮਾਸ ਯੁੱਧ ਕਰਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਫਰਤੀ ਅਪਗਾਧਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਫੈਡਰਲ ਐਨਡੀ.ਪੀ. ਲੀਡਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪੀਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਯਹੁਦੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਏਕਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਫਰਤ ਭਰੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਭੜਕਾਏ ਬਗੂਰ ਆਪਣੇ ਡਰ, ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਗਮੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਯਹੁਦੀ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਨਫਰਤ-ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਿੱਸਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪਹਿਣਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਣ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਫਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ 'ਤੇ ਸੱਚਾ ਰਹਿਣਾ ਕਿੰਨਾ ਡਰਾਉਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਲਈ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰ ਦੇ ਹੋਣ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੀ ਅਤੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਖਾ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ

ਕੈਨੇਡੀਅਨਜ਼ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਭਰਲ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਆਖਣਾ ਚਾਹੁੰ ਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਕੁੱਝ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਦਾ ਰੁਖ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵਾਂ ਵੱਲ ਹੈ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦੋ ਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ 2025 ਤੋਂ ਕ

ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਲਿਬਰਲਾਂ ਨਾਲ ਗੱਠਜੋੜ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਗੁਰੋਜ਼ ਕਰਨਗੇ। ਆਪਣੀ ਇਸ ਡੀਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਡੀਲ ਨੂੰ ਲਿਬਰਲਾਂ ਨੂੰ ਨੇਤੀਜ਼ਾਂ ਜਾਣਨ ਸਮਝਣ ਦਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮੁੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਪਤਾ ਲਾ ਸਕੇ ਕਿ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ 'ਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਛੇਵੀਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮੌਤ

ਵਾਹਿਗੁਰਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਯੋਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਖਤ ਸਰਦਰੁੱਤ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਰਵਾਰ ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 17 ਸਾਲਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਡਾਇਲਨ ਬਟਲਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ ਚਲਾਈਆਂ। ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਛੇਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੰਟਰਨੈਟ ਪੋਸਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਪਾੜਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਪੰਜ ਹੋਰ ਜਖਮੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੂਟਰ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਸ਼ਾਟਗੰਨ ਤੇ ਹੈਂਡਗਨ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਮਾਰ ਲਈ। ਜਖਮੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਦੀ ਤਲਾਸੀ ਦੌਰਾਨ ਧਮਾਕਾਬੇਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਜਖਮੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਯੇਸੇਨੀਆ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਖਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਰੋਏਡਰ ਤੇ ਖਾਮਯਾ ਹਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪਿੰਸੀਪਲ ਡੈਨ ਮਾਰਬਰਗਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਟਲਰ

ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। 17 ਸਾਲਾ ਯੋਸੇਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨਾ ਸਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਈਵਾ ਆਗਸਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੌਸਲਰ ਦਾ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਨ੍ਹੀ ਪਈ। ਡਰ ਕਾਰਨ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਆਵਾਜ਼ ਸੂਣੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਗਵਰਨਰ ਕਿਮ ਹੈਨਾਲਡਜ਼ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵੱਡੇ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁੱਖ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਯੋਵਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਝੰਡੇ ਅੱਧੇ ਝੁਕਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣ ਤਾਸਦੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਔਨ੍ਹਾਂ ਫ਼ਿਰੀਆਂ ਏਜੰਟ ਆਯੋਵਾ ਦੀ ਹੋਰ ਕਦਮ 'ਤੇ ਰਾਮ ਲੜਨਗੇ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਆਗੂ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਚ ਅੰਡਿੱਕਾ ਡਾਹਿਆ, ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚੌਣ ਬੇਡੀ ਮੌਦੀ ਦਾ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਲਈ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਾਗੂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੌਦੀ ਵੱਲੋਂ ਲੜਨ ਦੇ ਕਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਅਯੁੱਧਿਆ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੌਣ ਲੜਨ ਦੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਥੇ ਸਫ਼ਰਦਰਜੰਗ ਇਲਾਕੇ ਕਿਆਸਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਵਿੱਚ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਇਕਧਾਸੇ ਪੱਤਰਕਾਂ "ਸੈਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅੰਡਿੱਕਾ ਟਾਹਿਆ, ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚੌਣ ਬੇਡੀ ਮੌਦੀ ਦਾ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਲਈ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਤਿ ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਪਾਰ ਲੈਂਦੇ। ਚੌਣ ਦਾ ਇੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਇਕ ਏਂਜੇਂਡਾ ਮੌਦੀ ਹੈ।" ਡਾਹਿਆ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੁਸ਼ਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਚੁਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ 'ਰਾਮਲਲਾ ਹਮ ਆਈਂਗੇ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ 'ਚ ਅੰਡਿੱਕਾ ਡਾਹਿਆ, ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਚੌਣ ਬੇਡੀ ਮੌਦੀ ਦਾ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਲਈ ਸੱਦਾ ਪ੍ਰਤਿ ਨਹੀਂ ਨਾਮ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਪਾਰ ਲੈਂਦੇ। ਚੌਣ ਦਾ ਇੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਲੋਕ ਇਕ ਏਂਜੇਂਡਾ ਮੌਦੀ ਹੈ।" ਡਾਹਿਆ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕੁਸ਼ਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਚੁਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ 'ਰਾਮਲਲਾ ਹਮ ਆਈਂਗੇ, ਮੁਅੱਤਲੀ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਮੰਦਿਰ ਵਹੀ ਬਣਾਏਂਗੇ ਲੇਕਿਨ ਤਾਗੀਬ "ਮੈਂ 12 ਸਾਲ ਕੁਸ਼ਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਾਤਾਏਂਗੇ।" ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 22 ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਮੰਦਿਰ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ। ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਚੁਣਿਆ 'ਚ 'ਪਾਣ ਪਤਿਸ਼ਨ' (ਮੁਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ) ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਦੀ ਰਸਮ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਟਾ ਸਕਦਾ।"

ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਮਾਸ ਖਾਣ ਤੇ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਪਾਬੰਦੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਬਿੱਲ; ਸਖਤ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਦਰਮਦ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ

ਉਟਾਵਾ- ਹੈਲਥ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਘਾਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਰਯਾਤ ਵਾਲੇ ਲੋੜ
ਨੂੰ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਨੁਸਖੇ ਤੋਂ ਪਰੋ, ਤੋਂ

ਵਾਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਡਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਯੂਐਸ ਡੂਡ ਐਂਡ ਡਰੋਗ ਐਡਮਨਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਫਲੋਰੀਡਾ ਨੂੰ ਸੱਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਉੱਤਰ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਥੋਕ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਡਾਲਰ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਦਰਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਡਾਗਮਾਸਿਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਲਿਕ ਅਫੇਰਜ਼ ਦੇ ਉਪ-ਪ੍ਰਾਨ ਜੋਏਲ ਵਾਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਕਮੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਲੋਰੀਡਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸਾਰੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅੱਧੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਲੋਰੀਡਾ ਤੋਂ ਪਰੇ, ਹੋਰ ਯੂਐਸ ਰਾਜ ਨਾਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਐਂਡ ਡੀ ਏਂਡ ਸਮਾਨ ਬੇਨਤੀ @ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਵਾਰਮਾਸਿਸਟੀ ਟੀਕਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਕੰਸਰਟੀਅਮ, ਜਿਸਨੂੰ ਇਨੋਵੇਟਿਵ ਮੇਡੀਸਨਜ਼ ਕੈਨੇਡਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਦਵਾਈਆਂ ਖਰੀਦਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਾਨ ਡੇਵਿਡ ਰੇਨਵਿਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਏ ਬਿਨਾਂ ਫਲੋਰੀਡਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਗਭਗ 10 ਗੁਣਾ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪਵੇਗਾ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬੁਧਾਰ ਦੀ ਦਵਾਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਤੱਕ ਅਤੇ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦਵਾਈ ਓਜ਼ੈਪਿਕ ਤੱਕ ਕਈ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਲੋਰੀਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਵਿੱਚ ਦਮਾ, ਪੁਰਾਣੀ ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲੇ ਪਲਮਨਗੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਸ਼ੂਗਰ, ਐਚਆਈਵੀ ਅਤੇ ਏਡਜ਼ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਬਿਮਾਰੀ ਲਈ ਦਵਾਈਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਹੈਲਥ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੈਡਰਲ ਰੈਗੂਲੇਟਰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਘਾਟ ਦਾ ਡਰ ਹੋਵੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਈ ਸਕਲ 'ਚ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੰਰਾਨ ਛੇਵੰਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮੌਤ

‘ਵਿੱਤੀ ਦਬਾਅ’ ਕਾਰਨ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰੈਸ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਰਹੇ ਫਿੱਕੇ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਿਥੇ ਕਈ ਕਨੇਡਾ ਦੇ ਸੈਕਿਊਰੀਟੀ ਅਨ ਸਾਲ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪੰਚਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਵੱਡੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਸ ਸਾਲ ਵਿੱਤੀ ਦੁਬਾਅ ਦੇ ਚਲਦੇ ਬੰਦ ਕਰਨੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਯੋਵਾ ਵਿਚ ਸਰਦੁੱਤ
ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵਿਚ
ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਾਹ ਗੋਲੀਆਂ
ਚਲਾਈਆਂ। ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਛੇਵੰਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਪਾੜਾ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ
ਜਦਕਿ ਪੰਜ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਖੁਦ
ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਲਈ। ਜ਼ਖਮੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਇਕ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ
ਵਿਚ ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦਾ ਪਿੰਸੀਪਲ ਡੈਨ ਮਾਰਬਰਗਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ
ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ
ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ 17 ਸਾਲਾ ਡਾਇਲਨ ਬਟਲਰ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਉਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ ਹੈ। ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ
ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਪੋਸਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਟਰ ਦੇ ਕੋਲਾਂ ਸ਼ਾਟਰਿੰਨ ਤੇ ਹੈਂਡਗਨ ਮਿਲੀ ਹੈ।
ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਧਮਕਾਖੇਤ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ।
ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਯੇਸੇਨੀਆ ਰੋਏਡਰ ਤੇ ਖਾਮਯਾ ਹਾਲ
ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਾਇਸਟਰੀ ਸਕੂਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬਟਲਰ
ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ

ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। 17 ਸਾਲਾ ਯੇਸ਼ਨੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਰਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਮਾਰਨਾ ਸਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪੇਰੀ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਈਵਾ ਆਗਸ਼ਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੌਸਲਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਕਿ ਗੋਲੀਆਂ ਚੱਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਪਈ। ਡਰ ਕਾਰਨ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਗਵਰਨਰ ਕਿਮ ਰੈਨਾਲਡਜ਼ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵਰ੍ਹੇ ਦੰਗਾਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੁੱਖ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਆਯੋਵਾ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਇੰਡੇ ਅਧੇ ਝੁਕਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਹੀਣ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਤਕ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੋ ਬਾਇਡਨ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਥਵੀਅਤੀ ਏਜੰਟ ਆਯੋਵਾ ਡਵੀਜ਼ਨ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਇੰਵੈਸਟੀਗੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨੀਨਾ ਸਿੰਘ ਬਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰ ਮਟਰਗੰਮਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਮੇਅਰ

ਮੌਟਗੁੰਮਰੀ- ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਨੀਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੌਟਗੁੰਮਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਮਹਿਲਾ ਨੇ ਮੇਅਰ ਬਣ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਬਿ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੀਨਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਬੋਨੀ ਵਾਟਸਨ ਕੋਲਮੈਨ ਨੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਸੁਰੱਖਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਟੇਟ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਧਾਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੀਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੌਟਗੁੰਮਰੀ ਟਾਊਨਸ਼ਿਪ 'ਚ ਦਿਤੇ ਗਏ ਮੌਕਿਆਂ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦੀ ਇਕ ਚੰਗੀ ਉਦਾਹਰਣ ਦਸਦੀ ਹੈ। 2024 ਲਈ, ਮੇਅਰ ਨੀਨਾ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ 'ਚ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਹ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ 'ਚ ਮੇਅਰ ਦੀ ਤੰਦਰਸਤੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਰਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਿਹਤ, ਆਵਾਜ਼ਾਈ, ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ, ਮਿਉਨਿਸਪਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੰਭਵ ਸੌਤੇ ਹੋਣ।

ਬਿਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੋਂ ਹੀ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ
ਕੰਪਨੀ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਕੰਜੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ

→ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੰਜ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ
 → ਬਿਨਾ ਲਾਈਸੈਂਸ ਤੋਂ ਹੀ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਕੰਜੇ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਈ ਹੈ

ਟੋਰਾਂਟੋ : ਕਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਕਨੇਡੀਅਨ ਦਾ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਦੋਂ ਡੁਹਾਡਾ ਘਰ ਕਨੇਡੀਅਨ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਟੁਕੜੇ ਉੱਪਰ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। 5ਨਟਾਰੀ5 ਵਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਚਕਨਾਚੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਡਾਲਰ ਤਾਂ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਉਸ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਤਾਂ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਓਨਟਾਰੀਓ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜੀਟੀਏ-ਅਧਾਰਤ ਡਿਵੈਲਪਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ \$180,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁਮਾਨੇ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਈਡੀਅਲ (ਬੀ ਸੀ) ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟਸ ਨੂੰ \$34,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਜੁਮਾਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ \$150,000 ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਘਰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਈਸੈਂਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰੈਜੈਕਟ ਲਈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਖੰਗਦਾਰਾਂ ਕੋਲੋਂ 5 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕਨੇਡੀਅਨ ਡਾਲਰ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਓਨਟਾਰੀਓ ਕੋਰਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਆਈਡੀਅਲ (ਬੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ \$15,625 ਅਤੇ ਸਰਜ ਵਾਰੰਟ ਦੁਆਰਾ ਲੜੀਂਦੇ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ 18,750 ਡਾਲਰ ਦੇ ਜੁਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈਡੀਅਲ (ਬੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਜੋਂ ਹੋਮ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਅਥਾਰੀ ਨੂੰ \$150,000 ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਫਿਰ ਇਹ ਰਕਮ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਫੰਡ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਇਆ ਸ਼ੀਸ਼ਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਹੁਣ ਤੱਕ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਹਲੂਣੇ ਦਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਅਮਾਂ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਸੰਕਲਪ ਯਾਤਰਾ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਯਾਤਰਾ ਦਿਖਾਉਣ ਉੱਤੇ ਬੈਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਧਨਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਭਿਨਵ ਤਿਰਖਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 19 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਸੰਕਲਪ ਯਾਤਰਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸੰਕਲਪ ਯਾਤਰਾ ਵੈਨ ਨਾਲ ਤਾਏਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮੀ ਹੈਲਥ ਮਿਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਗਰੰਟ ਉੱਤੇ ਲਾਏ ਕੱਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿਹਾਤੀ ਵਿਕਾਸ ਫੰਡ ਦੀ ਗਰੰਟ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਈ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਵੱਲੋਂ ਗਰੰਟ ਉੱਤੇ ਕੱਟ ਲਾਉਣਾ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈ ਪਟਨਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਰੰਟ ਰੋਕ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਰੰਟ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਅਰਥ ਸੰਕਲਪ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ 10 ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਨਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ - ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। 10 ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਕ-ਇਕ ਇਨੋਵਾ ਕਿਸਟਾ ਤੇ ਬੋਲੈ ਰੋਟੇਪ ਮਾਡਲ ਗੱਡੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 20 ਗੱਡੀਆਂ ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਖਰੀਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਕਿਤੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 10 ਗੱਡੀਆਂ ਕੌਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਈ.ਟੀ.ਓ., ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰਾਚੱਕ, ਲਾਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਬਹਮਸ਼ਕਰ ਜਿੰਪਾ, ਚੇਤਨ ਸਿੰਘ ਜੱਝਾਮਾਜਰਾ, ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਹੇਅਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸਟਾਫ ਕਾਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਡਕੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲਿਆ

ਡਕੋਟਾ- ਕੋਲੇ ਦੀ ਖਾਨ ਵਿੱਚ ਖੋਦਾਈ ਵਿੱਚ ਖੋਦਾਈ ਦੌਰਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਪੁਰਾਣੇ ਮੈਮਬ (ਹਾਬੀ ਦੇ ਪੂਰਵਜ) ਦਾ ਦੰਦ ਮਿਲਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉੱਤਰੀ ਡਕੋਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਮਿਲਿਆ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖਾਨ

ਵਜੋਂ ਇਨੋਵਾ ਕ੍ਰਿਸਟਾ ਤੇ ਸਕਿਊਰਿਟੀ ਸਟਾਫ਼ ਲਈ ਬਲੈਰੋ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫਾਰਚੂਨਰ ਕਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਬੈਂਸ ਤੇ ਅਨਮੋਲ ਗਗਨ ਮਾਨ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਡੀਆਂ 4 ਲੱਖ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੱਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖਰਾਬੀ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਡਮ ਨਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਵਿਭਾਗੀ ਅਫਸਰ ਕਰਨਗੇ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੇ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਤੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਸਥਿਤ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਨੋਵਾ ਤੇ ਜਿਪਸੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀਆਂ ਦੇਣ ਲਈ 18 ਕਰੋੜ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਰਚੂਨਰ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨੋਵਾ ਕ੍ਰਿਸਟਾ ਗੱਡੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਧੇਅਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਖਰਚ ਵਧ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੁੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਕਾਰਵਾਈ: ਵੱਡਿੰਗ

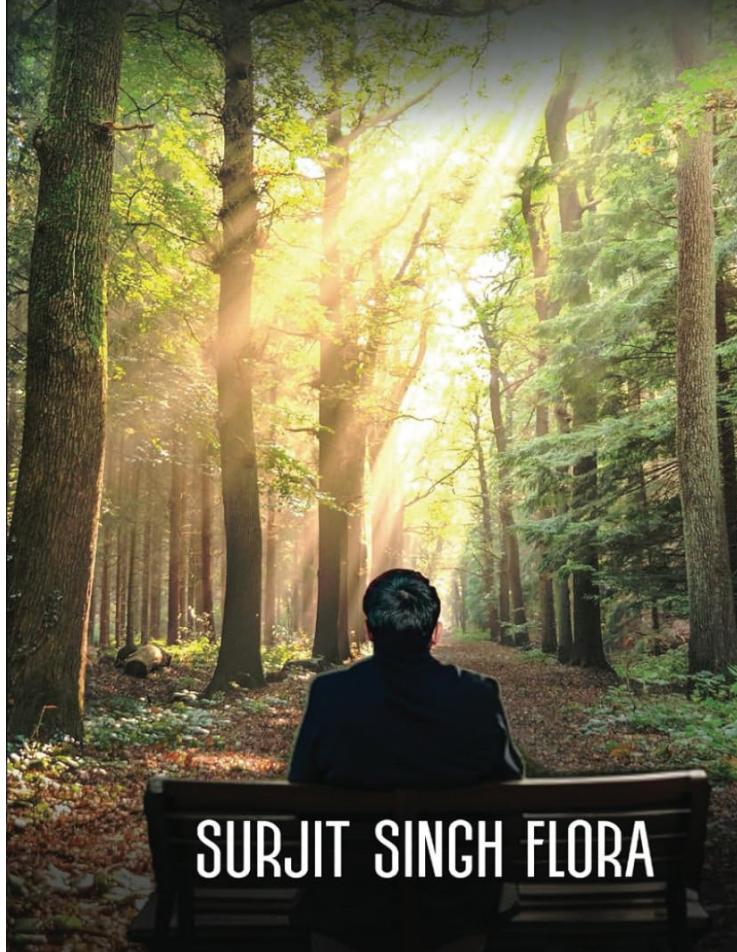
ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ। ਵਡਿੰਗ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਸਾਬਕਾ ਮੱਤਰੀ ਪ੍ਰਛਾ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਹ ਲੰਬੇ ਕੱਲ੍ਹੇ ਦੇਵੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਚੌਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਸੁਤਰਾਂ ਮੁਾਬਕ ਦੇਵੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਹਰੋਂ ਹੀ ਵਡਿੰਗ ਅੱਜ ਸਪਤ ਹੋਏ ਜਾਪੇ ਹਨ। ਦੇਵੇਂਦਰ ਯਾਦਵ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 13 ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਅੱਜ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਮੀ ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਹਲਕੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕੇਕੇ ਅਗਰਵਾਲ (ਬਠਿੰਡਾ) ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਤਾਲਮੇਲ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾਫ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਗਿਆ ਹੈ। ਚੋਣਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਘੜੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫੀਡਬੈਕ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ (ਸੰਗਠਨ) ਸੰਦੀਪ ਸੰਘ ਵੀ ਹਾਜ਼ਿਰ ਸਨ।

ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਸਮਾਗਮ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ
ਹਿੰਦੁਆਂ ਨੇ ਹਿਊਸਟਨ 'ਚ ਕੱਢੀ ਕਾਰ ਰੈਲੀ

ਹਿਊਸਟਨ - ਹਿੰਦੂ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰੇ
ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਯੁਧਿਆ
ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਹਿਊਸਟਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਕਾਰ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ। ਇਹ
ਰੈਲੀ ਭਜਨ ਗਾਊਂਦੀ ਅਤੇ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਅਰੇ
ਲਾਉਂਦੀ ਹੋਈ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ 11 ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ
ਰੁਕੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਸ਼ਦ
(ਵੀਐਂਚਪੀਏ) ਨੇ 22 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਯੁਧਿਆ ਵਿੱਚ
ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੰਦਰ
ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਮ
ਮੰਦਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ
ਦੇ ਝੰਡੇ ਅਤੇ ਭਗਵੇ ਬੈਨਰ ਲੈ ਕੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ
ਲੋਕਾਂ ਨੇ 216 ਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ
ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅੱਠ
ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੌਟਰਸਾਈਕਲਾਂ 'ਤੇ
ਰੈਲੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਹਿਊਸਟਨ ਦੇ ਸਮਾਜ
ਸੇਵਕ ਜੁਗਲ ਮਲਾਨੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮੀਨਾਕਸ਼ੀ ਮੰਦਰ
ਤੋਂ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਹਰੀ ਝੰਡੀ ਦੇ ਕੇ ਰਵਾਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ
ਇਹ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਰਿਚਮੰਡ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਰਦ ਅੰਬਾ ਮੰਦਰ
ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਈ।

IN MEMORIES OF MY DAD MR. ATMA SINGH FLORA

THE CHALLENGE AND THE OPPORTUNITY

SURJIT SINGH FLORA

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਐਮਾਜ਼ਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ, (ਠਹਾਈ ਛਹਅਲਲਈਨਗਾਈ ਅਨਦ ਠਹਾਈ ਪੈਪੋਰਟਨਾਂਟਿ) ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਅਵਸਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਨਾਚ ਦੀ ਢੰਡੀ ਖੋਜ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਿਹਾਰਕ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਇੱਛਾ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦੁਆਰਾ, ਮਿਸਟਰ ਫਲੋਰਾ ਸੱਚਮੁੰਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਿਤਾਂਤ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ ਦੀਆਂ ਢੂਥਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ ਨੇ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਕਹਾਣੀ ਸਾਂਝੀ ਕੀਤੀ, ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ
ਤੋਹਫਾ, ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਰੋੜਾਂ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ- ਕੇਂਦਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਮੰਤਰੀ ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਇੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 4 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ 29 ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਬਾਠਿੰਡਾ ਤਕ ਗੀਨ ਫੀਲਡ ਹਾਈਵੇਅ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ 75 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ 'ਤੇ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਬਾਠਿੰਡਾ ਦੀ ਦੂਰੀ 45 ਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਸੰਬਰ, 2025 ਤਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਲਵਾਰਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨਾਲ ਵੀ ਕਨੈਕਟੀਵਿਟੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਰਸਦਾਸ ਤਕ 4 ਮਾਰਗੀ ਹਾਈਵੇਅ ਦਾ ਕੰਮ 2024 ਵਿੱਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਰੀਡੋਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਰਸਤਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਮਰਾਲਾ ਚੰਕ ਤਕ 13 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕ ਦਾ ਕੰਮ ਜਨਵਰੀ, 2024 ਤਕ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 40 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਿਆ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ 703 ਏ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜਲੰਧਰ-ਕਪੂਰਥਲਾ ਸੜਕ ਦਾ 9 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬਾ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ 703 ਏ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜਲੰਧਰ-ਮੁੱਖ ਰੋਡ 'ਤੇ 3 ਛੋਟੇ ਪੁਲਾਂ ਦੀ ਮੁੱਰੰਮਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਜਲੰਧਰ-ਫਗਵਾੜਾ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ-44) ਹਾਈਵੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਦਕੋਹਾ ਅੰਡਰਪਾਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨੂੰ 14 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਕੋਹਾ ਅਤੇ ਵੜਿੰਗ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ 'ਚ ਵੱਡੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਨਿਤਿਨ ਗਡਕਰੀ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਜੀਟੀ ਰੋਡ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ 5 ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਮਾਰਗੀ ਲਾਡੋਵਾਲ ਬਾਈਪਾਸ ਦਾ ਵੀ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਲਾਡੋਵਾਲ ਬਾਈਪਾਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਲੁਧਿਆਣਾ-ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਹਾਈਵੇਅ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ-ਜਲੰਧਰ ਹਾਈਵੇ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ-4) ਨਾਲ ਜੋੜੇਗਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਬਾਈਪਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਗਵਾੜਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ ਚੁੱਗੁ ਮਾਰਗੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

**ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਕਿਤਾਬ ਚੁਣੌਤੀ ਅਤੇ ਅਵਸਰ
ਮਨੁੱਖੀ ਅਨੁਭਵ ਦੀਆਂ ਡੰਘਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ**

ਜੀ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਜਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਇਹਨਾਂ ਸਭ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੰਗਹਿ, ਦਰਦ, ਵਿਛੋੜੇ ਤੇ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਹਿਜੇ ਹਰਫ਼ਾ ਨਾਲ ਬੁਣਿਆ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਹਰ ਪੰਨੇ @ਤੇ ਚਮਕਦੀ ਹੈ, ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰਸਤਾ @ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਵੇਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧਣਾ ਹੈ ਵਾਰੇ ਸਹਿਜ ਮਾਰਗ ਦਰਸਨ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਇਹ ਕਿਤਾਬ।

ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ ਅਸਲ-ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਜ਼ਮਾਣਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਹਾਣੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਨਮੌਲ ਸਬਚ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ੴ ਸਾਹਮਣੇ ਅਤੇ ਅਵਸਰ-

ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਖੂਬੀ
ਇਸਦੀ ਠੋਸ,
ਕਾਰਵਾਈਯੋਗ ਸਲਾਹ
ਦੇਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵਿੱਚ
ਹੈ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿਰਫ਼
ਚੁਣੌਤੀਆਂ @ਤੇ ਹੀ
ਪਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ,
ਸਗੋਂ, ਉਸਨੇ ਵਿਕਾਸ
ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ
ਠੋਸ ਰਣਨੀਤੀਆਂ ਪੇਸ਼
ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਵਿਹਾਰਕ
ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ
ਨੈਵੀਗੇਟ ਕੀਤਾ। ਪਾਠਕ ਉਸ

ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਾਨ
ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ
ਵਿਹਾਰਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰ
ਇਲਾਵਾ, ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਲਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ
@ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ
ਦਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੈ। ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਦੇਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ
ਅਤੇ ਉਨਤੀ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ
ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ
ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕਤ
ਤਬਦੀਲੀ, ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ
ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਾਠਕ

A circular portrait of a young man with short brown hair and black-rimmed glasses. He is wearing a dark suit jacket over a white shirt, smiling broadly at the camera. The background is a solid dark color.

Alex Gregory

ਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ
ਮੁਲਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤਿ
ਗਾ ਹੈ। ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡੇ
ਵਨ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ
ਸ਼ਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ
ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ
ਸ਼ਾਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ
ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਦੀ
ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ
ਗਰਣਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ
ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਹਾਣੀਆਂ
ਗੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਅਨਮੋਲ
ਸਬਕ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜੋ ਹੈ ਘਾਈ ਨਾਲ
ਗੁੰਜਦੀਆਂ ਹਨ।
ਹਾਲ + ਕ
ਤਕ ਨੀਕ
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ
ਕਿਤਾਬ
ਵੇਖਣਾ, ਇਹ ਮੌਜੂਦ
ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਛ
ਹੀਰੇ ਦੇ ਸਮਾਨ
ਹੈ।

A portrait of a man with a long, dark beard and a red turban, smiling at the camera. He is wearing a grey and black long-sleeved shirt with the word "CANADA" printed in large red letters across the chest. He is holding a book in his hands, which has a green forest scene on the cover and the title "THE CHALLENGE AND THE OPPORTUNITY" in white text. The author's name, "SURJAT SINGH FLORA", is also visible on the cover.

ਵਾਰਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਅਰੰਗ ਰਹਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਵਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਤਾਂ, ਫਿਰ ਉਹ ਏਕਾਈ ਅੱਜਕਲੁੰ ਜੋ ਸਾਇੰਸ ਨੇ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਨਾਲ ਰੋਬਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਵਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੋਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਨਾਸਤਿੱਕ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਅੰਪ ਘਰ ਬੈਠੇ ਸਭ ਕੁਝ ਘਰ ਦੀ

ਦਹਜ਼ੀ ਤੇ ਪੁਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਲੋਕਾ ਲਈ
 ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।
 ਰਲਮਿਲਾ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਕੱਢੀਏ
 ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਰਾਣੇ ਲਚਕੀਲੇ
 ਰਹਿੰਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ
 ਨਜ਼ਿਠਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉਨ੍ਹਾਂ @ਤੇ
 ਸੁੱਟਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਖਾਮ ਉਠਾਉਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
 ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਥਕਦੀਲੀ
 ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲੁਕਾਓਂ
 ਹੋਈਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਨਲੋਕ ਕਰਨ ਅਤੇ
 ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ
 ਸਾਧਨ। ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਉਣ ਅਤੇ ਹਰ ਪਲ
 ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਰਾਜ਼ ਹੈ।

ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ
ਉਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ
ਮੁਖੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਰਾਈਕੋਟ ਪ੍ਰਲੀਸ
ਕੇ ਜੈਸਵੀਨ ਕਿਲਾਫ਼ ਲੁਕਾਊਟ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ
ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਗਿਆਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੈਸਵੀਨ ਕੌਰ 4 ਨਵੰਬਰ 2015 ਨੂੰ
ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਕੇ 12 ਦਸੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਪੜਾਈ
ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਜਗਰੂਪ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਨੇਂਡਾ ਪੁੱਜ ਕੇ ਜੈਸਵੀਨ ਨੇ ਜਗਰੂਪ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ
ਕੀਜ਼ਾ ਵਾਸਤੇ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਜ਼ੋਰ
ਲਾਂ ਬਾਅਦ ਫਾਈਲ ਲਗਾਈ ਤਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੁਰੇ
ਕੀਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਮਹਾਰੋਂ ਜੈਸਵੀਨ ਨੇ
ਕੱਮਕੁ ਤੋਂ ਬਿਨਕਾਰ ਕਰ ਚਿੱਠਾ ਦੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪਰਤੀ ਦੇਰਾਹਾ ਵਾਸੀ ਦਿੱਲੀ ਹਵਾਬੀ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਗੁਫਤਾਰ

ਰਾਏਕੋਟ : ਬਾਣਾ ਸਦਰ ਰਾਏਕੋਟ ਪ੍ਰਲੀਸ ਨੇ ਸਹੁਰਾ ਪਿੱਛੇ ਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪਰਤੀ ਜੈਸਵੀਨ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਕੱਢੀ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਮਹਾਰੇ ਗਿੜਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਜਗਗਾਉਂ ਆਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਪ੍ਰਲੀਸ ਰਿਮਾਂਡ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਲੀਸ ਕਪਤਾਨ ਰਛਾਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਬਿਲਾਫ਼ 28 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਠੱਗੀ ਦਾ ਕੇਸ ਜਲਾਈ ਮਹੋਰਨਾ ਕਲਾਂ ਵਾਸੀ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਅਮਿਤ ਸਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਿਲਾਫ਼ ਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਿਕਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਸੰਤਰਕਾਲੀ ਜੀਵੇਂਦ੍ਰ ਸਹਿ ਸਮਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਿੱਪ ਸਿੱਖ

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਪੰਨੂ ਕਤਲ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਈ ਤੇਜ਼, ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਸਬਤ, ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸਮਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਮਰਥਕ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੱਧ ਪੇਂਨ੍ਹ ਦੀ ਹੋ
ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਨਿਉਯਾਰਕ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ
ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਦੇਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ
ਚਿਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਵੱਕਲ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ
ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕੇ। ਅਮਰੀਕਾ
ਦੇ ਜੱਸ ਵਿਕਟਰ ਮਾਰੋਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹੁਕਮ 'ਚ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ
ਅੰਦਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। 52
ਸਾਲਾ ਗੁਪਤਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪੇਂਨ੍ਹ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਵਾ ਉਣ ਲਈ
ਸੁਪਾਰੀ ਲਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

A portrait of a middle-aged man with a full white beard and mustache. He is wearing dark-rimmed glasses, a black baseball cap, and a dark blue button-down shirt. He is also wearing white over-ear headphones. The background is a plain, light-colored wall.

ਉਠ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 29 ਨਵੰਬਰ 2023 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮੁਲ ਦੇ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਹੋਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਉਦੱਘ ਨਿੱਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਸ਼ਟ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ 52 ਸਾਲਾ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੌਕ ਰਿਪਬਲਿਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਗਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੌਕ

ਹਫਤਾਵਾਹੀ ਪ੍ਰੀਤਨਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

ADVISORY BOARD

ਜੋਗ ਸਿੰਘ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਯਾਰਕ

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਜੀ. ਐਸ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਜਾਨ ਨਾਗ, ਯੂ.ਐਸ.ਏ.

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ ਪੰਜਾਬ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਹਾਲ
(ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ

9592398822

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੈਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਆ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਨ। ਪ੍ਰੀਤਨਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com

www.preetnama.com

ਆਉ ਲੋਹੜੀ 'ਤੇ ਲਈ ਸੱਚਾ ਸੰਕਲਪ

ਪਿੰਡ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਅਥਾਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਸਿਰਫ ਇਸਟ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕੀਤੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸ਼ਾਦੀ ਵੇਲੇ ਬਰਾਤ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਰਾਤਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕੀ। ਸਾਧ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਧਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਰੁਕਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਥਾਂ @ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਅਥਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸ਼ਿਵ ਮੰਦਰ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਵੀ ਹੈ। ਸਾਧ ਬਾਬਾ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵਰਾਤਰੀ, ਜਨਮ-ਅਸਟਰੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਨਾ ਸੁਣਿਆ ਸੀ।

ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਇੱਥੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੇ ਮਿਲਕੇ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਧਾ ਕਸ਼ਟ ਦੇਣਾ ਕਿੱਥੇ ਤੱਕ ਠੀਕ ਹੈ। ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨਾ ਮਾੜੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਯੋਗ @ਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੇ। ਸਾਰੇ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹ ਤਨ ਮਨ ਦੀ ਮਰਿਯਾਦਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਮਿਲ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਈਰਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਹੈ ਸਾਡੇ ਇਸ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਧ ਬਾਬਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮੁਚਰੂ ਸਾਧ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਮਰੇ @ਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ। ਹਰ ਸਾਲ ਮੁਚਰੂ ਸਾਧ ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਲਧਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਐਨੀ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ ਚਾਰ ਵਜੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭਰੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਘੜੇ ਪਵਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਦਿੱਤਾ।

ਘੜੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਗਲੀ-ਮੁਰੱਲਿਆਂ @ਚ ਲੱਕੜਾਂ ਪਾਬੀਆਂ ਗਿਣਤੀ ਇਕੋਤਰ ਸੌ (ਇੱਕ ਸੌ ਇੱਕ) ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਆਦਿ ਨੂੰ ਚਿਣਕੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਨੀ ਠੰਢੇ @ਚ ਆਪਣੇ @ਤੇ ਅਗਨ ਦੇਵ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵਜੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤਿਲ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਰਾਤ ਦੇ ਭਰ ਕੇ ਰੱਖੋ ਹੋਏ ਅਖਿਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਪਵਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਛੁਟੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਈਸ਼ਾਨ ਆਏ ਦੱਲਿੱਦਰ ਜਾਏ, ਸਾਰੇ ਮਿੱਤਰ-ਦੋਸਤ ਮਿਲ ਕੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਕਬਾ ਸੁਣਦੇ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ @ਚ ਠੰਦਾ ਪਾਣੀ ਕਿਵੇਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ। ਸਾਨੂੰ ਮੁਚਰੂ ਸਾਧ ਬੜਾ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲਾ ਲੱਗਦਾ ਜੋ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਲਧਾਰਾ ਕਰਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਿਵਜੀ ਭਗਵਾਨ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਪਾਰਥਨਾ ਕਰਕੇ ਸੰਕਲਪ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਕਿਵੇਂ ਜਲਧਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਜਲਧਾਰੇ ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਹੋਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜੇ ਸਾਧ ਜਲਧਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਠੰਦਾ ਪਾਣੀ ਪਵਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਝ ਗਰਮ ਜੜ੍ਹੀ-ਬੂਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਮੁਚਰੂ ਸਾਧ ਨੂੰ ਆਪਣੇ @ਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇੰਨੀ ਕੜਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢੇ @ਚ ਠੰਢੇ ਤਾਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸਭ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ।

ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਬਡਰੁੱਖਾਂ
86995 35708

ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਗੇੜ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਗਾਇਨ ਪੱਧਰੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਵਰੀ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕੇ ਲੈ ਕੇ ਵਿੱਚ ਕਬਾ ਗਾ ਕੇ

ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਲਧਾਰੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋਣ @ਤੇ ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਦੁਪਹਿਰ @ਚ ਬਾਅਦ ਕਵੀਸਰੀ ਜਥਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵੀਸਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਾਮ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਬਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਬਾ ਗਾ ਕੇ

ਗਾਇਨ ਪੱਧਰੀ ਨੇ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਵਰੀ ਗਾਇਨ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕੇ ਲੈ ਕੇ ਵਿੱਚ ਕਬਾ ਗਾ ਕੇ ਵਿੱਚ ਕਬਾ ਗਾ ਕੇ

ਗਾਇਨ ਦੀ ਚਿਣਕੇ ਅੱਗ ਬਾਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰੇ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਗਨ ਦੇਵ ਦੀ ਪੂਜਾ ਵਜੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਤਿਲ ਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਰਾਗ ਦੇ ਭੰਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ:-

ਈਸ਼ਾਨ ਆਏ ਦੱਲਿੱਦਰ ਜਾਏ, ਸਾਹਿਲ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਪਾਏ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਉਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਲੋਹੜੀ @ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਲਵੇ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਅਗਨ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣਾ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਆਲਸ ਤਿਆਗਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਬੂਬੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਚੰਗੀਆਂ ਕਾਮਯਾਬੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ। ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਆਪਣੀ ਬਦਲੇ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਇੱਕ-ਦੂਜੇ @ਤੇ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਨਤਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ @ਤੇ ਖੇਤਰ ਉਤਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨ।

ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਕਰਨ। ਸਮਾਜ

ਵਿੱਚ ਫੈਲੀਆਂ ਬੁਗਈਆਂ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਮਨ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ

ਕਰਨ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲੋਹੜੀ ਦੀ ਅਗਨ @ਚ ਮਿਲ ਕੇ

ਆਲਸ, ਨਫਰਤ, ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਆਦਿ ਦੀ ਆਹੂਤੀ ਦੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣੀ ਹੋ ਵੇਗੀ ਆਪਣੀ ਦੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਤਿਉਹਾਰ ਸਭ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕੀਆਂ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ।

News
Talk Show</

बेटी पढ़ाओ बेटी बचाओ अभियानः हकीकत एवं दावे कोसों दर

- निर्मल रानी

उत्तर प्रदेश के गोरखपुर में सितंबर 2023 में एक जनसभा को संबोधित करते हुये राज्य के मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ ने अपने राज्य की कानून व्यवस्था की तारीफ़ करते हुए कहा था -कि कानून संरक्षण के लिए है, लेकिन कानून को बंधक बनाकर व्यवस्था में सेंध लगाने का प्रयास करने की इजाज़त किसी को नहीं है। कानून सुरक्षा के लिए है, लेकिन यदि किसी ने बहन-बेटी के साथ छेड़खानी की तो अगले चौराहे पर उस शोहदे का इंतज़ार, यमराज कर रहे होंगे। उसे यमराज के यहां भेजने से कोई रोक नहीं पाएगा। हमें सुरक्षा का बेहतरीन वातावरण देना होगा। कानून संरक्षण के लिए है और कानून को बंधक बनाकर कोई किसी की सुरक्षा पर सेंध लगाने का प्रयास नहीं करे। परन्तु इसी योगीराज में ही ऐसी कई घटनायें उजागर हो चुकी हैं जो मुख्यमंत्री योगी आदित्यनाथ के उपरोक्त दावों पर सवाल खड़ा करती हैं। इनमें सबसे संसनीखेज़ घटना प्रधानमंत्री नरेंद्र मोदी के संसदीय क्षेत्र में स्थित वाराणसी के आईआईटी बीएचयू कैंपस की है जिसमें आरोपी तीनों युवक भाजपा आईटी सेल के पदाधिकारी हैं। बताया जा रहा है कि दो माह पूर्व यानी एक नवंबर की रात मोटर बाइक पर सवार तीन गुण्डे आईआईटी बीएचयू कैंपस में आये। वहां उन्हें इंजीनियरिंग की बी टेक की एक छात्रा ठहलती हुई दिखाई दी। यह गुण्डे उस छात्रा को बलपूर्वक पकड़कर किसी सन्नाटी जगह पर ले गये। तीनों ने मिलकर जबरन उसे निःच्छ्रुत किया। उसकी नग्नावस्था की

बजाये इसके पूरी स्वतंत्रता से चुनाव में इन लोगों को भाजपा का प्रचार भी करने दिया गया। भाजपा के आईटी सेल के पदाधिकारी होने के नाते मध्य प्रदेश चुनाव प्रचार में यह भाजपा प्रत्याशियों के लिये अहम भूमिका अदा कर रहे थे। ख़बरों के अनुसार वाराणसी पुलिस ने इन गुंडों को पिछले दिनों नववर्ष के अवसर पर देर रात आवारागर्दी करने के दौरान गिरफ्तार किया तब इन्होंने अपने इस जुर्म को भी स्वीकार किया। इसके बाद इनसे की गयी पूछताछ के बाद पुलिस ने इनके विषय में जो दावा किया वह भी हैरान करने वाला था। पुलिस ने पूछताछ के बाद यह दावा किया कि तीनों अपराधियों ने यह स्वीकार किया है कि वे रात में शहर में युवतियों से छेड़खानी करने के आदी थे। गोया इसी तरह पहले भी यह कई लड़कियों की इस्मत व आबरू से खिलवाड़ कर चुके थे। परन्तु आईआईटी की वारदात के बाद लड़की की शिकायत के कारण दुष्कर्म की उनकी यह करतूत पहली बार सार्वजनिक रूप से उजागर हुई। पुलिस के अनुसार वारदात के रोज़ भी यह तीनों अपनी बाइक पर सवार होकर कई अलग अलग जगहों पर शिकार बनाने की गृज़ से किसी भी युवती की तलाश करते घूम रहे थे।

की ओर गए थे। सिंगरा में तीनों ने लगभग 10 मिनट तक वहाँ शहीद उद्यान का कोना-कोना देखा। जब वहाँ कोई युवती नहीं मिली तो तीनों चेतांज पहुंचे। चेतांज में भी जब इन्हें कोई शिकार नज़र नहीं आया तब यह तीनों संस्कारी बेनिया होते हुए गिरजाघर की ओर गये। बेनिया पार्क के अंदर भी तीनों गए परन्तु वहाँ भी इन्हें कोई युवती नज़र नहीं आयी। फिर अंत में यह तीनों गिरजाघर, अस्सी और लंका होते हुए बीएचयू में प्रवेश कर गये जहाँ बी टेक की यह बदनसीब छात्रा इन्हें दिखाई दे गयी। जिसपर यह भेड़िये की तरह टूट पड़े। सामूहिक दुष्कर्म के मामले में गिरफ्तार इन तीनों भाजपा नेताओं के विरुद्ध वाराणसी के लंका थाने की पुलिस एक सप्ताह में अदालत में चार्जशीट दाखिल करने की तैयारी में है। तीनों अपराधियों के पास से बरामद मोबाइल की जांच और डेटा रिकवरी के लिए फोरेंसिक लैब भेजा गया है। पुलिस का दावा है कि तीनों के खिलाफ सर्विलांस और सीसी फ्लूटेज सहित अन्य माध्यमों से प्राप्त इन्हें पर्याप्त वैज्ञानिक साक्ष्य हैं कि उन्हें अदालत से कठोर सज़ा ज़रूर मिलेगी। प्राप्त समाचारों के अनुसार पुलिस तीनों बलात्कारियों के विरुद्ध गेंगस्टर एक्ट के तहत भी कार्रवाई करेगी।

मौका नहीं है जब तथाकथित संस्कारित लोग इस तरह के घिनौने कृत्य में शामिल पाए गये हों। सितम्बर 2022 में पौड़ी ज़िले के अंकिता हत्याकांड को याद कीजिये। यहाँ स्थित यमकेश्वर क्षेत्र के एक रिसॉर्ट से 19 साल की लड़की अंकिता भंडारी लापता हो गई थी जिसकी हत्या के बाद उसका शव चीला नहर में फेंक दिया गया था। पुलिकित हरिद्वार के वरिष्ठ भाजपा नेता विनोद आर्य का बेटा है। और भी देश के अनेक काण्ड जैसे जम्मू कश्मीर के कठुआ में बकरवाल समुदाय की आठ साल की बच्ची आसिफ़ा से बर्बर गँगरेप और इसके बाद इसमें शामिल बलात्कारियों को बचने के लिये इन्हीं बेटी बचाओ के झण्डा बरदारों द्वारा निकाली जाने वाली बेशर्मी पूर्ण तिरंगा, गुजरात का बिल्क़ुलीस बानो सामूहिक बलात्कार व हत्या काण्ड और इसमें सज़ा पाये हत्यारों व बलात्कारियों का समय पूर्व रिहा होना और रिहा होने पर इन्हीं बलात्कारियों का स्वागत करना जैसे अनेक उदाहरण हैं जो इन संस्कारियों की सच्चाई को बयान करते हैं। ऐसी घटनायें इस निष्कर्ष पर पहुँचने के लिये भी काफ़ी है कि सत्ताधीशों के बेटी बचाओ- बेटी पढ़ाओ के दावों और इसकी हकीकत में कितना अंतर है।

हिट एंड रन....जल्दबाजी में बनाया गया कानून, कई विसंगतियाँ

जबरन उसे निःस्त्र किया। उसकी नग्नावस्था की वीडिओ बनाई। फिर बारी बारी तीनों ने उसके साथ बलात्कार किया और बलात्कार की भी वीडियो बनाते रहे। कुणाल पांडेय, आनंद व सक्षम पटेल नामक यह तीनों गुंडे बलात्कारी भारतीय जनता पार्टी की आईटी सेल के पदाधिकारी हैं। बताया जा रहा है कि यह तीनों ही नियमित रूप से आर एस की शाखा में भी जाया करते थे। अर्थात् संघ से संस्कारित थे। ख़बरों के अनुसार गैंगरेप पीड़िता ने पुलिस को सूचित करने के बाद घटना के 5 दिन के भीतर ही सीसीटीवी के माध्यम से बनारस पुलिस के समक्ष इन तीनों अपराधियों की शिनाखूत बिल्कुल स्पष्ट रूप से कर ली थी। परन्तु उस समय देश के पांच राज्यों में चुनाव का वातावरण था। तो क्या इसी कारण इतनी गंभीर घटना को साज़िश के तहत दबा कर रखा गया इतना ही नहीं बल्कि इतने गंभीर सामृहिक बलात्कार

के अपराध में शिनाखूत हो जाने के बावजूद और इनके नाम व चेहरे सब कुछ पता लगने के बावजूद इन्हीं बलात्कारी गुण्डों की मध्य प्रदेश विधानसभा चुनाव में भाजपा की ओर से चुनाव प्रचार की ड्यूटी लगाई गयी। और यह मध्य प्रदेश में भाजपा का चुनाव प्रचार करते रहे। कहा जा रहा है कि इस मामले को सरकार ने जानबूझकर एक साज़िश के तहत दबा कर रखा। करीब दो महीने तक इस मामले में पुलिस ने न कोई बयान दिया ना ही किसी

भारत में हर साल करीब साढ़े 4 लाख सड़क दुर्घटनाओंमें डेढ़ लाख मौतें होती हैं। जबकि हिट एंड रन से 25-30 हजार लोगोंकी जान चली जाती है। सच है कि दुर्घटना जानबूझकर कोई नहीं करता। लेकिन दुर्घटना के बाद ड्राइवर फरार हो जाते हैं क्योंकि यदि रुकेगा तो आसपास इकट्ठी हुई भीड़ बिना गलती जाने खुद ही फैसलाकर लगती है। अनेकों उदाहरण सामने हैं कि सड़क दुर्घटनाओं के बाद पकड़े गए ड्राइवरकिस बुरी तरह पिटते हैं, उनकी

मौत तक हो जाती है। कई बार लदा-लदाया वाहन समते ड्राइवर को जिन्दा तक जला दिया जाता है। ऐसे सार्वजनिक कृत्य करने वालों के खिलाफ अक्सर मामला तक दर्ज नहीं होता। ड्राइवर जान से हाथ धो बैठता है तो उसका परिवार अनाथ होकर दर-दर भटकने को मजबूर।

एंड-रन जैसी घटनाओं खातिर कोई सीधा कानून नहीं था। जिसमें आरोपीपर आपीसी को धारा 304 ए में अधिकतम दो साल की जेल या जुमनिका प्रावधान रहा। लेकिन नई भारतीय न्याय संहिता यानी बीएनएसजो ब्रिटिश-कालीन भारतीय दंड संहिता की जगह बना, उसमें यदि ड्राइवर से गंभीर सड़क दुर्घटना होती है और वह पुलिस या किसी अधिकारी को जानकारी दिए बिना चला जाता है, तो उसे दंडित किया जा सकेगा। इसमें 10 साल तक की जेल और 7 लाख रुपए तक जुमनि का प्रावधान है। लेकिन बड़ा सवाल कि आरोपी ड्राइवर की सुरक्षा की जिम्मेदारी किसकी होगी, भले ही टक्कर सामने वाले की गलती से हुई हो? वहीं दुपहिया वाहन चालकों के मामले तो अक्सर सामने या साइड से आकर पीछे के चकों से दुर्घटनाग्रस्त होने के न जाने कितने मामले हैं। निश्चित रूप से हरेक में मौके पर आरोपी बड़ा वाहन वालाही कहलाता है। लेकिन अक्सर देखने में आता है कि बड़े वाहन भी साइड देते समय सड़क नहीं छोड़ते हैं। सामने से आ रहा वाहन इस मुगालते में रहता है कि खाली सड़क है साइड मिलेगा। लेकिन पलक झपकते आमने-सामने आ जाते हैं और नतीजा गंभीर दुर्घटना में तब्दील हो जाता है।

बिलकिस बानो की इंसाफ़ की लड़ाई में साथ देने वाली तीन महिलाएं

सोमवार को जब सुप्रीम कोर्ट को रिपोर्ट करने का निर्देश दिया। ने फैसला सुनाया तो अंधेरे में रोशनी सुप्रीम कोर्ट का कहना था कि इस मामले की किरणें दिखाई दीं और लगा कि में सज़ा माफ़ी की अज़ी या रिमिशन उन किरणों को हम अपनी ओर खींच पॉलिसी पर विचार करना गुजरात सरकार लेंगे।

के अधिकार क्षेत्र से बाहर था।

ये शब्द हैं रेवती लाल के। वे गुजरात इस फैसले के बाद एक बयान के ज़रिए दंगों पर द एनाटॉमी ऑफ़ हेट नाम से अपनी प्रतिक्रिया देते हुए बिलकिस बानो किताब लिख चुकी हैं और बिलकिस ने कहा, ये होता है न्याय। मैं सर्वोच्च उन्होंने बताया कि साल 2002 में हुई सिब्बल, वृद्धा ग्रोवर और इंदिरा वकील शोभा गुप्ता का कहना है कि बानो मामले में याचिकाकर्ता हैं।

न्यायालय का धन्यवाद करती हूं कि घटना के दो दिन बाद ही वे बिलकिस जयसिंह से बातचीत की बात कहती अब आसानी से सज़ा माफ़ी नहीं पेशे से पत्रकार रेवती लाल कहती हैं उन्होंने मुझे, मेरे बच्चों और सारी बानो से शार्णथी शिविर में मिली थीं हैं। जब जनहित याचिका डालने की मिलेगी।

क्या वो इस मामले में जनहित याचिका बिलकिस बानो मामले में वर्षों तक चली मौजूद थीं। रेवती लाल कैद की सज़ा सुनाई थी।

मूलतः दिल्ली की रहने वाली रेवती लाल कैद की सज़ा सुनाई थी। कहती हैं, गुजरात दंगों के बाद मैंने एक लेकिन फिर दोषियों की तरफ से सोचा जाना चाहिए कौन इतनी लंबी और प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा का नाम की हत्या या उनके साथ बलात्कार के निजी चैनल के लिए वहां पर पत्रकार रिमिशन पॉलिसी के तहत रिहाई की लड़ाई लड़ सकता है और कितने लोग था। हालांकि प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा मामलों में 28 साल की सज़ा के बाद का काम किया और मेरे ज़हन में ये अपील दायर की गई जिसे गुजरात हाई सुप्रीम कोर्ट तक जा सकते हैं?

11 लोगों को दोषी पाया था और उम्र में 11 लोगों को दोषी ठहराया गया तो इसके बाद दोषियों ने सुप्रीम कोर्ट का मैं वहां थी और मैं बिलकिस की प्रेस दरवाज़ा खटखटाया था और सुप्रीम कोर्ट वार्ता में भी मौजूद थीं। रेवती लाल ने ने गुजरात सरकार को इस पर फैसले बताया, मैंने व्यक्तिगत रूप से कभी लेने को कहा था।

बिलकिस बानो से नहीं मिली क्योंकि इस मामले पर गुजरात सरकार ने एक मैं उनकी पीड़ा को बढ़ाना नहीं चाहती कमेटी का गठन किया था और कमेटी थी। उनका धैर्य कल्पना से भी बाहर है। की सिफारिश के बाद गुजरात सरकार इसलिए जैसे ही मुझे फोन आया मैंने ने साल 2022 में 11 दोषियों को रिहा तुरंत हां कर दी और मैंने सोचा कि ये कर दिया था।

ख्रूयाल मुझे क्यों नहीं आया। गुजरात सरकार के फैसले के खलिफ़ बिलकिस बानो ने सुप्रीम कोर्ट में गुहार क्या था मामला? रेवती लाल, उत्तरप्रदेश के शामली में लगाई थी।

एक स्वयंसेवी संस्था %सरफ़रोशी बिलकिस बानो से मुलाकात फॉउंडेशन% चला रही हैं और बताती है पूर्व सांसद और सीपीआई (मार्क्सवादी) कि इस मामले से सुभाषिनी अली और की नेता सुभाषिनी अली कहती हैं, हम रूपरेखा वर्मा पहले ही जुड़ चुकी थीं। सब ने देखा कि एक और प्रधानमंत्री वे इस पहल के लिए सुभाषिनी अली लालकिले से भाषण दे रहे थे और दूसरी को श्रेय देती हैं।

सोमवार को सुप्रीम कोर्ट ने बिलकिस माला पहना कर किया जा रहा था। बानो बलात्कार और उनके परिवार वालों उनके अनुसार, इस घटना के बाद एक की हत्या के मामले में गुजरात सरकार साक्षात्कार में बिलकिस ने कहा था कि के फैसले को रद्द करते हुए दोषियों क्या ये न्याय का अंत है। उसी के बाद को दो हफ़तों के भीतर जेल अधिकारियों ऐसा लगा जैसे हमें बिजली छू गई हो।

कई लड़ाईयां अभी बाकी हैं... नहीं की क्योंकि वो उन्हें परेशान नहीं वहां प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा कहती करना चाहती थी। हैं, न्याय को लेकर हमारी पूरी लेकिन प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा सुप्रीम उम्मीदें ख़त्म हो चुकी थीं लेकिन कोर्ट के फैसले से खुश हैं। वे मानती अब वो जगी हैं और हमारा निराशा हैं, कोर्ट के फैसले से न केवल दोषियों का बादल थोड़ा सा छंट गया है। की बदनामी हुई है बल्कि उन्हें एक सबक वे लखनऊ यूनिवर्सिटी में भी मिला है क्योंकि उन्होंने झूठ बोलकर दर्शनशास्त्र पढ़ाती थीं और समाजिक रिमिशन ली हैं। लेकिन अभी डर है और जेंडर मुद्दों पर काम करती क्योंकि महाराष्ट्र में बीजेपी की सरकार रही हैं। प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा के है लेकिन हमें कोर्ट पर भरोसा है। अनुसार, जैसे ही इन 11 दोषियों की सुभाषिनी अली भी आगे की राह पर सज़ा माफ़ी की बात सामने आई थी तो शंका जताती हैं लेकिन साथ ही कहती उन्हें काफ़ी सदमा लगा और निराशा हैं कि महिलाओं को हिम्मत नहीं हारनी चाहिए और बहुत से संगठन हैं जो उनकी कुछ दिन बीत जाने के बाद हमने इस मदद करने के लिए तैयार हैं।

सुभाषिनी अली को इसके बाद सुप्रीम बारे में कुछ करने पर चर्चा की और बिलकिस बानो की याचिकाकर्ता कोर्ट का दरवाज़ा खटखटाने का विचार फिर दिल्ली में अपने लोगों से संपर्क सुहाषिनी अली का कहना है कि ये आम आया। वे बताती हैं कि इस लड़ाई में करना शुरू किया।

नागरिकों, मीडिया सभी की लोगों की कई लोग शामिल थे जिसमें वकील वे सभी नामों को सामने लाने से इनकार लड़ाई है। और सांसद कपिल सिब्बल, अपर्णा करती हैं क्योंकि उनका मानना है कि इस मामले से जुड़े सभी 11 दोषियों तो भट्ट और कई लोग साथ आए और वो कई लड़ाईयां अभी बाकी हैं लेकिन वे अब अगले दो हफ़तों में जेल जाना होगा। खुलकर कई सहयोगियों के कपिल सुप्रीम कोर्ट में बिलकिस बानो की घटना के दो दिन बाद ही वे बिलकिस जयसिंह से बातचीत की बात कहती अब आसानी से सज़ा माफ़ी नहीं होती है।

और तभी से सहयोग करती रही हैं। बात हुई उस दौरान वे दिल्ली एयरपोर्ट सुप्रीम कोर्ट भी कह चुका है कि महाराष्ट्र सुभाषिनी अली कहती हैं, कई सालों जाने के रास्ते में थी। इस याचिका सरकार की साल 2008 में लागू की गई नियमिति के अनुसार, बिलकिस बानो के डालना के खलिफ़ है। मैं जजों की आया था। इसके बाद सुप्रीम कोर्ट अपराधियों को कम से कम 28 साल हिम्मत की दाद देती हैं।

में सामूहिक याचिका डाली गई जेल में बिताने होंगे। राज्य सरकार की वे सवाल उठाते हुए कहती हैं कि ये जिसमें सुभाषिनी अली, रेवती लाल नीति कहती है कि महिलाओं और बच्चों का करते हुए रुपरेखा वर्मा का नाम की हत्या या उनके साथ बलात्कार के निजी चैनल के लिए वहां पर पत्रकार रिमिशन पॉलिसी के तहत रिहाई की लड़ाई लड़ सकता है और कितने लोग था। हालांकि प्रोफ़ेसर रूपरेखा वर्मा मामलों में 28 साल की सज़ा के बाद का काम किया और मेरे ज़हन में ये अपील दायर की गई जिसे गुजरात हाई सुप्रीम कोर्ट तक जा सकते हैं? ने कभी बिलकिस बानो से मुलाकात ही माफ़ी दी जा सकती है।

अवसाद से भी बचाता है अंगूर का सेवन

अगर आप अवसाद से बचना चाहते हैं तो अंगूर का तनाव प्रेरित निराशा की स्थिति से बाहर निकलने में मददगार व सेवन करें। अंगूर बेहद स्वास्थ्यवर्धक और तरावट देने वाला फल है। बाजार में आमतौर पर दो तरह के अंगूर मिलते हैं, हल्के हरे रंग के और काले रंग के। अंगूर का सेवन काफ़ी लोग मिलते हैं वह रोगों की रोकथाम के लिए ज्यादा कारगर होते हैं।

पसंद करते हैं। इसमें पायी जाने वाली कैलोरी, फाइबर और विटामिन सी, ई शरीर के लिए कई तरह से फायदेमंद है। अंगूर को सेहत का खजाना बताया गया है। हाल ही में हुई एक शोध से सामने आया है कि यदि आप अवसाद से बचना चाहते हैं तो अंगूर जरूर खाएं।

अंगूर खाने से मनोविकार कम होता है। अंगूर खाने से शोधकर्ताओं का कहना है कि भोजन में अंगूर को शामिल करने से मानसिक स्वास्थ्य पर सकारात्मक प्रभाव पड़ता

है। अध्ययन के अनुसार भोजन में अंगूर से मिलने वाले नैसर्जिक तत्वों से हतोशा जैसे मनोविकार कम हो सकते हैं। मुख्य शोधकर्ता व न्यूयार्क के इकाह स्कूल ऑफ़ मेडिसिन में प्रोफ़ेसर गियूलियो मारिया पसिनेत्ती ने कहा, अंगूर रहित पोलीफिनॉल कम्पाउंड, उत्तेजना से जुड़े कोशिकीय व आणविक मार्ग को निशाना बनाता है। लिहाजा इस संबंध में की गई नई खोज से निराशा तरफ इन दोषियों की रोकथाम के लिए ज्यादा अंगूर का सेवन करने के अलावा भी अंगूर खाने के कई फायदे हैं।

अजकल भागदौड़ भरी जिंदगी और अव्यवस्थित जीवनशैली के बीच माइग्रेन आम समस्या है। ऐसे में अंगूर का रस पीना आपके लिए बहुत फायदेमंद रहेगा! कुछ समय तक अंगूर के रस का नियमित सेवन करने से इस समस्या से काफ़ी राहत मिल सकती है। रक्तचाप नियंत्रित करें-

यदि आपके घर में कोई हाई ब्लड प्रेशर से ग्रस्त है तो उनके लिए अंगूर का सेवन रामबाण साबित होगा। अंगूर खाने से ब्लड प्रेशर कट्रोल रहता है। हाई ब्लड प्रेशर वाले हफ़ते में तीन से चार दिन अंगूर का सेवन करें, इससे उन्हें फायदा मिलेगा। अंगूर में ग्लूकोज, मैग्नीशियम और साइट्रिक एसिड जैसे कई पोषक तत्व पाए जाते हैं। कई बीमारियों से राहत देने के लिए अंगूर का सेवन करना फायदेमंद रहता ह

Vol 4, Issue 235

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

12 JAN TO 18 JAN, 2023

How to prepare for both JEE Main, JEE Advanced exams at the same time

JEE Main 2024 session 1 will be held from January 24 to February 1, and the session 2 exam will be conducted from April 1 till 15, 2024. Following this, JEE Advanced will be conducted on May 26, 2024. For students who are appearing for the second session of JEE Main, the time difference between their Main and Advanced exams is less.

Students who are focusing on JEE Advanced must utilise this limited time to prepare well. Since it is nearly impossible to prepare for JEE Advanced within a few weeks, IIT aspirants will have to start preparing for JEE Advanced from now onwards, while they are preparing for Class 12 exams and JEE Main. They should continue their preparation with a full proof timetable devoting equal time slots for each subject. Those who have planned to take both the January and April attempts of JEE Main may take mock tests periodically to fine-tune their preparation for the same. Effective revision techniques for better memory

Students taking Class 12 board exams should also utilise the gaps between the board exams for mock tests. Test analysis after every mock test will be the key to improving preparation before the actual exam. The time from April i.e. after the second session of JEE Main, till the Day of

JEE Advanced could be devoted only to JEE Advanced by taking mock tests followed by rigorous test analysis. Candidates are advised to revise the notes made while preparing and stay connected with their respective subject teachers. Joining a test series with concept strengthening sessions can also yield good results.

While JEE Main paper-1 has only two types of questions — MCQs with single correct answer and numerical

answer type — JEE Advanced has a mixture of various types of questions. There are MCQs with either a single correct answer or multiple correct answers. There could be comprehensions followed by two or more objective type questions with single or multi correct answers. There may be matrix match type questions which involve matching two columns or even three columns. The Integer type questions involve a subjective type of question with the answer an integer or could be asked correctly to two decimal places.

One main thing to remember while preparing and appearing for the exam is negative marking. The preparation strategy should be built with effective time management and subject-wise planning.

Here are some vital tips that will help you to prepare for both JEE Main and JEE Advanced in the remaining months.

— Following study schedules is very important. Students must follow their timetable strictly. Getting success in JEE Main/Advanced is not that easy but do remember that with hard work and commitment, you can achieve anything in life.

— Mock tests play an important role in making you familiar

with the pattern of paper, and it also checks your strong and weaker areas. To analyse your preparation and build the right examination temperament, students are advised to take mock tests. It is advisable to do test analysis after every mock test for improvement. Time management is essential for every phase of your life, not just JEE preparation. Most of the students have queries as to how many hours of studies can change the outcome. As per the experts, 5-6 hours of dedicated study sessions in a day is vital to crack exams such as JEE Advanced.

— Speed and accuracy: There would be limited time given to students to complete the exam. You must maintain a constant speed

but don't forget that accuracy will help you gain more marks. There is negative marking in the exam which can hamper your result, if you end up committing silly mistakes while trying to maintain speed. The accuracy will come with practicing the questions in limited time.

— Don't forget to take care of your physical and mental well-being. In the end, good health is very important for any exam. Maintain a good sleep schedule of about 6-7 hours every day, especially a month before the exam. Keep your immunity strong as this will protect you from falling ill before the exam. Try to have home cooked food as far as possible.

— One must not start any new books at this stage. However, you can still refer to standard books for concept clearing. This stage should be utilised more for problem solving, developing short cuts, and memorising formulae, understanding one's strengths and weaknesses. Aspirants must take up mock tests in CBT (Computer Based Test) mode to develop ones' self-confidence and exam temperament. Time Management is crucial to score more marks. It is advisable to take at least three mock tests per week for JEE Main and at least two mock tests per week on current pattern of JEE Advanced. All tests must end with a test analysis session.

Event Master and worldstar Entertainment celebrated New Year Eve in New York

Bollywood Actress Ameesha Patel and Big Boss winner Shalin Bhanot performed in this Event .
More than 600 people joined this New Year Eve Party

New York- (Preetnama) - Mr. Onkar Singh always brings big entertainment for New York . He always promote Indian culture. He doing great services for community. This year Onkar Singh (Event Master) and Atique Sheikh (Worldstar Entertainment) organised an awesome New Year program on December 31st , 2023 in Hotel Hilton Long - Island NY . Ameesha Patel (Bollywood celebrity) and Shalin Bhanot (Big Boss winner) specially came from India to perform in this celebration.

Onkar Singh and Atique Sheikh held a press conference on December 30th , 2023 with both celebrities. They gave all

information to media about this party . Ameesha Patel and Shalin Bhanot also replied to Media' questions. .

Party Started on December 31st , 2023 at 7:30 pm . More than 600 people joined this party . Celebration Hall was beautifully decorated and well organised. DJ Kucha was ready to play music . First people enjoyed delicious food . As soon Miss Naina Goel called Ameesha Patel and Shalin Bhanot for performance, people started come on floor for dance with them Ameesha Patel performed on her popular movie ' Kaho na pyar hai ' s songs and on her other hit songs . She is awesome dancer and actress. Shalin

Bhanot performed on famous punjabi and Bollywood songs . He is awesome dancer . They both entertained to people until 11:50 pm . Everybody enjoyed their dance and songs . Some people wore beautiful New Year glasses and hats.

Candy girls were also attracting people. Some people won raffles prizes too. Everyone started countdown for new year at 11:55pm . They welcomed New Year 2024 at with loud New Year music . Ameesha and shalin said happy new year to people. They clicked photos with their fans .

Mr. Onkar Singh and Atique Sheikh thanked to Ameesha and Shalin for their

great performances. They also thanked to all guest for joined this beautiful program. This party was like a blast ?? party . All guests were happy and they danced long time on stage .

Mr. Onkar Singh specially thanked his Event Master team Rajeev Maini, Satbir Singh Kucha, Neeru Uppal, Neetu Chabra, Prince Bagga, Davinder Singh, Rajvinder Singh, Arvinder Singh, Toni Multani, Baljeet Singh, Mani (Punjabi Dhaba), Nishi Behl. He said his team is really great team and I appreciated to all my team for their great work . Preetnama Media covered this beautiful program.

Talk therapy after a loved one's death is good for mental health, reduced risk of suicide

Grieving patients who receive talk therapy at the general practitioner's shortly after a relative's death, have a lower risk of suicide and psychiatric illness than others, says a new study.

Dealing with grief? Talk to painful that the risk of practitioners often use talk a doctor. In a committing suicide or therapy have a lower risk of comprehensive study, developing other serious suicide and other researchers from Aarhus psychiatric conditions University show that increases for grieving psychological disorders than others." grieving patients who people who have receive what is known as experienced a serious talk therapy at the general bereavement. practitioner's clinic shortly A study now suggests that after a relative's death, talk therapy with a general have a lower risk of suicide practitioner early in the and psychiatric illness than grief process can reduce others. Senior statistician Morten Fenger-Grøn said, member is psychologically "The study shows that painful. In fact, it is so patients whose general

practitioners often use talk effects of early treatment of a close relative: patient received talk medications. The study with talk therapy or suicide, self-harm, and therapy. The research could not, however, provide antidepressant medicine on admission to a results have been any precise measurements grieving patients. The psychiatric hospital. The adjusted for both the for the significance of researchers looked at study showed that the patient's characteristics antidepressant medicine in three specific risk of a serious and the general this context. consequences in psychiatric condition practitioners' propensity The full findings are connection with the grief during the grief process to prescribe present in the journal resulting from the death would be 1.7% lower if the antidepressant Clinical Epidemiology.

How a behavioural program can reduce stress in cancer patients

Cancer patients can take part in behavioural programmes that can reduce harmful stress and improve their moods.

According to a new study, a behavioural program to reduce harmful stress in cancer patients can be taught to therapists from around the country and implemented at their sites, which effectively improves the moods of their patients. Researchers designed this program at The Ohio State University. "It's challenging to take a treatment and scale it up to where it will work with a diverse group of therapists and patients under a wide variety of circumstances," said study author Barbara L. Andersen.

The program, now called Cancer to Health, was developed by Andersen and colleagues in the early 2000s. It teaches patients how to think about stress, communicate with doctors and others about their treatment, seek social support, become physically active and take other actions to reduce their stress, improve their mood and enhance quality

of life. It consists of 18 weekly sessions and eight monthly maintenance

quality of life and negative health behaviours, but also lower immunity

In several studies published between 2004 and 2010, Andersen and her colleagues tested the Cancer to Health program and found it effective with breast cancer patients at the Arthur G. James Cancer Hospital at Ohio State. Results showed that patients who went through the program felt better and also had significantly improved immune responses and a lower risk of breast cancer recurrence. This new study aimed to see if some of the results could be duplicated around the country. It involved therapists who work with cancer patients at 15 sites, from California to Maine. Most were associated with local hospitals or cancer support communities. All of the therapists came to Ohio State to learn how to implement the Cancer to Health program. They then took the program to their sites, where it was tested with 158 patients with a variety of different types of cancer.

sessions, as well as homework assignments for patients. Dealing with stress is important because research has found that high levels of stress can lead to not just depression, lower and faster disease progression. "We need to help cancer patients deal with their stress, because it has effects on their physical as well as their mental health," Andersen said.

Passing class X boards continues to be a roadblock

The Department of School Education and Literacy, under the Ministry of Education, has recently reported that more than 29 lakh students have failed to clear class X board exams in 2023. Education Minister Dharmendra Pradhan, presenting the data in the Lok Sabha, stated that out of 18,99,08,809 students who took the examination, 1,60,346,671 passed, while 29,561,138 students did not advance to class XI.

"The reasons for failure of students in examination depends on various factors like not attending the schools, difficulty in following the instruction in schools, lack of interest in the studies, level of difficulty of question paper, lack of quality teachers, lack of support from parents, teachers and schools etc," Pradhan said in the Lok Sabha.

Madhya Pradesh with 3.98 lakh students has the record number of students who failed to clear class X exams followed by Bihar Board at 3.48 lakh students, Uttar Pradesh at 2.97 lakh students and Gujarat at 2.45 lakh students, revealed the figures submitted by the ministry in Lok Sabha.

No-fail policy

"With the RTE Act and the National Curriculum Framework emphasising on a no-fail policy

till class VIII, the students are not given a chance to improve. As a result, later, at the time of boards, the students fail to perform well. Technological distractions, and lack of parental care can also be reasons for such poor performance," says an education ministry official on condition of anonymity. When it comes to CBSE, only 10% of the students fail to clear the examinations, however, when they appear in compartmental examination, most students manage to clear it, says Sanyam Bhardwaj, controller of examinations, CBSE.

With the 2024 board exams soon approaching, CBSE is initiating reformative steps to help the teachers guide students. "We are supporting the schools by releasing the curriculum and the syllabus early so that the preparation is started well in advance. We are providing academic support to our schools' principals who are considered as the academic head. We provide sample question papers to the students with the thought that they will be aware and will not be afraid of the question paper. CBSE ensures that students not only pass but are able to learn better in the process," he adds.

Quality teachers

"School-going children may have a lot of problems. Performance is linked to learning and schools must first find out why are the students not learning or not showing interest," Circumstances, family support, social background of students and their ability to learn also need to be explored by schools. "Schools must probe whether education is seemingly not attractive to those students. Attendance is crucial because to sit for an examination, a student requires a certain percentage of attendance. It is a huge nation with so many boards. It is very difficult to identify the students if they are school-going or distant learners," underlining the need for dedicated teachers. "If a student has not learnt, then the teacher has not taught,"

Handholding and reforms

Despite the data by the Central government, that the situation is improving gradually. Bihar state schools had performed poorly, which has improved after 2019 due to the efforts put in by local administration and teachers. "Innovative and reformative steps have helped the state schools. The overall pass percentage of Bihar class X stu-

dents was 81.04% in 2023. This has been the highest so far for Bihar matriculation. Initially the passing percentage used to be 50% to 70%, " "The impact of the reforms was felt from 2019. The BSEB was also awarded with the Prime Minister's Award for Excellence in Public Administration in 2022. Several changes were made to the Bihar board, which was infamous for paper leaks, cheating, delayed examinations, irregular results. The class sessions have also become regular." The exam pattern was changed five years ago, and the students have benefited from this. The number of objective-type questions has increased. Bihar board students now are preparing for competitive exams like JEE, NEET. So, while a student is preparing for a competitive exam, the exam pattern will help them in both – class X exams and competitive exams, says Dwivedi. At least 75% attendance has also become mandatory this year, the impact of which will be felt in the next year, he says, adding that students from other boards are slowly joining the Bihar board.

Vijay Garg Retired Principal Educational columnist malout

AI will be at the forefront of smartphone tech transformation: Industry

New Delhi- Artificial Intelligence (AI) will significantly transform the IT and technology sector, including upcoming smartphones, in India and will play a crucial role in enhancing battery life, improving camera quality and boosting voice assistant capabilities in future devices, industry leaders and experts said on Wednesday. Madhav Sheth, CEO of homegrown company HonorTech, said that the smartphone industry is evolving at a rapid pace, and AI is at the forefront of this transformation. "The strategic use of AI is aimed at making future smartphones more robust, versatile, and user-friendly," he told IANS.

HONOR has integrated AI into the camera system of its innovative HONOR 90, catering specifically to the needs of vloggers. "As vlogging

gains more popularity in today's digital age, more people are creating and sharing video content. With the HONOR 90's AI Vlog Master, video settings are simplified, as it identifies filming scenes and recommends optimal modes," Sheth added.

Indians are spending a staggering 2,300 hours annually on their smartphones and till now, consumers have largely adapted to an app-driven

world. "With the rise of AI, smartphones are transforming to intelligent attuned digital companions. In 2024 and beyond, AI will increasingly integrate seamlessly as a personalised layer around smartphone operating systems, contributing to more intuitive user conversations, customised imaging, tailored content, content recommendations, and much more,"

Prabhu Ram who heads the Industry Intelligence Group (IIG) at CyberMedia Research (CMR), told IANS. While smartphone apps will remain dominant for now, features such as facial recognition and voice-activated assistants posit to potential alternative interfaces on the horizon.

"All said, this seismic shift in smartphones raises privacy concerns. Local data processing could be a potential solution, but memory constraints may necessitate hybrid approaches. Striking the optimal balance between user experience, personalisation, and privacy will become key in an AI-powered smartphone era," Ram added.

According to Chocko Valliappa, CEO, Vee Technologies, by harnessing the capabilities of AI, the technology and IT industry can streamline processes, and unlock new possibilities that may not be achievable through traditional approaches.

"The synergy between human creativity and AI's analytical prowess has the potential to drive transformative changes and advancements in IT. As the data processing and analysing capabilities of Generative AI technologies accelerate innovation, they will lead to new discoveries and advancements in various fields such as healthcare, finance, and manufacturing," Valliappa informed. AI-powered tools will augment human capabilities, enabling professionals to focus on more complex and creative tasks in the coming years and smartphones will not lag behind, he added.

US labour agency accuses SpaceX of illegally firing workers who criticised Musk

The US National Labor Relations Board (NLRB) has filed a complaint against SpaceX, saying it illegally fired eight employees for criticising its CEO Elon Musk. The labour agency also alleged that SpaceX interrogated, surveilled and threatened workers. The NLRB will now seek to reach a settlement with SpaceX and if it fails, the aerospace company will face a court hearing in March.

The labour agency claimed SpaceX "created an impression of surveillance" by reading and showing screenshots of messages between employees.

Last year, a group of SpaceX employees

wrote an open letter to express concerns about how Musk's behaviour "is a frequent source of distraction and embarrassment".

"Elon's behaviour in the public sphere is a frequent source of distraction and embarrassment for us, particularly in recent weeks. It is critical to make clear to our teams and to our potential talent pool that his messaging does not reflect our work, our mission, or our values," the open letter read.

At the time, a Business Insider report claimed that SpaceX paid a

\$250,000 settlement to a flight attendant

said that as SpaceX employees, "we are expected to challenge established processes, rapidly innovate to solve complex problems as a team, and use failures as learning opportunities".

"But for all our technical achievements, SpaceX fails to apply these principles to the promotion of diversity, equity, and inclusion with equal priority across the company, resulting in a workplace culture that remains firmly rooted in the status quo," the letter alleged.

The NLRB is now asking SpaceX to post a notice about employee rights for 120 days and write letters of apology to employees it fired.

that Musk sexually harassed. The letter

Carbs are not the enemy : This study says high carb diet may lead to weight loss

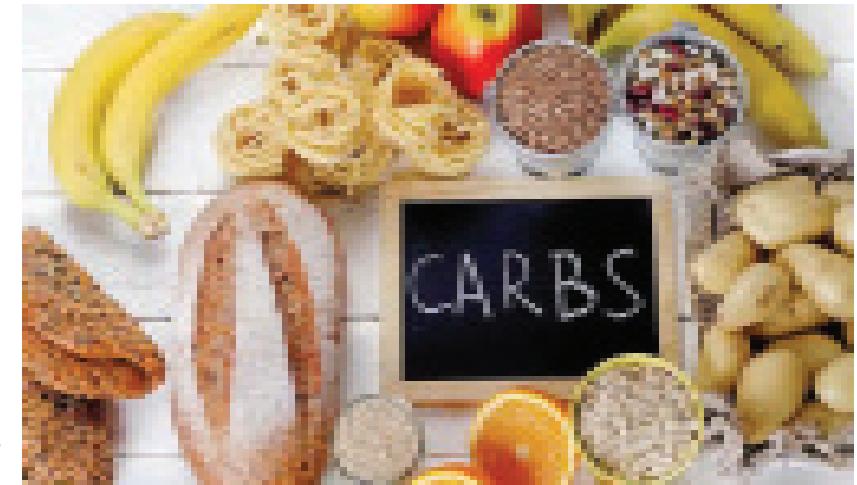
The study's results support previous research finding that a plant-based, high-carbohydrate diet can help with weight regulation and body composition and reduce the risk for type 2 diabetes.

(News Agencies)A diet rich in healthy carbohydrates -- found in fruits, vegetables, and whole grains -- can reduce body weight and improve insulin function in overweight individuals, a study claims. In the 16-week clinical trial, researchers with the US-based non profit Physicians Committee for Responsible Medicine placed participants in either a plant-based, high-carbohydrate, low-fat diet group or asked them to maintain their current diet.

The plant-based diet group avoided all animal products and added oils and limited fat intake to 20-30 grammes per day. There were no limits on calories

"Fad diets often lead people to fear carbohydrates. But the research continues to show that healthy carbohydrates -- from fruits, vegetables, beans, and whole grains -- are the healthiest fuel for our bodies," said Hana Kahleova, lead author of the study published in the journal Nutrients.

Total carbohydrate intake did not change in the control group, but increased significantly in the plant-based diet group, both as absolute intake and as a percentage of total calories. Participants focused on whole, complex carbohydrates from fruits, vegetables, whole grains,

and legumes. At the end of the trial, body mass index, body weight, fat mass, visceral fat volume, and insulin resistance decreased significantly in the plant-based diet group. There were no significant changes in the control group. The study's results support previous research finding that a plant-based, high-carbohydrate diet can help with weight regulation and body composition and reduce the risk for type 2 diabetes. Complex carbohydrates are naturally rich in fibre -- a nutrient found in plant foods that adds bulk to the diet without adding extra calories. Previous studies have shown that high-fibre diets are effective for weight loss and can help reduce the risk for type 2 diabetes, heart disease, and certain types of cancer.

World Contraception Day

Tracking apps can help you have safe sex

It is 2018 and technology is finally acknowledging female reproductive health as an important area to invest in. There are many apps and wearables that are introducing newer features to help women understand their bodies better. But a lot of work is yet to be done; for instance, many of these apps lack a pregnancy tracker - the need for which was highlighted in a popular Twitter thread recently. US-based Swapna Krishna, a technology writer spoke about how health tracking apps for women are not inclusive as many don't account of pregnancy as a feature. During pregnancy, women are bound to put on weight, stop menstruating and even go through various hormonal changes. But these aspects of reproductive health have been completely ignored by technology, with the exception of Nokia's health tracking app.

Dot: This app helps you plan or prevent your pregnancy based on your menstrual cycle. The app uses a method called Dynamic Optimal Timing (DOT) and tells you if you are in risk for conception rating it low, medium or high. It has a pretty accurate period tracker, keeps a record of symptoms and moods during your cycle and also lets you share this information with your doctor. Though the app is free, some paid additional features allow you to share information with your partner.

Clue: This period-tracking app is the most gender-neutral application out there, so no flowers, no pink butterflies. It gives you information on your ovulation days; apart from this it also helps you with health logs, frequency of exercise, moods, menstrual flow and cervical fluid. Another great feature is its ability to predict your next three cycles accurately, along with the symptoms. This way you can always be prepared.

World Contraception Day: Common types of birth control, apart from condoms

World Contraception Day: We list some of the most common birth control methods available in India, and let doctors explain just how effective they really are.

Despite the fact that 47.8% of women in India use some form of birth control, there is still quite a bit that the average woman doesn't know about her birth control.

To make matters worse, with all of the conjecture that gets thrown around about it, finding the right type of birth control can be a tricky process and a bit confusing. Thus explaining why, more than half of India's population in its reproductive age (15-49 years) doesn't use a modern method of contraception to prevent unwanted pregnancies or spaced births.

However, first of all, it's important to understand what exactly birth control means.

"It's a method of contraceptive that prevents a woman from getting pregnant, but how each method works, as well as the side effects, pros, and cons for each differ," Dr Namita Gupta, gynaecologist, Pearl Healthcare, Mumbai says.

The misinformation floating around about birth control is staggering. Part of that can be blamed on a lack of readily available information. So, on World Contraception Day (September 26), we went to the experts to clear up the confusion. Read on to learn the different options available to you, the pros and cons of each and the truth about some of the common misconceptions surrounding birth control.

"Finding the right birth control is such an individual experience, it comes down to trial and error. What one woman

responds to well may not be the right fit for another," Kolkata-based gynaecologist Dr Ratnabali Ghosh says. Ahead, a look at different types of birth controls and how they work:

The pill

One of the most common methods of birth control, this is a hormonal approach that uses estrogen and progestin (female sex hormones) to arrest ovulation.

"It prevents the body from ovulating by creating an environment that is similar to pregnancy. When a woman is pregnant, she doesn't ovulate, so mimicking that environment means that women on the pill cannot get pregnant," Dr Ghosh says.

Unfortunately, that means a lot of the side effects women on the pill experience are similar to pregnancy side effects: Water retention, breast tenderness, headaches, bloating, nausea, and breakthrough bleeding.

"The severity of these effects depends

on the dosage, the way the hormones are administered, and a woman's individual response to hormones. Pros of the pill include reliable cycle control and the fact that it's a proven method that's been tried and tested. But, since the pill needs to be taken daily, even missing a single day can mean you're at risk for pregnancy," Dr Ghosh says.

Vaginal ring

This involves inserting a hormone-filled ring into the vagina, where the hormones are absorbed directly into the bloodstream.

"When you take a pill, it has to be absorbed by your intestinal tract, through the liver and into the body. This can cause fluctuations in hormones, which can be uncomfortable for some women and can be responsible for those aforementioned side effects. The ring functions more locally, so you have a lesser chance of suffering from these side effects," Dr Ghosh says.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 235

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

12 JAN TO 18 JAN, 2023

Sanjha Punjab Organisation New York Celebrated New Year 2024

Sanjha Punjab Inc. Held their first meeting of New Year 2024.

Sunday- (Preetnama) - Sanjha Punjab Organization New York celebrated New Year in ' Labbaik Karahi ' (Restaurant) on last Sunday . All Directors of Sanjha Punjab were there on that day . After cake cut they had delicious food . Founder Ami Shah and chief Director Rani Naginder discussed about their upcoming events with all Directors and members .

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Prtipal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 235

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

12 JAN TO 18 JAN, 2023

Sustainable eating: Forget synthetic meat, lab grown dairy is here

The search for sustainable, healthy alternatives to meat currently has two paths: the meat-mimicking veggie burger and lab-grown proteins. But in the land of dairy, there's only plant-based alternatives like cashew "butter" and almond milk.

The search for sustainable, healthy alternatives to meat currently has two paths: the meat-mimicking veggie burger and lab-grown proteins. But in the land of dairy, there's only plant-based alternatives like cashew "butter" and almond milk. Whether you're milking them or slaughtering them, industrial cattle husbandry is bad for the planet. Studies show it to be a key culprit in the climate crisis and a source of localized environmental damage. The refrigerator aisle has been full of plant-based dairy for some time, but now there are a few startups who, like the purveyors of cultured meat, want to take dairy one

step further. Already under siege by falling milk sales, Big Dairy lobbyists have been lashing out at makers of plant-based rivals as they grow market-share. But their next enemy may be coming from the laboratory, in the form of synthetic whey, and investors are already lining up. While fewer people are drinking cow's milk, they're still eating yogurt and cheese, and a crucial protein that comes from making those products is whey. It's relatively flavorless and incorporates well into a range of food formulations for everyone from infants to adults. There's already a huge market for it, as demand for whey protein and whey-based products is on the rise thanks to consumer demand for protein in everything, from bars to shakes. The U.S. is

the single largest exporter of whey products, with estimated sales of \$10 billion last year. BCC Research said the category will grow by 6% annually through 2023. But for all its popularity, all that whey still comes from cows, a fact increasingly seen as a liability for climate- and health-conscious dairy and protein lovers. Ryan Pandya saw an opportunity in this consumer conundrum. He wants to be the first to market a non-animal whey protein through his San Francisco area-based company, Perfect Day. Like other food startup founders, Pandya and partner Perumal Gandhi are both vegan. Rather than forego the taste of real cheese and dairy for poor vegan substitutes, the pair decided to invent their own version of the real thing.

The startup focused on the well-worn food path of microbial fermentation—harnessing custom yeast and bacteria to grow the proteins that make milk taste like milk. But first, the company and others like it face some big hurdles: consumer squeamishness and regulatory reviews that may end up focusing more on the genetically modified organisms [GMO] used to make lab-grown whey. Five years ago, Perfect Day joined the synthetic biology accelerator IndieBio as it searched for microbes that could be engineered to make functional milk proteins. Today, it has more than 60 employees, \$60 million in funding and says that it's produced one metric ton of lab-grown whey (for scale, the U.S. uses more than 200,000 metric tons of all types of whey annually).

ਤੁਝਾ ਦੀ ਤਸਵਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸੀਵਨ ਵਿਕਾਸ

ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ- ਗਮੀਆਂ, ਦੁੱਖ- ਸੁੱਖ, ਇੱਕ ਢੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਨੁੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਸ਼ਾ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਉਤਮ ਜੀਵ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਆਪਸਿ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਮਨੁੱਖ ਹੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੋਧਾਤਮਕ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤੌਬਤ ਦੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਵੱਖ- ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬੂਲ੍ਹਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਚਾਰ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਤੇ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਭਾਸ਼ਾ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦੁਨੀਆ ਦੇ 8 ਅਰਬ ਲੋਕ ਅਤੇ 195 ਆਜ਼ਾਦ
ਦੇਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 6500 ਹਜ਼ਾਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ
ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਵਿਕਸਤ ਹੋਈਆ ਹਨ।
ਸਭ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈ ਜੁਰੀ ਹਨ।
ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੁਜੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ,
ਨਿਯਮਾਂ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ
ਅਹਿਮ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ।
ਉਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ
ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜਾਈ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ, ਗ਼ਜ਼ਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ
ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੰਮ ਦਾ
ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ

ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਝੁਬੁਸਰਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਪਰ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸੁਰੂਆਤ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਗਟਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਵਸੀਲਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਮਾਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਾਂਝ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮਾਂ ਸਬਦ ਹੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਲੋਗੀਆਂ ਬਾਤਾਂ, ਕਹਾਣੀਆਂ, ਗੀਤ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ, ਸੁਹਾਗ ਅਤੇ ਭੁਸੀ-ਜਾਮੀ ਸਮੇਂ ਜੋ ਬੋਲਦਾ ਸੁਣਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਅਖਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ

ਅਧਿਆਪਕ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੋ ਉਹ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੁਲਾਘ ਪੁੱਟਦਾ ਹੈ।

ਬੋਲਚਾਲ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬੋਲੀ - ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੋਲਚਾਲ ਦੀ ਜਾਂ ਮੌਖਿਕ ਬੋਲੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਮ੍ਰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬੋਲੀ, ਟਕਸਾਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਸਾਹਿਤਕ ਬੋਲੀ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵਾਂ

ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ
 ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 ਲੇਖਕ, ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਵਿਦਵਾਨ
 ਆਪਣੀਆਂ ਲਿਖਤਾ ਵਿੱਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ
 ਸੁਚੱਜੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ
 ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।

ਗਜ਼ ਭਾਸ਼ਾ - ਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਣ

ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹੀ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕੀ ਦੀਆ ਮੁਸਕਲਾ ਸੋਖਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾ

ਸਕੇ | ਰਾਜ ਦਾ
 ਸੱਭਿਆਚਾਰ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ
 ਬਿਨਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਭਿੰਨਤਾ ਆ
 ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੋਲੀ ਦੇ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗੁਪ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ
 ਉਪ-ਬੋਲੀ ਜਾਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਰੇ ਭੂਗੋਲਿਕ
 ਇਲਾਗਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਥਾਨ ਬਦਲਣ
 ਕਾਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨਕ ਰੰਗ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ
 ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਬੋਲੀਆਂ
 ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਮਾਝੀ, ਦੁਆਬੀ, ਮਲਵਈ, ਮੁਲਤਾਨੀ,
 ਪੋਠੋਗਾਰੀ ਪੁਆਧੀ ਆਦਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਉਪ-ਬੋਲੀਆਂ ਹਨ। 1947
 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ
 ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਪੋਠੋਗਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਤਾਨੀ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ
 ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। (1) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ,
 ਬਠਲਾ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਖਿਆਸ, ਪਠਨਕੱਟ ਆਦਿ ਇਲਕਿਆਂ
 ਵਿੱਚ ਮਾਝੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ 'ਮਾਝੇ' ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਾਂ
 ਨਾਲ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਮਈਲ' ਕਹਿੰਦੇ

ਹਨ। ਇੱਥੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਡਿਹਾ, ਉਹਦਾ, ਬੱਧਾ, ਡਿੱਠਾ ਖਾਸ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਚਿਲਤ ਹਨ। (2) ਦੁਆਬਾ ਖੇਤਰ -ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਅਤੇ ਬਿਆਸ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਜਿਲੇ ਜਿਵੇਂ ਜਲੰਧਰ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਨਕੋਦਰ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, ਫਗਵਾੜਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਬੰਗਾ, ਫਿਲੌਰ ਅਤੇ ਸਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਆਦਿ ਇਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਆਬੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁਆਬਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੁਆਬੀਏ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਚੋਲਾ, ਬੱਖੀ, ਖੱਟਾ, ਬੰਗਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। (3) ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ -- ਬਠਿੰਡਾ, ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਢੂੰਘੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਨੇਕਤਾ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਬੰਨਣ ਲਈ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੀ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਫਲਤੂਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ।

ਮੁਕਤਸਰ, ਮਾਨਸਾ ਬਰਨਾਲਾ, ਫਿਰੋਜਪੁਰ, ਫਰੀਦਕੋਟ, ਮੋਗਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਸੰਗਰੂਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿਰਸਾ (ਹਰਿਆਣਾ) ਸਤਲਜ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੇ ਪਾਸੇ ਮਲਵਈ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬੁਹਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ। ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਲਵਈ ਆਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਇਲਾਕਾ ਅੰਤਰਗਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ - ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅੰਤਰਗਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੁਵਾਰਾ ਕੁਲ ਸੰਸਾਰ ਵਧਾਰ, ਕੁਟਨੀਤਕ ਸਮਝੌਤੇ, ਅੰਤਰਗਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੰਚ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾ ਦਾ ਆਦਨ-ਪ੍ਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ, ਵਧਾਰ ਜਾ ਪੜਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ ਮੁਸਕਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮਾਨਤਾ

'ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪ, ਕਰਦਾ ਦੀ ਥਾਂ ਕਰਨਾ, ਖੜ੍ਹ ਜਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। (4) ਪੁਆਧੀ ਉਪ-ਬੋਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੋਪੜ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਸਿਰਸਾ, ਅੰਬਾਲਾ (ਗਰਿਆਣਾ) ਚਿੱਠੇ ਦੇ ਪੇੜ ਚਿਟਾਕਿਆ ਸਾਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ 22 ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਅਸਾਮੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਗੁਜਰਾਤੀ, ਹਿੰਦੀ, ਕੰਨੜ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ, ਕੌਂਕਣੀ, ਮਲਿਆਲਮ, ਮਨੌਪੁਰੀ, ਮਰਾਠੀ, ਨੇਪਾਲੀ, ਉੜੀਆ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਸਿੰਧੀ, ਤਾਮਿਲ, ਤੇਲਗੂ, ਉਰਦੂ, ਬੱਡੇ, ਸੰਬਾਲੀ, ਮੈਥਿਲੀ ਅਤੇ ਡੋਗਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਸ਼ਾ ਵੀ ਇਹਾਂ ਸ਼ਾਮੀ ਕਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਿੱਕ ਹੈ।

ਪਿੰਡ ਪਾਲੀਵਾਲ
4 - 90309

(ਉਨ੍ਹਾਂ) ਜਿਸੂ ਦੇ ਪਲੇਟਾਰਿਨਮਾ
, ਪਟਿਆਲਾ ਪੁਰਬੀ ਤੋਂ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ
ਸਾਹਿਬ, ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਆਧੀ
ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਪੁਆਧ ਦਾ
ਬਿਲਾਕਾ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ਤੇ ਤਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਪੁਆਧ ਜਾ
ਪਸਾਰ ਕਰਾਂ' ਦਾ ਉਤ੍ਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਆਧੁਨਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ
ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਭਾਸ਼ਾ ਗਿਆਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅੱਜ
ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦ
ਕੀਤੀਆਂ ਅਨੁਵਾਦ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪੁਲਾਹੀ ਕੇ ਪਾਣੂੰ ਹੋ ਤੁ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹਮੇਂ ਸ਼ਬਦਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (5) ਪੱਠੋਗਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿਹਲਮ ,ਕੈਮਲਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਦੀ ਥਾ ਕੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ- ਉਸ ਨੂੰ ਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਕੀ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। (6) ਮੁਲਤਾਨੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁਲਤਾਨ, ਬਹਾਵਲਪੁਰ, ਝੰਗ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਗਾਜੀ ਖਾਂ, ਮੁਜਫਰਗੜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉਪ-ਬੋਲੀ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਉਪ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਮੁੰਡਾ, ਤੋੜਾ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। -(7) ਡੇਰਾਗਰੀ - ਜੰਸੂ ਅਤੇ ਕਾਂਗੜੇ ਵਿੱਚ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਦੇ, ਦੀ ਸ਼ਬਦ ਬਹੁਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ - ਗਏ ਦੇ ਨੌ, ਆਇਆ ਦਾ ਏ ਆਦਿ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ - ਜਿਦੀ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸ਼ਾਸ਼ੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੋਲਚਾਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਰਕਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਨੇਮਾ, ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹਮਾਇਤੀ ਪੰਜ਼ੂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਉਂ ਰੱਦ ਕੀਤੀ

ਭਾਰਤੀ ਸਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸਮਰਥਕ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕਬਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਅਮਰੀਕੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕ ਗੁਪਤਾ ਵੱਡ ਸਿੱਧ ਪੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਨ੍ਹ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੀਵ ਬੰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨੇ ਲੈਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜਨਤਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਨੂੰਨ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੰਗਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਸੁਣੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਬਾਨੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਪਤਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੌਸਲਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ?
 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨਮਾਇਂਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
 ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸੀ ਆਰਿਆਮਨ ਸੰਦਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਕੌਸਲਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ
 ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸੰਦਰਮ ਰਾਹੀਂ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ
 ਦਿੱਤੀ, ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਲਈ ਸਹਾਇਤਾ
 ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੱਲ
 ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ
 ਹਾਂ। ਸੰਦਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, (ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ) ਕੌਸਲਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ
 ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਅਕਸਰ ਹਵਾਲਗੀ ਦੀ
 ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀ
 ਹਵਾਲਗੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਹਵਾਲਗੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਮੰਤਰਾਲੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦ੍ਵਾਲੁਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ,

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।
ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ
ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ

ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ
ਸਤਾਇਆ ਗਿਆ
ਹੈ। ਉਸ 'ਤੇ ਗਲਤ
ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਭਾਰਤ
ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ
ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਕ
ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ
ਮਾਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼
ਰਚਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ।
ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਦਾ ਇਸ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੱਧੰਾ ਹੈ

ਨਾਲ ਕਈ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ
ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਦੱਖਲ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਿਰਪੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਚੌਕ ਗਣਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

‘ਹੋਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ’ ਪਟੀਸ਼ਨ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
‘ਹੋਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ’ ਲਾਤੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘ਸਰੀਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ’। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਿ੍ਹਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਖ਼ਦਮਤੇ ਤਹਿਤ ਦਾ ਇਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜੱਜ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਹੇਠ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਕਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਵਾਰਂਟ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਗਿ੍ਹਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼

ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਅਫਸਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਗੰਭੀਰ ਇਲਜ਼ਾਮ

ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ਮਈ 2023 ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਟਾਸਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਹਿੱਟਮੈਨ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਮੰਨ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਰੀਕੀ ਮੁਫ਼ਤੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਮੁਫ਼ਤੀਆ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸੂਤਰ ਨੇ ਗੁਪਤਾ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਡਰਕਵਰ ਏਜੰਟ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਾਇਆ। ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਅੰਡਰਕਵਰ ਏਜੰਟ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਹੋਇਆ। ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮੈਨਹਟਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਏਜੰਟ ਤੱਕ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਇਹ ਕਤਲ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਏਜੰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਸ ਨਾਲ ਨੱਖੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜੂਨ 2023 ਵਿੱਚ ਟਾਰਗੈਟ ਬਾਰੇ ਵਿਅਰਤੀਗਤ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਸਰੀਕੀ ਏਜੰਟ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਟਾਰਗੈਟ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਸੀ। ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ 30 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ ਚੈਕ ਗਣਰਾਜ @ਚ ਗਿ੍ਹਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਂ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ
ਬੜਾ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਮਾਂ ਦਾ
ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨਾਲ ਗੁੜਾ ਰਿਸਤਾ ਬੱਚੇ ਦੇ
ਗਰਭ ਚ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਰਭ
ਚ ਹੀ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ
ਅਨੇਕਾਂ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ
ਆਖਿਰ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ
ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ
ਕਰਨ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੰਗ
ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਬਸ ਇਹੋ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ
ਉਸਦੇ ਬੁਢਾਪੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨਾ
ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮੰਨਣਾ ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਸੀ।
ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ
ਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ
ਦਾ ਆਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ
ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਚ ਹੀ ਖਰਾਬ ਕਰਦਾ ਸੀ।
ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਚਾਨਕ ਕੰਟ
ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ
ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਇਕਲੀ
ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਵਿਵਹਾ
ਪੈਨਸ਼ਨ ਸਕੀਮ ਤਹਿਤ ਕੁਛ ਮਹੀਨੇਵਾਰ
ਪੈਸੇ ਸਿਲਣ ਲੱਗੇ। ਇਹਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ
ਹੀ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਦੀ ਤੇ
ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੀ ਸੀ।
ਜਵਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ
ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਉਸਦੇ ਬਾਪ ਦੀ
ਜਗਾ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ
ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਜੋ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਕਸੀਂ
ਗਹਿੰਦੀ ਸੀ ਉਹ ਦੂਰ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਹੁਣ
ਦੋਵੇਂ ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਖੁਸ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਘਰ
ਰਹਿੰਦੇ ਲੱਗੇ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਆਹ
ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਘਰ ਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪੈਰ
ਪਾਇਆ। ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ—ਅੰਦਰੋ—ਅੰਦਰੀ
ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਰੋ ਪੈਂਦੀ
ਸੀ। ਘਰ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਨੂੰ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ
ਤਿੰਨੇ ਜਣੇ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਰਹਿਦੇ ਸਨ।
ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਨਾ
ਚਲਿਆ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ
ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਦੀ ਨੂੰ ਹੁਸਨਾਲ ਲੜਦੀ
ਰਹਿੰਦੀ। ਇਸ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ
ਤੰਗ ਆ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ
ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਨੂੰ ਬੋਲੇ। ਕੰਮ
ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ
ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਚਿੰਤਾ
ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਉਸਨੇ
ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ
ਉਹ ਕੁਝ ਦਿਨ ਢੂਕ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ

ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀ ਡਾਇਰੀ ਦੀ
ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਹਦੀ ਜੇਬ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ
ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜੇ
ਕਦੀ ਕਫ਼ਨ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵੀ
ਆਣ ਪਵੇਂ ਤਾਂ ਜੇਬ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਉਣ
ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੱਚੇ ਕੌਠੇ ਕਦੋਂ
ਚੇ ਪੈਣ ਕੁੱਝ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਕੁੱਦਰਤ ਤਾਂ
ਕੁੱਦਰਤ ਉੱਚੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਾਲੇ ਵੀ ਪੱਕਾ
ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਨਾਂ। ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਹਰ ਪੰਨੇ
ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਸਵਾਲ ਅਖੀਰ ਕੌਣ ਹਾਂ
ਮੈਂ? ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਰ ?

ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਇਨੀ ਕਿ ਜੇ ਕਦੀ ਦਿਹਾੜੀ
ਨਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਘਰ - ਘਰ ਝੋਲੀ
ਅਡਣੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕਈ
ਵਾਰ ਉਥੋਂ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੀ ਮੁੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ
ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਸੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਹਰ
ਸ਼ਾਮ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ
ਨੇ। ਪਰ ਜੇ ਕਦੀ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਘਰ
ਵੱਲ ਆਉਂਦਾ ਨਿਗ੍ਰਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ,
ਅਸੀਂ ਬੂਹੇ ਢੋ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਅਖੇ ਕਿੱਤੇ
ਸ਼ਾਡੇ ਘਰੋਂ ਹੀ ਨਾ ਮੰਗਣ ਆਜੇ ।
ਉਹ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਬੇਚਾਰਾ ਪਹਿਲਾਂ
ਹੀ ਮਰ - ਮਰ ਮੰਗਣ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ।
ਅੱਗੋਂ ਬੂਹਾ ਭੇੜਦਿਆਂ ਦੇਖ , ਅਗਲੇ
ਬੂਹੇ ਵੱਲ ਕਦਮ ਪੱਟਣ ਦੀ ਓਹਦੀ
ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਹੁੰਦੀ। ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪ
ਤੋਂ ਉਹੀ ਸਵਾਲ . ਕੌਣ ਹਾਂ ਮੈਂ ? ਇੱਕ

ਮਜ਼ਬੂਰ, ਅੱਜ ਬੜਾ ਖੁੱਸ਼ , ਫੱਲਾਣੇ

ਬਸ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਲੈਣੀ

ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਠੀਕ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਉਸਨੂੰ ਇਹੋ ਦਿਲਾਸਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਘਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਚ ਰੁੱਝੇ ਹਰਨੇਕ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਟੈਕਿਆ। ਹੁਣ ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਸ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆ ਇੱਕ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਸ ਉਸਨੂੰ ਇਹੋ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਈ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਹਰਨੇਕ ਨਾਲ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਬਾਬੁ ਮੁਲਾਜਮ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦਿਨ ‘ਮਦਰ ਡੇ’ ਉਤੇ ਸੂਟ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਖੀਡ ਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਅਗਲੀ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਰੀ ਮਿਲਣ ਦਾ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਮਿਲਣ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਵਾਰੀ

ਕਿਹੜਾ ਹਰਨੇਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਟ
 ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ
 ਘੱਟੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੀ ਨਹੀਂ
 ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਆਖਿਰ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ
 ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ
 ਮਦਰ ਡੇਅ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ
 ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉੱਠ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ
 ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਲਈ ਕੁਝ
 ਕੱਪੜੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਮਾਨ
 ਖਰਿਦਿਆ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤੀ ਨੂੰ ਗੇਟ
 ਵਲੋਂ ਆਉਂਦਿਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ
 ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ।
 ਉਸਨੇ ਹਰਨੇਕ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਸੀਨੇ ਨਾਲ
 ਲਗਾਇਆ। ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ
 ਹੁੰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹੜ ਆਇਆ ਜਾਪਿਆ।

ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ
ਕਿ ਉਹ ਦਾਦੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵੇਂਂ
ਘਰ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਪੋਤਾ ਆਇਆ ਹੈ।
ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਧਨਵੰਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਹੁ-
ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਉਹ
ਕਦੋਂ ਘਰ ਵਾਪਿਸ ਜਾਵੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ
ਦਾ ਮੁੰਹ ਦੇਖੋ। ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਘੰਟਾ
ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਟੱਕੇ

ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰਪੁਰ
+919855409825

ਕੰਮਾਂਤਰੀ ਨਰਸ ਦਿਵਸ

ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਗੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਨਰਸਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਣਾ ਨਰਸਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਤਵ ਨੂੰ ਉੱਚਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਰਸਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਸਿਹਤ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨਰਸਿੰਗ ਸਟਾਫ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 12 ਮਈ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਨਰਸਿੰਗ ਦੀ ਬਾਣੀ ਫਲੋਰੇਸ ਨਾਬੈਟਿਕਲ (12 ਮਈ 1820 ਤੋਂ 13 ਅਗਸਤ 1910)

ਕੇਲ ਹਾਂ ਮੈਂ?

ਤੰਨ ਢੱਕਣ ਲਈ ਲੀੜੇ । ਗਰਮੀਂ
ਵਿਚ ਧੁੱਪ ਚੰਮੜੀ ਛੂਕ ਦਿੰਦੀ ਏ।

ਮਰਦ ਵਿਚ ਗਰਸ਼ਨ ਨਾ ਸਿਲ੍ਹਦਾ।
ਕੰਮ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਮਿਹਨਤਾਨਾਂ ਨੀ
ਡ ਮਿਲਦਾ। ਕਦੀ ਆਈ ਮੇਰੀ ਛੱਪੜੀ
ਾ ਵਿਚ , ਜੱਚਾ - ਬੱਚਾ ਬਿਲਕਦੇ ਦੋਖੀ
ਬ , ਧੀ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਸੁੱਭਰ ਨੀ ਜੁੜਦਾ।
ਸ ਹਾਂ, ਬੂਹਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ , ਮੈਂ ਘਰ
‘ ਸੱਭ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ।
ਤੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਜੋ ਖਾਣਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸ
ਾ ਦਵੀਂ , ਮੇਰੇ ਘਰ ਤਾਂ ਆਟਾ ਹੀ
ਦੇ ਮਿਲਣਾ ਤੇ ਖਾਣ ਵੇਲੇ ਮਿੱਟੀ ਦਾ
ਗੀ ਸਵਾਦ ਵੀ ਜੂਰੂਰ ਆਉ। ਕੱਲ ਤਾਂ
ਦੇ ਹਨੇਰੀ ਨੇ ਛੱਪੜੀ ਵੀ ਢਾਹ ਦਿੱਤੀ
ਾ ਮਸੀ ਦੋ ਕਾਨੇ ਖੱਡੇ ਕਰ ਕੇ ਦੋਬਾਰਾ
- ਕੱਜੀ ਏ। ਇਸ ਲਈ ਉੱਠਣ ਬੈਠਣ
ਜੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਤਕਲੀਫ ਜੂਰੂਰ ਹਉ।
ਤੇ ਏ ਰਹਿਬਰ , ਸ਼ਰਮਿਦਾ ਸੈਂ ਨਹੀਂ
ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿਦਾ ਤਾਂ ਤੂੰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਨੈ। ਜੋ
ਤੇ ਇਨਸਾਨ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਲਈ
ਦੇ ਬਣਾਏ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇ
ਸ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਹੀ ਮੁੱਕਣ ਲੱਗ
ਗਈ , ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ
ਣ ਕੀ ਕਰੇਂਗਾ ? ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਨੂੰ ਜਨਮ
ਕ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤਾ , ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ
ਨ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦੇ ਦਵੀਂ ਆਖਿਰ ਕੌਣ
ਹਾਂ ਮੈਂ ?

ਮਨਜੋਤ ਕੌਰ (ਜੋਤੀ)

7 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮ 'ਚ ਛੇਤੀ ਜਾਣ ਲਈ ਕਥਿਤ
ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ, ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਜਾਣੋ

ਸ੍ਰੀਲੰਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਦਰੀ ਸਮੇਤ 7 ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਜਾ ਸਕਣ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰੁਵਨ ਪ੍ਰਸੰਨਾ ਗੁਣਾਰਤਨੇ ਨਾਮ ਦੇ 47 ਸਾਲਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਰੁਵਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਕੈਮੀਕਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਕੈਮੀਕਲ ਲੈਬਾਰਟਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਦਰੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ 28 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ 'ਚ ਹੋਮਗਾਮਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਇੱਕ ਘਰ 'ਚ 'ਨੰਜੂ' ਨਾਮ ਦੀ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦੀ ਮੱਤ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਦਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ।

ਕੀ ਸਭ ਨੇ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਦਾ ?

34 ਸਾਲਾ ਪੀਰਬੀ ਕੁਮਾਰਾ ਜਿਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਗਾਮਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਇਕ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਉਸ ਦੀ ਲਾਜ਼ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੀਰਬੀ ਨੇ 2 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਦਾਰਥ ਖਾ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ @ਚੋਂ: ਨੰਜੂ ਨਾਮੀਂ ਦਵਾਈ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਅੰਰਤ ਦੀ ਵੀ ਨੰਜੂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਰਤ ਨੇ ਯੱਕਲਾ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਤੋਂ: ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨ ਅੰਰਚ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ @ਚ ਕਬਿਤ ਤੋਂ @ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਪਦਾਰਥ ਇੱਕੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸਮੂਹਾਂ ਤੋਂ: ਪੁੱਛਿਗੱਢ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇ ਖਣ ਲਈ ਵੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ

ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ
ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ
ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਬੁਲਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸਟ
ਕਪਤਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਿਹਾਲ ਤਲਦੁਆਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਣ ਨਾਲ
ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਇਨਾਈਡ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ
ਨਿਹਾਲ ਤਲਦੁਆਨੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਰੀਆਂ ਚਾਰ
ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਹਨ
ਯਾਨੀ ਨੰਜੂ ਦਾ ਸ਼ੱਕੀ ਬੈਗ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ
ਪਦਾਰਥ ਛੋਟੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ
ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਇਨਾਈਡ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਸਾਇਨਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ
ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ
ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਦਾਰਥ ਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਤ
ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਖਤਰਨਾਕ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਨਿਹਾਲ
ਤਲਦੁਆਨੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਜਾਂਚ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ
ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਤੋਂ
ਜ਼ਹਿਰ ਪੀ ਕੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨਾ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ
ਉਸ ਨੇ ਸਿਖਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਉਸੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ
ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਚੰਗੀ ਬਾਂ ਪੈਂਦਾ
ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਵੱ
ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ
ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਉਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ।

ਪੁਲਿਸ ਕਿਵੇਂ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਮਾਲਬੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਵੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅੰਬਲੰਗੋਡਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ 34 ਸਾਲਾ ਪੀਰਥੀ ਕੁਮਾਰਾ ਨਾਮ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਹੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਾਦਰੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਦਰੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਜਾਣ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕੀ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੋਲ, ਆਖਰੀ ਪਲਾਂ ਦੀ ਪੁਰੀ ਕਹਾਣੀ

30 ਦੱਸੇ ਬਰ 2006 ਨੂੰ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਤੜਕਸਾਰ ਤਿੰਨ ਵਜੇ ਉਠਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਰ 'ਚ ਹੀ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੱਦਾਮ ਕੁਝ ਨਿਰਾਸ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਜਾ ਕੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਲਈ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਵੀ ਹੋਏ। ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ 'ਚ ਤੈਨਾਤ 12 ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਲ ਬਾਰਡਨਵਰਪਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿ ਪ੍ਰਿਜ਼ਨ ਇਨ ਹਿਜ ਪੈਲੇਸ' 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਵਿਲ ਬਾਰਡਨਵਰਪਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਸ਼ਾਸਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਲ 2003 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਸੱਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਨੈ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਕੀ ਉਹ ਜਹਨਮ ਇਗਾਕ ਹੈ? ਬੀਬੀਸੀ ਵਰਲਡ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜੋਨ ਸਿੰਪਸਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੱਦਾਮ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਜੋ ਵੀਡੀਓ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ 'ਚ ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਵਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਲਈ ਭੀਖ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਨੂੰ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਆਇਤ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖਤੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਗਾਕ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਮਵਵਾਫਿਕ ਅਲ ਰਿਬਾਈ ਵੀ ਫਾਂਸੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੱਦਾਮ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖਤੱਕ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖਤੇ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਗਏ। ਉਹ ਕੁਝ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਮਵਵਾਫਿਕ ਅਲ ਰਿਬਾਈ ਉਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲ 2013 'ਚ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਂਸੇ ਦੀ ਮੁਰਤੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮੁਰਤੀ ਦੇ ਗਲੇ 'ਚ ਉਹੀ ਰੱਸੀ ਪਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਿ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਜਨਤਕ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਲੀ ਵੀ ਲਗਾਈ ਸੀ ਪਰ ਰਿਬਾਈ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸੱਦਾਮ ਦੀ ਮੁਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਰੱਸੀ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬਘਰ 'ਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਗਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੁਕਦਮਾ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਹੈ

ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦੀਆਂ ਫੌਟੋਆਂ ਵੀ ਇਹਕੀ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਢਨ

ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਰਾਜ਼ਟਰਪਤੀ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਸਾਲ 1982 'ਚ ਦੁਜੈਲ ਸ਼ਹਿਰ 'ਚ ਆਪਣੇ 148 ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ 'ਚ ਇਰਾਕ ਦੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2006 'ਚ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਿਆ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਾਕਾਮ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁਪਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੱਦਾਮ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਗਦਾਦ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇੱਕ ਇਲਾਕੇ 'ਖਾਦਮੀਆ' 'ਚ ਇੱਕ ਇਰਾਕੀ ਕੰਪਾਉਂਡ 'ਚ ਕੰਕਰੀਟ ਨਾਲ ਬਣੇ ਚੈਂਬਰ 'ਚ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਇਸ ਕੰਪਾਉਂਡ ਨੂੰ 'ਕੈਂਪ ਜਸਟਿਸ' ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਇਰਾਕੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਸਮੂਹ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੂਹ ਦੇ ਲੇਂਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਜ਼ਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੱਦਾਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਕੁਰਾਨ ਫੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੱਦਾਮ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਇਹ ਕਾਪੀ ਬਾਅਦ 'ਚ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 69 ਸਾਲਾ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਚਿੱਠੇ ਰੰਗ ਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਅਤੇ ਗੂੜੇ ਰੰਗ ਦਾ ਕੋਟ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਰਾਕ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਈ ਫੜੇਜ਼ 'ਚ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਨਕਾਬਪੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਸੱਦਾਮ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤੇ 'ਤੇ ਚੜਾਇਆ, ਪਰ ਫਾਂਸੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਟ ਹੀ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤਰ ਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਚਾਦਰ 'ਚ ਲਪੇਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੱਦਾਮ ਹਸੈਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਤਰ ਦੇਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਮੌਜੂਦ ਭੀਜੂ ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬੁਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲੂੰ ਵੀ ਕੌਂਢੀਆਂ। ਵਿਲ ਬਾਰਡਰਵਰਪਰ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਦਾਮ ਹਸੈਨ ਦੀ ਸਰੋਖਿਆ 'ਚ ਤੈਨਾਤ 12 ਸੁਰੋਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਭੀਜੂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਪਿੱਛੇ ਖਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ 12 ਸੁਰੋਖਿਆ ਮੁਲਾਜਮਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਐਡਮ ਰੋਬਰਸਨ ਨੇ ਬਾਰਡਨਵਰਪਰ ਨੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੱਦਾਮ ਹਸੈਨ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਕਾਤਲ ਮੰਨਦੇ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਕ ਬੜਾ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨਦਾਰਿਕ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਮਾੜੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨੇ ਕਿਉਂ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ? ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਕਿਉਂ ਖੋਲੇ ਹਨ? ਭਾਰਤ ਦਾ ਦੁਖਾਂਤ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਵਿਡਾਗ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਡਾਗ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਉਪ ਵਿਦਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਪੀ-ਐਚ. ਡੀ. ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਇਕ ਸਮੇਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਸਨ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦ ਗ੍ਰਸਤ ਬਿਆਨ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇਂਦੇ ਹਨ।

ਜਿਆਣੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਚੋਣਾਂ ਸਮੇਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਂਗ ਸ਼ਰਾਬ ਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੀ ਚੋਣ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਹਾਕਮ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਤੇ ਹੁਣ ਨਤੀਜ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਸ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਹੁਣ ਬਿਹਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੂਸਰਾ ਨਸ਼ਾਮੁਕਤ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਕਾਲੀ, ਕਾਂਗਰਸੀ, ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨ ਸਮੇਂ ਜਿਹੜਾ ਮੈਂਬਰਸਿਪ ਫਾਰਮ ਭਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਹੋਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਹਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਗਮਿਆਣਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੂਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਕਾਕ ਹੋਵੇ ਤਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ ਨਸਾਈ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਨਸਾਈ ਬੱਚੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਬਾਕੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਨਹੀਂ ਖੋਲੀ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕ ਪੜ੍ਹ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਝਵਾਨ ਬਣ ਜਾਣ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਜ਼ਹਰ ਖੋਲ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਿਆਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਗਮਿਆਣਾ ਇਸ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੁਆਰੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੂਆਲੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਸੀਆਂ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਖੁਕਾਕ ਹੋਵੇ ਤਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਹਾਤੇ ਖੋਲੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੀ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਜਿਆਣੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸ਼ਰਾਬ ਸਿਹਤ ਲਈ ਗਨੀਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰਦੂਆਰ ਤੇ ਹੋਰ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜ਼ਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਂਗ ਮਹਿੰਗੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਸਤੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਜੋ ਕਿ ਆਮ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਹੈਰੋਇਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੇਂਦਰ ਕਿਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 3000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਗ੍ਰਾਮ ਖਰਚਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਹ ਦਰਦ ਦੂਰ, ਖੰਘ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਰਗੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜੋ ਨਸ਼ਾਂ ਦੇਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਥਪਰੋਨੇਰਿਡਿਨ ਦੀ ਗੋਲੀ ਕੀਥ 7 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੋਲੀ ਤਾਂ ਹੈ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹਨ।

ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਜੁੱਗ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਡਡ ਵਿੱਚਿੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਜਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਆਣੀ ਪਾਸ ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਕਮਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਬੁਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਗਰਭਵਤੀ ਅੰਤਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਾਈ ਮਾਵਾਂ ਨਾ ਕੇਵਲ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਨਸ਼ਾਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਆਦਮੀਆਂ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟਨੋਸ਼ੀ, ਸਮੈਕ ਵਗੈਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫੌਂਗੀ ਠਲ ਪਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੰਤਰਾਂ ਵਰਤੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਨਸ਼ਾਈ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਸ਼ਾਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਜੂਝਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਅੰਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕੌਨ, ਹਾਈਡਰੋਕੋਡੀਨ, ਮੈਥਾਡੋਨ, ਹਾਈਡਰੋਮਾਰਫੋਨ ਆਦਿ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮੈਕ, ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਚੀਕ ਚਿਹੜਾ ਮਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਭੁਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਕਰਾ ਸਕਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜੰਮਣ ਦੇ 2 ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ ਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਸਤੀ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਪਿਛੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਪਿੱਛੋਂ 22 ਨੁਕਤਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਕ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗੀ ਅਵਸਥਾ, ਮਿਹਦਾ ਤੇ ਅੰਤੜੀਆਂ, ਆਮ ਸਿਹਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟੀਆਂ, ਦਸਤ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਘਾਟ, ਨਾਸਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਗਮਤਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨੌਂਦ ਲਿਆਉਣ, ਦਰਦ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਦੁਆਈ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲੇ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਾ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਲਾਦ ਵੀ ਜ਼ਹਰ ਪ੍ਰਹੇਜ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਸਾਮ ਘਰ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਉਂ ਲਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ

ਨੁਰ ਬਸ਼ਰ ਦੀ ਉਮਰ 43 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 500 ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਟਕੇ (379 ਰੁਪਏ) ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਅੱਧੀ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਇਸ ਰਕਮ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ' ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੁਰ ਬਸ਼ਰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੌਕਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਲੋਕ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਰਥਿਕ ਭਾਈਵਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਇਸ ਉੱਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਛੇਡਫਾਂਡ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤਰ
ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਮ
ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪਵੇ। 1991
ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਸ਼ਾਸਨ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਕ
ਵਿੱਚ ਬੀਐਨਪੀ ਅਤੇ ਅਵਾਮੀ ਲੀਗ ਦੀ
ਸਰਕਾਰ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ
ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੋਗ
ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਏਕੇਂਹੋਂ
ਮੋਹਸਿਨ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਿਚਲੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਸੈਂਟਰ

ਕੁਝ ਮਾਹਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵੱਲ ਵਧਣਾ
ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਵੱਡੇ ਖਤਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ।
ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ 'ਆਰਥਿਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ
ਲਈ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਦੇਬਪ੍ਰਿਆ
ਭੱਟਾਚਾਰਿਆਂ ਇੱਕ ਅਰਥਾਤਾਤਗੀ ਹਨ, ਉਹ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ
ਪਾਲਿਸੀ ਡਾਇਲਾਗ, ਢਾਕਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ
ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਭਰੋਸਾ
ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਗਲੀ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਚਣੌਤੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੇ ਮੈਨੋਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਇੱਥੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਛੇਸ਼ਲਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁ

ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗਰੀਬੀ

ਪਰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਸਬਿਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖਿੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਦੀ ਗਾਰਮੈਂਟ(ਕੱਪੜਾ) ਇੰਡੀਆਂਡ ਨੇ ਲੱਗੇ ਕੌਂਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਸਿੱਖੇ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦਾ ਕੁਲ 80 ਫੀਸਦ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਕੱਪੜੇ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਨੇੜੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਆਏ ਮੰਦਵਾੜੇ ਕਾਰਨ ਕਾਰਨ ਮਾਲ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਲੋਕ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਸਨਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਉਰਜਾ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਅੱਤੇ

ਮਹਿੰਗਾਈ ਕਾਰਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੁਦਰਾ ਦੇ ਡੱਬਾਰ ਵੀ ਖਾਲੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਵੰਬਰ ਵਿੱਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਦਰ 9.5 ਫੌਜਿਦ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਘੱਟ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2023 ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੌਨੇਟਰੀ ਫੰਡ (ਆਈਐਮਐਫ) ਨੇ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀਡੀਪੀ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਅਤੇ ਹੌਗਕੋਂਗ ਜਿਹੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਈਐਮਐਫ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਡਿੱਗਦੀ ਹੋਈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ 4.7 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕਰਜ਼ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਮਾਹਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਲਝਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ।

ਦਾ ਛਿੱਡ ਨਹੀਂ ਭਰਨ ਵਾਲੀ, ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹੀ
ਸੋਚਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲਿਆ
ਕਰਜ਼ਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਸ ਕਰਾਂਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਹਰੀ
ਕਾਰਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ
ਪਰ ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਤੀਧਾੜੇ
ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਸਲਝਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ
ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਦਲਾਅ ਵੀ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਲਈ
ਵੱਡੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ। ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੋ ਤਿਹਾਈ
ਹਿੱਸਾ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ 5 ਮੀਟਰ ਦੀ ਉੱਚਾਈ ਤੋਂ ਵੀ
ਘੱਟ ਹੈ। ਇੱਟਰਗਵਰਮੈਂਟ ਪੈਨਲ ਓਨ
ਕਲਾਈਮਟ ਚੰਜ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ
ਪਾਣੀ ਦਾ 30 ਤੋਂ 45 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਵਧਣਾ

ਦੇ ਮੈਨੇ ਜਿੰਗ ਛਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ
ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ
ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟ ਮਾੜਾ ਕਿਵੇਂ

ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਕਿਹੜੀ ਜ਼ਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਦੀ
ਵਿਆਖਿਆ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੌਣ
ਤੁਹਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਉੱਤੇ ਕੰਡਲੀ ਮਾਰੇ ਜਾਣਗੇ।

ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ
ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਨਾ ਕਿ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ
ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵਾਛਾ ਕਰ ਦੇਣ।

ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦੋਹਰੀ ਸੋਚ ਕਿਉਂ ?

ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਜੇ ਗੁਰੂਆਂ, ਪੀਰਾਂ, ਯਥੋ ਅਤੇ
ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪੰਪਰਾਵਾਦੀ ਹੈ ਜੋ
ਆਉਂਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਬਦਲਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ
ਕੁੜੀਵਾਦੀ ਪੰਪਰਾਵਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਲਗਭਗ
ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੀ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ
ਆਵੇਂ ਹੋਠ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮਾਸਮ ਜਿੱਤ
ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਣਖ ਖਾਤਰ ਕਤਲ ਦੀਆਂ ਖਾਂ
ਪੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਪਿਛਲੇ 5-6 ਸਾਲਾਂ
ਕਰਵਾ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਰੁਸ਼ਾਨ ਜਿਹਾ ਚੱਲ
ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਜਿਸਦੇ ਆਈਲੈਟਸ ਵਿੱਚੋਂ ਵਧੀਆ
ਬਾਪ ਉਸਦੀ ਬਾਹਰਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ
ਵਿੱਚ ਉਹ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ
ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕ ਲਵੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸੇ ਬੇਗਾਨੇ ਧਰ
ਉਸ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨਕਲੀ ਵਿਆਹ ਸਾਰਂ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿੰਕਰ ਕੋਈ 10 ਵਿੱਚੋਂ 3 ਫੀਸਦੀ
ਦਾ ਸਾਹਸ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਰੇ
ਫਿਰ ਇਹੀ ਗੱਲ ਹਰ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੇ ਮੂੰਹ ਹੁੰਦੇ
ਮੌਝੀ ? “ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅਕਸ
ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਲ

ਤੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ।
ਮੈਂ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੀਆਂ
ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹਨਾਂ
ਗਾ ਹੋਰਨਾਂ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ
ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਪੰਚਪਾਵਾਂ ਦੀ
ਟੁਰੀਆਂ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ
ਬਚਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਏ ਦਿਨ
ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਨਕਲੀ ਵਿਆਹ
ਪਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੜੀ
ਵੈਡ ਆਏ ਹੋਣ, ਉਸਦੇ ਮਾਂ
ਝੱਲ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਦੇ ਬਦਲ
ਭੱਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਕੁੜੀ
ਮਤ ਤੇ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਮੁੱਡੇ ਨਾਲ
ਕੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਰਿਵਾਜਾਂ ਸਮੇਤ
ਕੁੜੀਆਂ ਘਰ ਗੱਲ ਕਰਨ
ਡੀ ਅਣਖ ਜਾਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?
ਉਸੀ “ਤੂੰ ਜੰਮਦੀ ਕਿਉਂ ਨਾ
ਗਰ ਹੀ ਗਲਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ
ਗਲਚ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ

ਲਾ ਕੇ 7 ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਕੁੜੀ ਤੌਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਦੋਂ
ਜਾਗਦੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਹਰ ਕੁੜੀ ਦੀ ਚੋਣ ਸਹੀ ਨਹੀਂ
ਅਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅਨੇ ਜੋਗ ਬਣਾਓ ਕਿ ਉਹ
ਵਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਖਸ ਬਾਰੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ
ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਨਾ ਚੜ ਜਾਣ।
ਨਾਨ ਨੂੰ ਸਿਲੋ ਤਾਂ ਸਹੀ, ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਸਹੀ ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ
ਬੰਧੁ ਰੱਖਦਾ ਹੋਵੇ। ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ
ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਕਹਿੰਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬੁਹਤ ਤੁੱਕੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ
ਹੀਆ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ
ਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਦੀ ਕੱਟੜਵਾਦੀ
ਹਾਲੇ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਏ ਦਿਨ
ਨਾਨਾਂ ਇਸ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਤੇ ਪੰਚਪਾਵਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ
ਦੀ ਚਿਖਾ ਆਪ ਸੇਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ
ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਬਾਬੇ
ਸਰਗਸਰ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ—
ਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ ॥
ਉਪਜਿਆ ਕਉਨ ਭਲੇ ਕੋ ਮੰਦੇ ॥

ਆਇਆ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਊਹਾਰ, ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸਧਰਾਂ ਪਿਆਰ

ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅੰਬਰ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਜਦੋਂ ਚਾਹੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਤਾਰਾ ਤੋੜ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਲਵੇ। ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਮੌਸਮਾਂ, ਦਿਨਾਂ, ਵਾਤਾਵਰਣ, ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ਼, ਰਿਸਤਿਆਂ-ਨਾਤਿਆਂ, ਸਬੰਧਾਂ, ਮੁਹੱਤਰਾਂ, ਪ੍ਰੇਮ, ਮੋਹ, ਲਗਾਵ ਅਤੇ ਪੰਪਰਾਵਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੰਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀਆਂ, ਸਧਰਾਂ, ਚਾਵਾਂ, ਖੇਡਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਮੇਲਿਆ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤੋਂ, ਅਗਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਮੇਲਿਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਫ਼ੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੀਰਸ ਜਿਹੀ, ਫਿਕੀ ਜਿਹੀ ਤੇ ਬੇ-ਸੁਆਦੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ਰਹ ਜਾਏ। ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਸੁਰਤੀਆਂ, ਜੀਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਉਮੰਗ, ਇਕ ਲਲਕ, ਇਕ ਇੱਛਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਮੇਲੇ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰ।

ਲੋਹੜੀ ਸ਼ਬਦ @ਲੋਹੀ@ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮੀਂਹ ਪੈਣਾ, ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਛੁੱਟਣਾ। ਇਕ ਕਗਵਤ ਹੈ ਮੀਂਹ ਵਿਥੇ ਲੋਹੀ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਹੋਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਕਗਵਤ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਅਰਥ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੈ @ਜੇ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪਵੇ ਲੋਹੜੀ ਤਾਂ ਹਾੜੀ ਲਗੂ ਕੋਹੜੀ, ਭਾਵ ਕਿ ਜਦੋਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਮੌਕੇ @ਤੇ ਮੀਂਹ ਨਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀ ਦਾ ਨਕਸਾਨ ਹੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰੰਪਰਾ ਦੇ ਗੁਲਸ਼ਨ @ਚੋ ਹੀ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਲੋਹੜੀ
 ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ। ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ,
 ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਪੂਗਰਨ ਅਤੇ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਮਿਤਿਹਾਸਕ
 ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ @ਤੇ ਭਾਰਤ
 ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਹੈ। ਇਸ
 ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ
 ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਬੁਸ਼ੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਨੂੰ
 ਸਰਦੀ ਦੀ ਜਵਾਨ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਕਿਰਤੀਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ
 ਸਭ ਮਜ਼ਹਬਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਲਈ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ, ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਲਤ,
 ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਮਿਲਵਰਤਨ, ਸਦਭਾਵਨਾਂ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ
 ਮਿਠਾਸ ਵਾਲਾ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇਕ ਸੰਦਰਭ ਉਪਹਾਰ ਹੈ।

ਲੋਹੜੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸੰਗਰਾਂਦ ਤੇ
ਪਹਿਲੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਕਿਸਾਨ ਹਾਜ਼ੀ ਦੀਆਂ
ਫਸਲਾਂ ਬੀਜ ਦੇ ਵਿਹਲਾ ਹੈ ਚੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਤਉਹਾਰ
ਨੂੰ ਚਾਵਾਂ, ਸਧਰਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਘਰ ਵਿਚ ਲੜਕਾ
ਜੰਮਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਗਨਾਂ ਨਾਲ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਹੜੀ
ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਬੈਂਡ-ਵਜੇ ਵਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਬਾਜ਼ੀਗਰਨਾ,
ਗਲੋਲਨੀਆਂ ਅਤੇ ਭੰਡ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਗੀਤ ਅਤੇ
ਟੱਪੇ ਆਦਿ ਸੁਣਾ ਕੇ ਹਾਸ ਵਿਅੰਗ ਦੇ ਮੱਖਲੀ-ਗਾਇਣ ਸੁਣਾ ਕੇ
ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਲੋਹੜੀ (ਵਧਾਈ) ਬਟੇਰ ਕੇ ਲੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।
ਇਸ ਦਿਨ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਮੂੰਗਫਲੀ, ਰਿਉੜੀਆਂ, ਚਿੜਵੜੇ,
ਗਚਕ, ਭੁੱਗਾ, ਤਿੱਲ ਚੌਲੀ, ਮੱਕੀ ਦੇ ਢੁੱਲੇ ਭੁੱਜੇ ਦਾਣੇ, ਗੁੜ,
ਫੱਲ ਆਦਿ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਗੰਨੇ ਦੀ ਰਹੁ
(ਰਸ) ਦੀ ਖੀਰ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਦਹੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ
ਆਪਣਾ ਹੀ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਨਵ-ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ
ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਦਾਦਕੇ, ਨਾਨਕੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਲਈ ਸੁੰਦਰ
ਕਪੜੇ, ਖਿਡਾਉਣੇ ਅਤੇ ਜੇਵਹਾਤ ਆਦਿ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀ
ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਬਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦਾ
ਕੜਾ ਪਾਉਣਾ ਸੁਭ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਐੱਜ ਕੱਲ ਲੜਕੀਆਂ ਦੇ ਜੰਮਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ
ਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਪਰਾਂ, ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ।
ਵਿਕਸਿਤ ਅਤੇ ਉਨਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਲੋਹੜੀ
ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੜਕੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚਾਅ, ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੜਕੀ
ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਜਿਸ ਲੜਕੀ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਪਾਈ
ਜਾਵੇ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਤੁੰ
ਦੀਆਂ ਝਾੰਜ਼ਗ ਦੇਣਾ ਸੁਭ ਸ਼ਹਗਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਦਿਨ
ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿਚ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ, ਸੱਥਾਂ, ਮੁਹੱਲਿਆਂ,
ਬਜਾਰਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਲੰਬੀਆਂ ਲਕੜਾਂ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜਾਂ
ਗੋਏ ਦੀਆਂ ਪਾਥੀਆਂ ਅਤੇ ਟੱਕਲਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ
ਦੀ ਅਗੱਨੀ ਦੇ ਸੇਕ ਦਾ ਲੁਡੱਡ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਚਾਰ-ਚੁਫੇਰੇ
ਪਸਰੀ ਠੰਡ ਅਤੇ ਰੂੰ ਵਾਂਗ ਫੈਲੀ ਪੂੰਦ ਵਿਚ ਸੇਕ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ
ਇਕ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਅਗੱਨੀ ਵਿਚ ਤੱਲ ਆਦਿ ਸੁਟਦੇ
ਹਨ । ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬੈਠ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ
ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਗੀਤ, ਟੱਪੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਦੇਰ ਰਾਤ
ਤੱਕ ਢੇਲਕੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਢੇਲ ਦੇ ਫੜੁੱਕਦੇ ਤਾਲ, ਗਿੱਧੇ ਦੀ
ਧਮਕ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਲੈ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ
ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂਆ, ਮੌਹ, ਮਮਤਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਚੁੰਹੁ ਪਾਸੇ
ਪਸਰਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਆਲਮ

ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾਲ ਕਈ ਕਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ
ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਢੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਇਕ ਢਾਕੂ ਹੋਇਆ ਏ
। ਉਹ ਜ਼ਾਲਮਾਂ, ਬੇਇਆਨਾਂ ਅਤੇ ਧੋਬਾਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਲੁਟਦਾ
ਸੀ। ਦੀਨ-ਢੁੱਖੀਆ, ਬੇ-ਸਹਾਰਿਆਂ, ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ
ਦੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਕੇ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਗਰੀਬ ਬਾਹਮਣ ਦੀਆਂ ਦੋ
ਪੀਆਂ ਸੰਦਰੀ ਅਤੇ ਮੁੰਦਰੀ ਸਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ

ਸੀ ਕਰ ਸਕਦਾ । ਦੁੱਲੇ ਭੱਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਹਨ । ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਸ਼ਾਦੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਮੌਕੇ @ਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਜੋ ਬਣਦਾ-ਸਰਦਾ ਮਜ਼ਾ ਹੈ । ਭਾਵੇਂ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਗੀਤ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪ੍ਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਗੀਤ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਹੈ ਪ੍ਰਾਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਗੀਤ ਜੁਬਾਨੀ ਯਾਦ ਹੈ ਜਿਵੇਂ- ਕੋਠੀ ਹੇਠ ਚਾਰੂ, ਗੁੜ ਦੇਉ ਮੁੜੇ ਦਾ ਬਾਪੂ, ਕੋਠੀ ਉਝਾਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਫੇਰੇ ਕਰਵਾਏ ਤੇ ਇਕ ਬਾਪ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਕਾਂ, ਗੁੜ ਦੇਵੇ ਮੁੜੇ ਦੀ ਮਾਂ । ਨਵ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੋੜੇ ਲਹੋਏ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕਰ ਪਾਈ ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਗੀਤ ਬੋਲ ਕੇ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ । ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਅੱਜ ਵੀ ਇਕ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ । ਸੁੰਦਰ ਮੁੰਦਰੀਏ, ਹੋ, ਤੇਰਾ ਕੌਣ ਵਿਚਾਰਾ, ਹੋ ਦੁੱਲਾ ਭੱਟੀ ਵਾਲਾ, ਹੋ, ਦੁੱਲੇ ਨੇ ਧੀ ਵਿਆਹੀ, ਹੋ ਸ਼ੇਰ ਸ਼ੱਕਰ ਆਈ,

ਹੋ, ਕੁੜੀ ਦੇ ਬੋਥੇ ਪਾਈ, ਹੋ, ਕੁੜੀ ਦਾ ਲਾਲ ਪਟਾਕਾ ਹੋ, ਕੁੜੀਦਾ
ਸਾਲੂ ਪਾਟਾ, ਹੋ, ਸਾਲੂ ਕੌਣ ਸਮੇਟੋ, ਹੋ, ਚਾਚਾ ਗਾਲੀ ਦੇਸੋ, ਹੋ,
ਚਾਚੇ ਚੁਰੀ ਕੁੱਟੀ, ਹੋ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰਾਂ ਲੁਟੀ, ਹੋ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ ਸਦਾਓ, ਹੋ,
ਗਿਣਤਸ਼ਾਹਿਣ ਪੋਲੇ ਲਾਉ, ਇਕ ਪੌਲਾ ਘਸ ਗਿਆ, ਜ਼ਿੰਮੀਦਾਰ
ਵਹੁਟੀ ਲੈਕੇ ਨਸ ਗਿਆ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਹੋ, ਸ਼, ਸ
ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲੋਕ ਸੁੰਦਰੀ-ਮੁੰਦਰੀ
ਤੇ ਬੀਜ੍ਹੇ ਵਾਲੀ ਆਈ ਸੀ, ਚੂੜਾ ਬੀੜਾ ਵਜੇ ਨੀ, ਸਰੀਕਣੀਅਂ
ਨੂੰ ਸੱਦੇ ਨੀ, ਸਰੀਕਣੀਅਂ ਮਾਰੇ ਬੋਲ, ਤੇਰਾ ਨਿੱਕਾ ਜੀਵੇ, ਤੇ
ਵੱਡਾ ਜਿਵੇ, ਵੱਡ ਵਡੇਰਾ ਜੀਵੇ, ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ ਜੀਵੇ, ਭਾਈਦੀ
ਦੀ ਜੋੜੀ ਜੀਵੇ । ਘਰ ਵਾਲੇ ਜਲਦੀ ਉਪਾਈ ਨਾ ਦੇ
ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਹ ਗੀਤ ਬੋਲਦੀਆਂ ਹਨ । ਸਾਡੇ ਪੈਰਾ ਹੇਠ ਰੋਗ
ਸਾਨੂੰ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਤੋਰ, ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਦਿਹੀ, ਅਸੀਂ ਹਿਲਾ

ਦੀ ਕਥਾ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੁੱਲਾ ਭੜੀ ਡਾਕੂ ਨੇ ਗਰੀਬ ਲੜਕੀਆਂ ਦਾ ਵਿਅਹ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਨਿਭਾਇਆ। ਲੋਹੜੀ ਦੇ ਕਈ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਗੀਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਲੋਹੜੀ ਬਣੀ ਲੋਹੜੀ, ਦਿਉ ਗੁੜ ਦੀ ਰੋੜੀ, ਵਈ ਰੋੜੀ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਘਿਉ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਪਿਉ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਂ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਨਾ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਨਾਨਾ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਚ ਕਾਨੀ, ਜੀਵੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਨਾਨੀ। ਲੜਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਦਿਨ ਲੋਹੜੀ ਮੰਗਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਡੇ ਪੈਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠ ਪਗਾਤ, ਸਾਨੂੰ ਊਤੋਂ ਪੈ ਗਈ ਰਾਸ਼ ਮੁੰਡਾ ਜੰਮਨ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਹਾਸੇ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੀਤ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੀਗਾ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾ ਛਾਬਾ, ਵੇ ਲੜਕਾ ਤੇਰਾ ਬਾਬਾ, ਗੀਤਾ ਤੱਤਾ-ਤੱਤਾ ਘਿਉ ਵੇ ਲੜਕਾ ਤੇਰਾ ਪਿਉ, ਗੀਗਾ ਗੋਰੀ ਗੋਰੀ ਗਾਂ, ਵੇ ਲੜਕਾ ਤੇਰੀ ਮਾਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਗੀਤ ਜਿਵੇਂ ਕੁਪੀਏ ਨੀਂ ਕੁਪੀਏ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਲੁਟੀਏ, ਅਸਮਾਨ ਪੁਗਾਣਾ, ਛਿੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਤਾਣਾ ਲੰਗੀ @ਚਾਲ, ਮਾਰ ਮੱਥੇ ਨਾਲ, ਮੱਥਾ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ, ਲਿਆ

ਅੰਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਗੀ ਸੇਚ ਅਪਣਾਉਣਾ ॥

ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਸਾਡੀ ਸੌਚ ਇੱਕੀਵੰਂ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਆਕੇ ਵੀ ਉਸਾਂ
ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਸਮਾਜ ਹਾਲੇ ਵੀ ਪਛੜੀ ਤੇ ਘਟੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।
ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਅੰਰਤਾਂ ਤੇ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁਲਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਵੇਰੇ
ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਜਾਂ ਅੱਖਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਾਤਕਾਰ, ਛੇੜਛਾੜ
ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਤੇ ਦੁੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੰਰਤਾਂ
ਪ੍ਰਤੀ ਹੋ ਰਹੇ ਜੁਗ ਘਟਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਬਹੁਤ
ਦੁੱਖਦਾਈ ਤੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਇਹ ਅੰਰਤ ਆਪ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਖੌਫ ਦੇ ਜੀਅ ਸਕੇਗੀ ?

ਅੱਜਤਾਂ ਭਾਵੇਂ : ਅੱਜ ਅੱਖੇ ਤੋਂ ਅੱਖੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਪੁਲਾੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਅੱਜ ਦੀ ਅੱਰਤ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਫੇਰ ਵੀ ਕਿਉਂ ? ਇਹ ਲੋਕ ਧੀਆਂ ਦੇ ਜੰਮਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਥੋਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਘਟੀਆਂ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜੰਮਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਏ ਦੂਨੀਆਂ ਵਾਲਿਓਂ “ਏਦਾਂ ਨਾਂ ਕਰੋ ਰੱਬ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਜਿਹੜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਖਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰਦੇ ਹੋ। ਸੇਗੇ ਅੱਜ ਦੀ ਗੱਲ ਯਾਦ ਰੱਖਿਓ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜੋ ਇਹੀ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਠੱਡੇ ਮਾਰਕੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਓ .., ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਜੋ ਦੱਸਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਿਓ ਕਿ ਮੈਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਵਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ, ਨਹੀਂ-ਨਹੀਂ ਮੁੰਡੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹੈਂ ਤੱਥੇ ਹੋਵੇਂ ਤਾਂ ..। ਪਾਂਘੰਡਿਆਂ ਹੈਂ ਸਾਲਾਂ ਕਿੱਤੇ ਧੀਆਂ ਹੈਂ, ਕੌਮਾਂ ਕਿੱਤੇ

ਲੁਕੜੀਆਂ ਦਾ ਗੱਡਾ । ਲੋਹੜੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮੁੰਡੇ ਸਵਾਂਗ ਬਣਕੇ
ਨੱਚਦੇ-ਨੱਚਦੇ ਵੀ ਲੋਹੜੀ (ਵਧਾਈ) ਮੰਗਦੇ ਹਨ । ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ
ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਮਾਘੀ ਦਾ ਤਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਪੋਰ ਦੇ
ਮਹੀਨੇ ਕਾਫੀ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ
ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ । ਮਾਘ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਸਰਦੀ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ
ਵਿਆਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਇਸ
ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰਨਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ
ਕਰਨਾ, ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਗੁਹਿ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇਤਰਾਂ ਦੇ
ਹਿਸਾਬ ਮਾਘ ਦੇ ਪਹਿਲਾ ਮੰਗਣੀਆਂ, ਮੁਕਲਾਵੇ, ਸ਼ਗੁਨ ਆਦਿ
ਲਈ ਸ਼ੁਭ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ
ਨੂੰ ਸੰਭਲਤ ਖਰਾਕ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।
ਰਜਾਈ ਦਾ ਨਿੱਘ, ਗੰਨੇ ਦਾ ਰਸ, ਮੂਲੀਆਂ, ਗਾਜ਼ਰਾਂ ਆਦਿ
ਖਾਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਹੀ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਪਹ ਫੁਟਾਲੇ ਉਠ ਕੇ
ਬਾਜ਼ਰੇ ਦੀ ਖਿਚੜੀ, ਸਰ੍ਹੇ ਦਾ ਸਾਗ, ਜਵਾਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਅਤੇ
ਮੱਖਣ ਆਦਿ ਖਾਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਤੇ ਮਾਘੀ
ਦਾ ਮੇਲਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਥਾਵਾਂ @ਤੇ ਬੜੀ ਯੂਮ-ਪਾਮ
ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਉਹਾਰ
ਮਕਤਸਰ ਵਿਖੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ @ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ
ਬਾਰਹ ਮਾਹਾ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਇੰਜ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ
ਹੈ । ਮਾਘ ਮਜ਼ਨੂ ਸੰਗ ਸਾਥੁਆ ਪੂੜੀ ਕਰਿ ਇਸਨਾਨੁ । ਹਰ
ਈ ਕਾ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇ ਸ੍ਰਣਿ ਸਭਨਾ ਨੇ ਕਰਿ ਦਾਨੁ ਜਨਮ ਕਰਮ
ਸੀ ਮਲੁ ਉਤਰੈ ਮਨ ਤੇ ਜਾਇ ਗੁਮਾਨ ਕਾਮਿ ਕਰੋਧਿ ਨਾ ਮੋਹੀਐ
ਓ ਬਿਨਸੈ ਲੋਭੁ ਸੁਆਨੁ ਸਚੈ ਮਾਰਗਿ ਚਲਦਿਆ ਉਸਤਿਤ ਕਰੇ
ਲ ਜਹਾਨ ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਸਗਲ ਪੁੰਨ ਜੀਆ ਦਇਆ ਪਰਵਾਨੁ
ਨੀ ਜਿਸ ਨੋ ਦੇਵੈ ਦਇਆ ਕਰਿ ਸੋਈ ਪੁਰਖੁ ਸੁਜਾਨੁ ਜਿਨਾ ਮਿਲਿਆ
ਤੀਰ ਪ੍ਰਭੁ ਆਪਣਾ ਨਾਨਕ ਤਿਨ ਕੁਰਬਾਨੁ ਮਾਘ ਸੁਚੇ ਸੇ ਕਾਂਢੀਅਹਿ
ਜਿਨ ਪੁਰਾ ਗੁਰੂ ਮਿਹਰਵਾਨੁ ।

ਸ੍ਰੀ ਕਿਲੋਸ਼ਨ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਵੀ ਗੀਤਾ ਦੇ ਅੱਠਵੇਂ
ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਵੀ ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ।
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਪਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਯਾਗ
ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਸਾਂਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਕ ਇਥੇ ਪ੍ਰਕਲਪ ਕਰਦੇ ਹਨ ।
ਭਾਵ ਕਿ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ । ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ
ਤੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਸਾਂਧੂ ਮਹਾਤਮਾ ਲੋਕ ਜੋ ਤਪੱਸਿਆ
ਤੁ, ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਤਰਾਇਨਮ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ।

ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ।
 ਲੋਹੜੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀ ਧੂਮ-ਧਮ ਤੇ ਸ਼ੁਰਧਾ ਨਾਲ
 ਮੰਨਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਸ਼ਾਲਾ, ਲੋਹੜੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਕੀਆਂ, ਸਾਂਤੀ,
 ਤਰੱਕੀ, ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ
 ਪਿੜਦੇ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਅੰਬਰ ਦੇ ਧਾਗੇ ਵਿਚ
 ਭਰੋਕੇ ਰੱਖੇ । ਜਿਸ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਵਾਲਤਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਖੂਸ਼ਬੂਅ
 ਆ ਹਮੇਸ਼ਾ-ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਉਂਦੀ ਰਹੇ ।

ਮੈਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜਰੂਰਤ
ਜਿਆਂ ਵੇਖਣ ਦਾ ਜਿੰਨਾਂ ਹੱਕ ਮੁੰ ਡਿਆਂ ਨੂੰ ਹੈ ਉਨਾਂ ਹੱਕ
ਮਾਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਂ ਥੋਵੇ। ਉਏ
ਗਹੁਤਾ ਅਕਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲਵੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ
ਗਫ਼ ਪੀਆਂ (ਔਰਤਾਂ) ਕਰਕੇ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਤੇ ਅਸੀਂ ਔਰਤ
ਰਨ ਤੇ ਤੁਲੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਕਦੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆਂ ਕਦੇ ਬਾਲ
ਕਦੇ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਹਮਲੇ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਦਾਜ਼ ਦਰੇਜ਼ ਪਿੱਛੇ ਘਰੇਲੂ
ਰਹੀ ਹੈ ਔਰਤ। ਸਾਡਾ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਔਰਤ ਕੋਲੋ
ਨ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ
ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਭਰਾਵੇਂ ਹਰ ਔਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ
ਰਤ ਦੇ ਕੁੱਥੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਭ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ। ਤੇ ਨਾਲੋਂ
ਸੰਭਦੇ ਨੇ ਔਰਤ ਹੀ ਘਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਤੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ
ਰਿਵਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਔਰਤ। ਪਰ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ
ਵਾਲੀ ਅੱਜ ਆਪ ਵੇਖੋ ਕਿੰਨੇ ਮਾੜੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ
ਹਨ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਔਰਤ ਸਾਡੀਆਂ ਕਾਂਠੀਂ।

ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਇਹੋ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਸਿਰਫ 8 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਅੰਰਤ ਅੰਰਤਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਲੋੜ ਹੈ.. ਹੋਵੇਗੀ ਪੱਖੀ ਸੋਚ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅੰਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੰਗੀ ਪਵੇਗੀ। ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਮਾਂ, ਧੀ, ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣਾ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬਗਾਨੀ। ਅੰਰਤਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋ ਰਹੇ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਾ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਂਣਗੇ। ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਹੀ ਦੇ ਹੱਕ ਦਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਵਾਂਗੇ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਤੇ ਜੁਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੇਖ ਕੇ ਪਾਸਾ ਨਾਂ ਵੱਟੋ ਸਗੋਂ ਕਰਉਂਕਿ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਹਰ ਅੰਰਤ ਮਰਦ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣੀ। ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਟੁੱਟਣ ਏਥਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀਨ

ਗੁਰਵਿੰਦਰ “ਗੋਸਲ ਫੈਨ:- 97796-96042

2023: ਦਿਲਜੀਤ ਤੇ ਸ਼ੁਭਮਨ ਸਣੋਂ 5 ਪੰਜਾਬੀ ਜੋ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਾਲ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹੇ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2023 ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਨਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੇ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਪੰਜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣੋਰੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਤਾਂ, ਮਾਸਟਰਕਾਰਡ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਅਜੇ ਬੰਗਾ, ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ, ਸਿੱਖ ਕਾਰਕੁਨ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਕਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸ਼ਾਂਝ ਨੇ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸ਼ਾਂਝ ਕੌਚੇ ਲਾ ਮਿਊਜਿਕ ਫੈਸਟੀਵਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ @ਚ ਪਰਫਾਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਵੱਜੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸ਼ਾਂਝ ਨੇ ਸਾਲ 2023 ਦੌਰਾਨ ਕੌਚੇ ਲਾ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰ ਪਰਫਾਰਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੌਚੇ ਲਾ ਵੈਲੀ ਮਿਊਜਿਕ ਐਂਡ ਆਰਟਸ ਫੈਸਟੀਵਲ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫਾ ਖੱਟਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ। ਇਹ ਈਵੈਂਟ ਹਰ ਅਪ੍ਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਓ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਹਰ ਵੀਕੈਂਡ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਲਜੀਤ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟਰੋਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਿਲਜੀਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨਾ ਫੈਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬੋਲੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦਿਲਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਫਰਜੀ ਮਥਰਾਂ ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਨਾ ਫੈਲਾਓ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਝੰਡਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ... ਮਤਲਬ ਮੇਰੀ ਇਹ ਪਰਫਾਰਮੈਂਸ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ... ਜੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਤਾਂ ਗੁਗਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ ਯਾਰ...। ਇਸ ਸਾਲ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਿਮਰਤ ਖਹਿਰਾ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'ਜੋੜੀ' ਵਿੱਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਦੇ ਬਿਆਗਿਆ। ਪਿਛਲੀ ਦਿਨੀਂ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਇੰਸਟਾਗਰਾਮ 'ਤੇ ਅਨਾਉਂਸ ਕੀਤੀ। ਫਿਲਮ 'ਰੰਨਾਂ 'ਚ ਧੰਨਾ' ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿਲਜੀਤ ਹਰ ਸਾਲ ਇੱਕ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਕਰਦੇ ਨੇ ਪਰ ਸਾਲ 2024 ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣਗੇ।

**ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ
ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰੀ**
**ਭਾਰਤੀ ਟ੍ਰਿਕੇਟ ਸਟਾਰ ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਸਾਲ
2023 ਵਿੱਚ ਗੁਗਲ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਚ ਕੀਤੇ
ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਐਬਲੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ।
ਗੁਗਲ ਨੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 'ਗੁਗਲਜ਼
ਜੀਅਰ' ਪਿਛੇ ਸਰਚ' ਜਾਰੀ ਕਿਤਾ ਮਾਸਾ**

ଦ୍ୱାରା ଇନ୍ ମରଚ୍ ଗାହା ଇହ ଖୁଲାମା

ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗਿੱਲ 10 ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 9ਵੇਂ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਏ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ ਜਦਕਿ ਅਦਾਕਾਰਾਕਿਆਰਾ ਅਡਵਾਨੀ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਟੂਂਕੂ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੋਹਨੀ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਭਮਨ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਡਰ-16 ਮੈਚ ਵਿੱਚ 351 ਦੌੜਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਗਿੱਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਵਿੱਜੇ ਮਰਚੈਟ (ਅੰਡਰ-16) ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰਾਤ ਦੋਹਰੇ ਸੈਂਕੜੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਸ਼ੁਭਮਨ ਨੂੰ 2018 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਅੰਡਰ-19 ਉਪ ਕਪਤਾਨ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਰਣਜੀਟ ਟਰਾਫ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ। 2023 ਸ਼ੁਭਮਨ ਗਿੱਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਬਣੇ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਮਰੀਕੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਅਜੇ ਬੰਗਾ 2 ਜੂਨ 2023 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹਦੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਗਾ ਨੇ

ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਕ੍ਰੈਡਿਟ
ਕਾਰਡ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਮਾਸਟਰਕਾਰਡ ਦੀ
ਆਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜੇ ਬੰਗ ਰਾਨੇ
ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ
ਬਾਰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ
ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ

ਦਾ ਜਨਮ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪੁਣੇ ਵਿੱਚ 10
ਅਕਤੂਬਰ 1959 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ
ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ
ਦੁਆਬਾ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦਾ
ਹੈ। ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ
ਅਨੁਸਾਰ ਅਜੇ ਬੰਗਾ ਨੇ ਦਿੱਲੀ
ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਬੀਏ

ਆਨਰਜ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਨਿੱਝਰ ਸਰੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਟ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਤੋਂ ਵੀ ਸਨ।
ਪ੍ਰਾਬੰਸਿ ਕੌਰ ਕੌਰ | ਮੁਖ ਬੰਗਾ ਸਾਲ 2009 | ਗੁਰਜੀਪਾ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਪੜ੍ਹੇ ਇਥਾ ਕਾਤਾ ਹਾ ਅਜ ਬਗਾ ਸਾਲ 2009 ਹਰਦਾ ਪੈਸ਼ ਨਾਲ ਇਹ ਜਲ ਵਿੱਚ ਪੈਜੀਡੈਟ ਵਜੋਂ ਮਾਸਟਰ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਾਰ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿੱਜੀ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਗਰ ਫੋਰਸ ਮਾਡਿਡ ਉਲ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਨ ਨੈਂਟਵਰਕਿੰਗ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਜੰਸ਼ੀ (©91) ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜ਼ਰ ਦੀ ਕੁੱਲ 11 ਕਨਾਲ 13.5 ਮਰਦ ਜ਼ਮੀਨ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਫਿਲੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਭਾਰਾ ਸਿੰਘ ਪੁਰਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਿੰਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਵੱਡਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਾਈਵ ਆਪਣੀ ਆਨਲਾਈਨ ਮੁਹਿੰਮ ਡਾਕ ਵੱਡੇ ਤੋਂ 2020 ਵਿੱਚ 2020 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜ਼ਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿੱਜ਼ਰ 1997 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿੰਡ ਆਏ ਸਨ।

ਹਰਦੀਪ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਤੇ
ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ
ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮਾਂਡਿਤੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ
ਨੂੰ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ 45
ਸਾਲਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ
ਦੇ ਸਰੀ ਵਿਖੇ ਇਸ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਕਤਲ
ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ

ਨਿੱਝਰ ਵਿਆਹੇ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਪੱਧੇ
ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਨਿੱਝਰ ਪਲੰਬਰ ਵ
ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਕੰਮੀ ਜ
ਏਜੰਸੀ (ਐਨਆਈਐ) ਮੁਤਾਬਕ ਨਿੱਝ
'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਕਥਿਤ ਤ
'ਤੇ ਕੇਟੀਐੱਡ (ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਟਾਈਪੀਸ
ਫੋਰਸ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤਾ

ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਕੇਸ ਭਾਰਤੀ ਏ ਜੰਟਾਂ ਦੀ ਸ਼ਬੂਲੀਅਤ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਖੁਨਿਆਦ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਕਤਲ ਦੀ ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ 18 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਰੀ ਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਲਈ 2013-2015 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਏ ਸੀ। ਤਾਰਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਏਜੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿੱਝਰ ਭਾਰਤ ਵਿਖੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖਸ਼ ਫਾਰ ਜਸ਼ਨੀ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਨਿੱਝਰ ਨੂੰ ਹ

ਹੀ 'ਚ ਆਸਟ੍ਰੋਲੀਆ 'ਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ
ਰੈਫਰੈਂਡਮ ਲਈ ਹੋਈ ਵੇਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ
ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਹਾਰੋਂ ਅਮਰੀਕਾ
ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ
ਵਿੱਚ ਆਗੂ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੂ ਦੇ
ਕਤਲ ਦੀ ਕਥਿਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ
ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ
ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ
ਨਿਖਿਲ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।
ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ
ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਬਦੀ ਅਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ
ਕਰਦਿਆ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਖੀ
ਹੈ। ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਅਤੇ
ਕੈਨੋਡਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਢੀ
ਕੱਢਣ ਆਈ ਹੈ।

ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ: ਅਜਨਾਲਾ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ
ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਜੇਲ੍ਹ ਤੱਕ
'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ
ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਹਮਾਇਤੀ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
(30) ਨੂੰ 23 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਗਾ ਤੋਂ ਗ੍ਰਾਹਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ
ਸੀ। ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਲੁਕਦੇ
ਰਹੇ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਸਾਮ
ਦੀ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ
ਹਨ। ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਥੀ ਦੀ
ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਅਜਨਾਲਾ ਬਾਣੇ ਦਾ ਘੇਰਾਓ
ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਹ
ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੂਪ ਵੀ ਨਾਲ ਲੈ
ਗਏ ਸਨ। ਅਜਨਾਲਾ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿਲਾਫ਼ ਵੱਖ-ਵੱਖ
ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ 16 ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ
ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਐਨਐਸਏ ਵੀ

ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਰਹੂਮ ਅਦਾਕਾਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ 'ਵਾਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਮੁਖੀ ਬਣੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਸਤਾਰਬੰਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮੌਕੇ 29 ਸਤੰਬਰ 2022 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਦਿਨ ਦੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਵਾਲੇ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵੀ ਸੀ। ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੱਸ਼ਣ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਜੱਦੂਖੇੜਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਫਰਵਰੀ 2023 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਜਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਅਰਥ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਈ ਸਾਲ ਦੁਬਈ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਲਹਿਰ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਬਿਆਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਰੋਧੀ ਘੇਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ: 'ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੰਗਾਰਦਾ ਬਲਕਿ ਵੈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਚਮਕਾਉਂਦਾ'

ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਹੁਣ 'ਰੈਪ' ਦੀ ਵੱਡੀ ਇੰਡੀਅਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਮੌਨਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਰੈਪ' ਜਿਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਗਾਈ ਹੈ। 'ਰੈਪ' ਸੰਗੀਤ ਹੁੰਦਾ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮੂਲ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਿਸ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ 'ਰੈਪ' ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?

ਰੈਪ ਕੀ ਹੈ?

ਰੈਪ, ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ੈਲੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੈਅਮੇਨੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਗੀਤ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ (ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਤੇਜ਼) ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰੈਪ ਅਲਹਿਦਾ ਵੀ ਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵੀ ਜੋੜ ਕੇ ਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਛੱਟੀ ਬਹਿਰ ਦਾ ਗੀਤ ਜਾਂ ਤੁਕਬੰਦੀ ਨੂੰ ਰੈਪ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਬਲਕਿ ਲੈਏ ਵਿੱਚ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੈਪ ਗਾਇਕੀ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਰੈਪ ਗਾਇਕੀ, ਪੈਪ ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਵਿਧਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿੱਚ ਪੈਪ ਕਲਚਰ ਦੀ ਆਮਦ ਨੇ ਰੈਪ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ।

ਲਾਹਿਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੋ ਫਨਕਾਰ

ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਨਾਲ ਗਾਇਆ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਭੰਗੜਾ ਰੈਪ-ਮੁੰਡਿਓ ਤੇ ਕੁੜੀਓ ਸਭ ਭੰਗੜਾ ਪਾਓ ਬਹੁਤ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਫ਼ਲਕ-ਏ-ਆਲਮ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਫ਼ਲਕ-ਏ-ਆਲਮ, ਅਨੁਸਾ ਆਲਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਯਾਤਰਾਨ ਬੈਂਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਲਾਕਾਰ ਸਨ। ਇਹ ਰੈਪ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਰਲਵਾਂ-ਮਿਲਵਾਂ ਸੀ। ਅਨੁਸਾ ਆਲਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਨ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। 1994 ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤਨਬੀਰ ਅਫ਼ਰੀਦੀ ਦਾ ਰੈਪ 'ਓ ਚਾਚਾ' ਵੀ ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਦੇ ਕੁਝ ਬੋਲ ਸਨ, ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਕੀ ਭਰਨਾ, ਭੁੱਖ ਨੰਗੇ ਮਾਮੇ ਘਰ ਰਿਸਤਾ ਕੀ ਕਰਨਾ।

ਰੈਪ ਵਿੱਚ ਬੋਹਿਮੀਆ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ

ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 2000 ਵਿੱਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਬੋਹਿਮੀਆ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਲਿਆਂਦਾ। ਬੋਹਿਮੀਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਐਲਬਮ 'ਵਿੱਚ ਪਰਦੇਸ਼ ਦੇ', 2001 ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਬੀਟ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਸੀ, ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਬੋਹਿਮੀਆ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਰਾਚੀ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ, ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਰਹੇ, ਫੇਰ ਉਹ 13 ਕੁ ਸਾਲ ਦੇ ਸਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਸ ਗਏ। ਬੋਹਿਮੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਲਗੇ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬੋਹਿਮੀਆ ਦਾ ਜਾਦੂ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ ਬੋਲਣ ਲੱਗਿਆ ਸੀ।

ਯੋ-ਯੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਾਇਕੀ

ਜਿਸ ਰੈਪਰ ਨੇ ਰੈਪ ਨੂੰ ਪੇਂਡੂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਤੱਕ

ਰੈਪ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ?

ਮਨਜ਼ੂਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ 1980-1990 ਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁਹੀਗੀ ਵਰਗ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਹੀ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸੀ, ਪੇਂਡੂ ਤੁਥਕੇ ਦੀ ਪਸੰਦ ਬਣਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਲੱਗਿਆ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਥਾਦੀਲੀ ਛੱਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਤਥਾਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ। 1990 ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਥੇ ਗਈ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਜਗੇਏ ਵੀ ਇਹ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨੌਜਵਾਨਾ ਕੇ ਲੋਕ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਬੀਟ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਤਥਾਦੀਲੀ ਛੱਟੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਟੌਪ ਚਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੱਲ ਸੌਚਣ ਲੱਗੇ। ਫਿਰ ਸਾਜ ਵੀ ਬਦਲੇ ਅਤੇ ਬੋਲ ਵੀ ਬਦਲੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਟੈਰੈਂਡ ਸੈਰਟ ਯੋ ਹੋਣੀ ਸਿੰਘ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਰੈਪਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੰਜਿਦਰਪਾਲ ਬਗ਼ਾੜ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਸੋਗਤਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

ਰੈਪ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵੱਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵੱਲ ਪਰਵਾਸ ਹੋਣਾ ਵੀ ਹਿੱਤ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੱਤਰਵਿਆਂ ਦਾ ਪਰਵਾਸ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਰੈਪ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਨੌਜਵਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਹੁੰਚੇ ਹਨ। ਰੈਪ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਿੰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਧੂ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦੀ ਕੁਝਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਪ ਲਿਆਂਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਗੀਤਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ ਕਿ ਰੈਪ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਹੁੰਚ ਵਧਾਈ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨ, ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਕੰਦਰ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਜਿਹੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਨੀਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੈਪ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਦੀ ਬਾਹਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੈਪ ਆਇਆ ਹੈ? ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਫੈਲਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਪ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਿੰਦੇ ਤਾਂ ਸਿੱਧੂ ਮੁਸੇਵਾਲਾ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦੀ ਕੁਝਸੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਗੀਤਕਾਰ ਚਰਨਜੀਤ ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਜੇਕੇ ਰੈਪ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੈਪ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਦੀ ਬਾਹਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੈਪ ਆਇਆ ਹੈ? ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਫੈਲਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਪ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੈਪ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਦੀ ਬਾਹਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੈਪ ਆਇਆ ਹੈ? ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਫੈਲਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਪ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੈਪ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਦੀ ਬਾਹਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੈਪ ਆਇਆ ਹੈ? ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਫੈਲਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਪ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਰੈਪ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣਾਵਾਂਦੀ ਬਾਹਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੈਪ ਆਇਆ ਹੈ? ਅਹੁਜਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਰੈਪ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਫੈਲਿਆ, ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਲਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰੈਪ ਦੀ ਅਧ

ਆਪਰ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੇ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇਨਸਾਫ਼

ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ 2002 ਦੇ ਦੰਗਾ-ਪੀੜੜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਰਭਵਤੀ ਅੰਰਤ ਨਾਲ ਜਬਰ ਜਨਾਰ ਕਰਨ , ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ 7 ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤੇ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 2022 ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ,ਜੋ ਕਿ ਮੰਦਬਾਗੀ ਘਟਣਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ 14 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਕੱਟਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਆਚਰਨ, ਚਿੱਠਿ ਰਵਾਧੀਆ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੌਂਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਨਾ ਵੱਡਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਅੰਰਤ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਘਰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਤੇ ਕੀ ਗੁਜਰੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਹੌਸਲੇ ਹੋਰ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਭੈਅ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਜੇਲ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਛੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਹੋਣੀ ? ਦਿੱਤੀਆਂ ਨੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਪਾਰਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ
ਮੋਹਾਲੀ 7888966168

ਗਿਆ। ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਗਲ ਹ ਕਿ ਦੁਸ ਵੇਲੇ ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤੀ ਹੋਣੀ? ਕਿੰਠੀਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਬਦਦੁਆਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ? ਕਿੰਨਾ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਣਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੋਣਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਸਾਫ਼ ਦਿਖ ਰਿਹਾ

ਸੀ ਕਿ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਭੁੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ
ਕੁਰਸੀ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ
ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ
ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਹੋਈ। ਸਾਫ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ
ਹੈ ਕਿ ਸੱਤਾ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ

ਦੀ ਖੁੱਲ ਕੇ ਹਿਮਾਇਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵੀ ਸਾਰੇ ਪਾਸੇ ਹੁਣ ਤੋਹੀਨ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਰਵ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਿਲਕੀਸ ਬਾਨੋ ਨੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

A painting depicting a woman in a dark blue sari with a yellow border, standing in front of a group of people. She is holding a small object in her hands. The background shows several other figures, some wearing yellow garlands, suggesting a religious or cultural gathering.

ਇਮਡਿਗਾਨਾਂ ਸਮੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ

ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੈਸੇ ਤਾਂ ਹਰ ਮੌਕੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੱਲਾਂ ਹਰ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਅਮੀਰ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੀ ਭੱਜ ਦੌੜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਕੋਲ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਬੱਚੇ ਭਾਰੀ ਸਿਲੇ ਬਸਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਕਾਰਨ ਬੱਕੇ ਬੱਕੇ ਜਾਪਦੇ

**ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
9988901324**

ਕਾਰਨ ਥਕ ਥਕ ਜਾਪਦਾ
ਹਨ। ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ
ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅੰਕ ਲੈਣ
ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ
ਜਾਣ ਲੱਗਦਾ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਕੇ
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਾਡਾ
ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ
ਵਿੱਚ ਸਕੂਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਪੱਲਾ
ਝਾੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਪਣਾ ਅੱਧਾ
ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਹਠ
ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ।
ਮਾਪੇ ਚਾਹੇ ਕੰਮਕਾਜ਼ੀ ਹੋਣ ਜਾਂ
ਘਰੇਲੂ ਪਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ
ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਪੇ ਇੱਕ
ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੁਰੇ ਫਿਰਦੇ ਵੀ ਆਖ ਦਿੱਦੇ ਹਨ ਦੇ
ਪੜ੍ਹ ਲੈ .... ਇਮਤਿਹਾਨ ਸਿਰ ਤੇ ਨੇ .... ਪੜ੍ਹ
ਲਏਂਗਾ ਤਾਂ ਕੁਛ ਬਣ ਜਾਏਂਗਾ .... ਦੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ
ਦੋ ਚਾਰ ਵਾਰ ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਖ ਦੇਣਾ ਤੇ ਹਫ਼ਤੇ
ਦਸ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਹਿਕੇ ਆਪਣੀ

ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਪਟਾ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੋਈ ਡਰਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਸ਼ੁਲ ਤੋਂ ਘਰ ਫਿਰ ਘਰ ਤੋਂ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਤੋਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਤੱਕ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿੱਬੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਪੱਤੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਦਾ ਰਵੱਣੀਆ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨਾਲ ਹਲਕੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਟੋਹਣ ਵੱਚੇ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅੰਕ ਲੈਣ ਲਈ ਪੱਕਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਰੱਬ ਨਾ ਕਰੇ ਜੇ ਕਿਤੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਨਾਲੋਂ ਅੰਕ ਘੱਟ ਆ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਘਾਤਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜਾਈ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਬੱਚੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਇਹਨਾਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਰੁਚੀ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡੇ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀ ਰੁਚੀ ਦੀ ਪੜਾਈ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਚਾਹੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਚੀ ਨਾ ਹੋ ਵੇ।

ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਭੇਜਣਾ ਹੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਲ ਵਿੱਚ ਪੜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕੀ ਬੱਚਾ ਉਹ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਮਾਤ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਆਪਣਾ ਬਸਤਾ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਸਮੇਂ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਘੀਆਂ ਸਥਾਨਿਕਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਘਾਲਣਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ

ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ,ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਜੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ,ਜੇ ਉਸ ਦੇ ਵੱਧ ਅੰਕ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਆਉਣ ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਾਸ ਹੋ ਕੇ ਕੁਛ ਗਲਤ ਕਦਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਉਠਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਨੀਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨੀ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮਕਾਜੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਬੌਸ ਦੀ ਭੁਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿਰਫ ਚੰਗੇ ਮਾਪੇ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ,ਜਦ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਵੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਵਾਂਗ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸ ਸਕੇ। ਸਿਰਫ ਨਾਮੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਉਣਾ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਭਰਨੀਆਂ, ਵਧੀਆ ਵਰਦੀਆਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਦੇਣੀਆਂ ਤੇ ਮਾਪੇ ਚਾਹੇ ਦੋਵੇਂ ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਉਹਨਾਂ ਅੰਦਰ ਜਗਿਆਸੂ ਬਿਰਤੀ ਪੈਦਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਗੱਲ ਗੱਲ ਤੇ @ਨਲਾਇਕ@ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਵਡਿਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਸੰਵਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਚਾਲੀ ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ

ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਐਸਾ ਮਹੀਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਿੱਥ ਤਿਉਹਾਰ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਦੁਸ਼ਹਿਰਾ, ਦੀਵਾਲੀ, ਲੋਹੜੀ, ਕ੍ਰਿਸਮਸ, ਈਦ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਥੇ ਮੇਲਿਆਂ ਜਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾਉਂਦੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਰਲਮਿਲ ਕੇ ਹੀ ਹਨ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਮੱਸਿਆ ਪੁੰਨਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਵੀ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਪਣੋਂਤ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਪੀਰਾਂ ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਦੋ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇਰਾਂ ਤੇ ਚੌਦਾਂ ਜਨਵਰੀ ਵੀਹ ਸੌ ਤੇਈ ਨੂੰ ਲੋਹੜੀ ਅਤੇ ਮਾਘੀ ਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਤਿਉਹਾਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਹੜੀ ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ ਕਿ ਆਈ ਲੋਹੜੀ ਤੇ ਗਿਆਲ ਕੋਹੜੀ-ਭਾਵ ਲੋਹੜੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਭਾਵ ਮਾਘੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਠੰਡ ਘਟਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜਿਆਦਾ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਵੈਸੇ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚੁੜਗਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕਿਹੜੀ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਠੰਢ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਅਜੋਕੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਹੀ ਠੰਢ ਇੱਲਣੀ ਬਹੁਤ ਅੱਖੀ ਲੰਗਦੀ ਹੈ।

ਪੁਰਾਤਨ ਲੋਕ ਪਰਮ ਪਿਤਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਖਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾ ਜਲ ਅਤੇ ਅਗਨੀ ਦੀ ਪੁਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇਹੀ ਰਿਵਾਜ ਅੱਜ ਵੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਹੈ ਜੋ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੋਹੜੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਪੋਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਖਰੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਲਮਿਲ ਕੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਅੱਜ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ ਤਰ ਵੰਡੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਵੈਸੇ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਮਠਿਆਈ ਦਾ ਅਦਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਕਾਫ਼ੀ ਬਦਲ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਘਰ ਘਰ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੋ ਇਹ ਪਰਮਪਰਾ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸਾਰਾ ਆਂਦੂ ਗੁਆਂਦ, ਗਲੀ ਮੁਹੱਲੇ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਨਵ ਜੰਮੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਲੋਹੜੀ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਨਵੀਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਲੋਹੜੀ ਵੰਡੇ ਹਨ, ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁੰਗਲੀ ਗੱਚ ਮੱਕੀ ਦੇ ਫੁੱਲੇ ਜਿਆਦਾ

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਧੰਨੇ ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਫੁਕਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ 'ਚ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ?

ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਬਾਰੇ ਦੋ ਮਸਲੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਪਹਿਲਾ ਹੈ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਮਾਰੂ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਮਸਲੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਵੀ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਇਹ ਤਬਾਹੀ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਕਈ ਆਪੂਰਵੇ ਮਾਹਿਰ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਐਲਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਉੱਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਛੁਕੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਦੱਬ ਕੇ ਪਰਾਲੀ ਛੁਕਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਰਾਲੀ ਛੁਕ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਹਾਸੋਹੀਣਾ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਨਾਤਿਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੇਲਾਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੇਲਾਉਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਉਝ ਹਵਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਇਹ ਮਸਲਾ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਰਗੋਂ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਕਾਫ਼ੀ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਝ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਠੰਢ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਹਵਾ ਵਾਯੂਮੰਡਲ ਦੀ ਉਪਰਲੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸੜ੍ਹਾ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਧੂੰਦ ਨਾਲ ਰਲਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਹੀ ਸਮੱਗ (ਧੂੰਦ ਤੇ ਧੂੰਏ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ) ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਤੇ ਦਿਵਾਲੀ ਮੌਕੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪਟਾਕੇ ਇਸਦੇ ਮਾਰੂ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਵਾ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਮੱਠੀ ਹੋਣ ਤੇ ਮੰਹੀਂ ਨਾਮਾਤਰ ਪੈਣ ਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹਵਾ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਗਾਹਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੌਤਾਂ ਮੁਤਬਾਕ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਲਈ ਵਾਹਨਾਂ ਦਾ ਧੂੰਅਂ 40-50 ਫੀਸਦੀ, ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਧੂੰਅਂ 25-30 ਫੀਸਦੀ ਤੇ 20-25 ਫੀਸਦੀ ਸਨਅਤ ਤੇ ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਸੌਤ ਜਿਮੇਵਾਰ ਹਨ।

ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਆਮਦ ਉਪਰ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਜਿਹੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਧੂੰਏ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤਮੰਦ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਹਵਾ ਘੁਟਣ ਭਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧੂੰਅਂ ਸਾਹ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ, ਬਜੁਰਗਾਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਸੜਕਾਂ ਕੰਢੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਈ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਹਾਦਸੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਇੱਕ ਸੰਸਾਰ ਵਿਆਪੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਜੜ੍ਹ ਮੁਨਾਫੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਢੰਗ 'ਚ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਗੋਂ ਉਸਦੇ ਚੌਂਗਰਦੇ ਦਾ ਵੀ ਵੈਰੀ ਹੈ। ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਰੋਤ ਹਨ ਸੱਨਅਤ, ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ, ਖੇਤੀ, ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅਨ੍ਤੇ ਵਾਹ ਕਟਾਈ ਤੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਜੰਗਾਂ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਨਅਤ ਖਰਚੇ ਘਟਾਉਣ ਤੇ ਮੁਨਾਫੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵਤਾਵਰਨ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਤਬਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਹਾਸਲ ਹੋਏ ਕਾਰਖਾਨੇ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਲਈ ਜੜ੍ਹੀ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਸੱਨਅਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਮੁਕਤ ਜਾਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵੀ

ਹਵਾ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਜਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਨੂੰ ਹਵਾ ਖੋਜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੱਨਾਅਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕ ਲਣ ਗੁਣਵੱਤਾ ਸੂਚਕ ਅੰਕ (ਏਅਰ ਕਾਲਿਟੀ ਇੰਡੈਕਸ) ਰਾਹੀਂ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਵਾ ਵਿੱਚ 8 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਰਾਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਤਾਬਕ 100 ਤੋਂ ਘੱਟ ਅੰਕ ਵਾਲੀ ਹਵਾ ਮਨੁੱਖੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਚੰਗੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ 300 ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੀ ਮਾੜੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 700-800 ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਹਵਾ ਸਿਰਤਮੰਦ ਇਨਸਾਨਾਂ ਲਈ ਵੀ ਮਾਰੂ ਹੈ। ਸਾਹ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਫੇਫੜੇ ਆਦਿ ਦੇ ਰੋਗੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਹਾਲਤ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਧੂੰਏਂ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਅੰਸਤ ਉਮਰ 12 ਸਾਲ ਘਟਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ 30 ਸਿਗਰਟਾਂ ਪੀਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਲੀ ਗੰਧਲੀ ਹਵਾ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਮਾਈਦਾਰ ਇਸਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਹਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਮੁਨਾਫੇਖੋਰੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਗੰਦਾ ਪਾਣੀ ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਬੋਰ ਕਰਕੇ ਪਰਤੀ ਅੰਦਰ ਛੱਡਿਆ ਜਾਣਾ ਆਮ ਹੈ।

ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿੱਜੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਹੱਲ ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਆਟੋ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਮੁਨਾਫੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 21 ਕਰੋੜ ਦੋ ਪਹੀਆ ਤੇ 7 ਕਰੋੜ ਚਾਰ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਹਨ। ਸਟੈਟਿਸਕਾ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਅਦਾਰੇ ਮੁਤਾਬਕ 2022 ਵਿੱਚ

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇ
www.preetnama.com

ਜੇਕਰ ਤਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਈ ਮੇਲ ਪਤੇ ਤੇ ਭੋ

preetnamausa@gmail.com

ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਹਿਣ ਸ਼ਕਤੀ ਅਲੱਗ ਤੱਕ ਉਸ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਥਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗਾ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਢੀਠ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਵੱਡੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਗਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਮੰਤਰੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਪੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹਾਰ ਗਈ ਪਰ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗੁੱਸੇਖੁਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਵੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਸਥਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਗਾ ਕਰਦੇ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਂ, ਭੈਣ, ਧੀ, ਪਤਨੀ, ਦਿੱਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਪਿਉ ਅਤੇ ਜਵਾਈ ਵਰਗ ਕਈ ਰਿਸ਼ਤੇ ਅਨੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਪੁਰਾਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਮੈਂ ਨਾਜ਼ਕ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀਪਿੱਛੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰ ਕਤਲਾਂ ਤੱਕ ਗੱਲ ਪੁੰਹੁੰ ਜਾਂਦੀ ਹੈਂਦਾ ਅਜਿਹੀ ਦਿੱਦਾ ਸੀ।

ਹਿਮਾਕਤ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਕੀਤੀ

ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ

ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਕਾਂਡ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅੱਖਾਂ

ਬਾਹਰ ਸੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰੀਰ ਅਤੇ ਮਿਠੀ

ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ

ਬੋਲ੍ਹਾ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਸਿਵਲ ਸੈਕਟਰੀਏਟ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ

ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੰਦੇ ਦੀ ਅਸਲੀ

ਦਫਤਰ ਜਾਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਅਫਸਰ

ਅੰਕਾਰਾ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ

ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੰਮ ਵਾਸਤੇ ਫੋਨ ਕਰਾਉਣਾ ਸੀ। ਉਸ

ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਪੁਲਿਸ ਹੈਂਡਕਵਾਟਰ ਵਿਖੇ ਤਾਇਨਾਤ ਚੌਣ ਜਿੱਤ ਕੇ ਜਦੋਂ ਮੰਤਰੀ ਬਣਿਆ ਤਾਂ ਉਸ

ਸੀ ਪਰ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ

ਦੇ ਰੰਗ ਢੰਗ ਹੀ ਬਦਲ ਗਏ, ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ

ਤਾਂ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਜੁਰੂਰ ਚੇਤੇ

ਹੋਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੇ ਐਸ.ਪੀ. ਦਾ ? ਮੰਤਰੀ ਨੇ

ਫੋਨ ਦੇ ਰਿਸਿਵਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖੇ ਬਗੈਰ ਹੀ ਖੁਸ਼ਕ

ਜਿਹੀ ਅਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਾਕਾ

ਕੀ ਨਾਮ ਆ ਤੇਰਾ ? ਮੈਂ ਸਮਝ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਨੀ

ਪੁਰਾਣੀ ਵਾਕਫੀਅਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ

ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਹੀ ਭੁਲ ਗਿਆ, ਕੰਮ ਉਸ ਨੇ ਸਵਾਹ

ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਸਿਸਿਆਨਾ ਜਿਹਾ ਹੱਦ ਕੇ ਕਿਹਾ,

ਸਰ ਤੁਸੀਂ ਰਹਿਣ ਹੀ ਦਿਓ, ਇਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ

ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ,

ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਫੈਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂਕੇ

'ਤੇ ਫਰਿਆਦੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਗਲਾ

ਸਮਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੈਨ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲਾ

ਸਾਬੂ ਹੁੰਦੀ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਿੰਨਾ ਸੱਚ ਸੀ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕਹੀ

ਗਿਆ, ਚੁਪ ਕਰ ਯਾਰ, ਪਤਾ ਮੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸਿਆਪੇ

ਹੋਈ ਪੌਰ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕਾਰਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਤਾਂ

ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕੀਤੀ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਮੈਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਕਿਵੇਂ ਦਿਆਂਗਾ... ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਵੀਰ ਜੀ ਵੀਹ ਵੀਹ ਸਾਲ

ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ

9876714004

ਹੱਦ ਦੀ ਵੀ ਬੁੱਲ ਕੇ ਅੱਖ ਧੋਏ

ਉਹ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ

ਪਿਆਰ ਤੇ ਤੁਲ

‘ਪੁੱਤਰ, ਤੈਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਤੂੰ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਛਾਵੇਂ ਬੇਠ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਲੈ। ਸਵੇਰਾ ਦਾ ਤੂੰ ਧੁੱਪ ਵਿਚ ਹਲ ਵਾਹ ਰਿਹਾ ਹੈ’, ਗਿਆਨ ਹੋਰ ਕੱਢ ਲਾਂ, ਹਰਬੰਸ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕੰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ‘ਬਾਪੁ ਮੁਕਾਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜੀ, ਸੋਨੂੰ ਕੰਮ ਮਕਾ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਿੰਸੀ ਸੀ, ਉਸ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮੁਕਣਾ’, ਹਰਬੰਸ ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਗਜ਼ਾਰਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਜ਼ੁਗ ਗਰਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੇਲਿਆ। ‘ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਦੋ ਮਿਟ ਆ ਕੇ ਘੁੱਟ ਲੱਸੀ ਦਾ ਹੀ ਪੀ ਲੈ’, ਉਪਰਲੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਸੀ। ਹਰਬੰਸ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਐਨੀ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਬੜਾ ਮਿਹਨਤੀ ਲੜਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਜਿਆਦਾ ਠੰਡੀ

ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਕਰਨਾ ਛੱਡ ਦਿਓ।

‘ਹੁਣੇ ਪੀ ਲੈਨਾ, ਬਸ ਅਹੁ ਦੋ ਸਿਆਤੀ ਹੋਰ ਕੱਢ ਲਾਂ’, ਹਰਬੰਸ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਕੰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ‘ਬਾਪੁ ਮੁਕਾਊਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਜੀ, ਸੋਨੂੰ ਕੰਮ ਮਕਾ ਲੈਣ ਦਿਓ। ਵਿਚ-ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਜਿੰਸੀ ਸੀ, ਉਸ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਜੋ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਮੁਕਣਾ’, ਹਰਬੰਸ ਧੁੱਪ ਅਤੇ ਗਜ਼ਾਰਾ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਬਜ਼ੁਗ ਗਰਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਬੇਲਿਆ। ‘ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਹਰਬੰਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਆਪ ਤਾਂ ਦੋ ਮਿਟ ਆ ਕੇ ਘੁੱਟ ਲੱਸੀ ਦਾ ਹੀ ਪੀ ਲੈ’, ਉਪਰਲੇ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੱਦਾ ਸੀ। ਹਰਬੰਸ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਐਨੀ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਪੁੱਤਰ ਬੜਾ ਮਿਹਨਤੀ ਲੜਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਜਿਆਦਾ ਠੰਡੀ

ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮਗਨ ਰਹਿੰਦਾ। ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਇਕ ਕੋਮਲ ਦਿਲ ਬਾਪ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰ ਵਕਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੁੜ ਕੇ ਐਨੀ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰੀ। ਐਨੀ ਧੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਵਿਚ ਫਿਰਦਿਆਂ ਜੋ ਤੂੰ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ...। ਸੋਨੂੰ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਵੀ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਦਾਦਾ ਜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੋਨੂੰ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਰਿਹਾ, ‘ਬੇਟਾ ਅੜ ਤੂੰ ਗਲਤੀ ਵਿਚ ਫਿਰਦਿਆਂ ਕਰਦਾ, ਜਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਆਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰੀ। ਐਨੀ ਧੁੱਪ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਵਿਚ ਫਿਰਦਿਆਂ ਜੋ ਤੂੰ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰਾਂਗੇ...। ਸੋਨੂੰ ਦੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸਣ ਕੇ ਦਿਲੋਂ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ। ਉਹ ਹੱਸਦਿਆਂ-ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਿਣ ਲੱਗੇ, ‘ਹੁਣ ਤੈਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿਤੇ ਬਿਮਾਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਏ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਲੇ - ਕੁ ਵੇਲੇ ਲੱਗ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰ ਹਰਬੰਸ ਉਪਰ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਇਕ ਬਾਪ ਦੇ ਦਿਲ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤਦੀ ਹੈ। ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੰਜਾ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੈਂਤਾਂ ਦਿਹੋ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਤੜਫ਼ਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਅੜ ਤੇਰੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹੋਈ ਨਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਦਾ ਕਿ ‘ਮੈਂ ਹੁਣ ਵੱਡਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਛੋਟੇ

ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ (ਡਾ):

ਮੈਂ ਚੌਥੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਗੰਭੀਰਪੁਰ ਲੋਅਰ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰੱਬਰਤ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨਾਂ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ। ਸਾਨੂੰ ਜਨਮ - ਦਿਨ ਨੂੰ ਪੌਂਦੇ ਲਗਾਊਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹਾਂ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਾਲ - ਸਭਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਕੂਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਤਨਾਮੀਤ ਕੌਰ, ਜਮਾਤ ਚੌਥੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਗੰਭੀਰਪੁਰ ਲੋਅਰ, ਸੈਟਰ ਢੇਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਬਲਾਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ (ਪੰਜਾਬ)

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸ਼ੇਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਥੇ ਇੱਕ ਚਿੜੀ ਵੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਚਿੜੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਰੋਟੀ ਲੈਣ ਗਈ ਸੀ। ਤੇਜ਼ ਹਨੋਰੀ ਚੱਲ ਪਈ। ਚਿੜੀ ਦਾ ਬੱਚਾ ਹੇਠਾਂ ਡਿਗ ਪਿਆ। ਸ਼ੇਰ ਨੇ ਚਿੜੀ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਸਿੱਖਿਆ:- ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕੇਮਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਜਮਾਤ : ਚੌਥੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮਾਰਟ ਸਕੂਲ ਗੰਭੀਰਪੁਰ ਲੋਅਰ, ਸੈਟਰ - ਢੇਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਬਲਾਕ - ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ (ਪੰਜਾਬ) ਗਾਈਡ ਅਧਿਆਪਕ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ

ਬਾਲ ਲੇਖ : ਮੇਰਾ ਸਕੂਲ

ਬਾਲ ਕਹਾਣੀ - ਚਿੜੀ ਤੇ ਸ਼ੇਰ

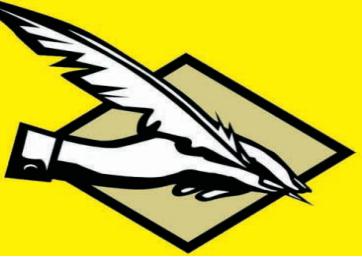

ਸਮਾਂ ਅਨਮੇਲ ਹੈ

ਸਮਾਂ ਅਨਮੇਲ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਨਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅਰਬਾਂ - ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਲੋੜ ਤੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਹੀ ਖਾਗਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਜੀ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅੰਜਲੀ, ਜਮਾਤ : ਪੰਜਵੀਂ, ਰੂਪਨਗਰ

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਰਟੂਨ ਚਰਿੱਤਰ ਬਿੱਲੂ

ਕਾਰਟੂਨਿਸਟ ਪ੍ਰਾਣ ਵਲੋਂ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਾਰਟੂਨ ਚਰਿੱਤਰ ਬਿੱਲੂ ਇਕ ਸਕੂਲੀ ਮੰਡਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਕਾਰਟੂਨ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਮੋਹਰਾ ਆਮ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ? ਉਸ ਦੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਵਾਲ ਉਸ ਦੇ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਲਮਕ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ? 1973 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਬਾਲ ਰਸਾਲਿਆਂ-ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪਾਤਰ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸ਼ਗਰਤੀ ਹੈ? ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਗਬੂੰ, ਗਿਟਕ, ਜੋਜੀ, ਮੋਨੋ, ਬਿਸ਼ਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਕੇ ਘਰ ਉਲਾਂਬੇ ਲਿਆਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ? ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਬਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਢੱਕਣ ਨਾਲ ਦਸਤਪੇਜਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਥੀ ਢੱਕਣ ਨਾਲ ਦਸਤਪੇਜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਾਰ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲੂ ਕੇ ਸ਼ਗਰਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬਚਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਢੱਕਣ ਨਾਲ ਦਸਤਪੇਜਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਰ ਕਿਤੇ-ਕਿਤੇ ਜਦੋਂ ਬਿੱਲੂ ਕੇ ਸ਼ਗਰਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਕੱਟੇ ਹ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਕਵਿਤਾ

1. ਚੰਦ ਪਲ ਹੱਸ ਕੇ
ਚੰਦ ਪਲ ਮੁਸਕੁਰਾ ਕੇ
ਬੰਦਾ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਉਹ
ਬਹੁਤ ਦੁਰ ਵੀ ਜਾ ਕੇ...
2. ਅਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਬੇਗੁਨਾਹ ਹਾਂ
ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ...
3. ਪਹਿਲਾਂ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਕਿਲੇ ਬਣਾਏ
ਫਿਰ ਉਚੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕੰਧਾਂ,
ਇਨਸਾਨ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਵੈਰੀ ਬਣਿਆ,
ਟੁੱਟੀਆਂ ਮਨੁਖਤਾ ਦੀਆਂ ਫਿਰ ਤੰਦਾਂ...
4. ਹਾਂਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਲੱਭਦੇ ਹੋ ?
ਸਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੱਭਦੇ ਹੋ ?
ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿੱਤਰੋ
ਇਸ ਜਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਲੱਭਦੇ ਹੋ ?
5. ਮਨ ਦੀ ਤਰੰਗ @ਚੋ ਜਦੋਂ ਉਠਦੀ ਉਮੰਗ
ਕਈ ਫਿਰ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ
ਤੇ ਕਈ ਹੁੰਦੇ ਤੰਗ ,
ਮਨ ਦੀ ਤਰੰਗ ਨਾਲ
ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਭੰਗ...
6. ਫੁਰਸਤ ਤੇਰੇ ਕੌਲ ਨਹੀਂ
ਮਿੱਠੇ ਮੇਰੇ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ,
ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਹੁਣ ਦੱਸਣਾ ਸੱਜਣਾ
ਤੇਰੇ ਕੌਲ ਤਾਂ ਹੁਣ ਰਾਇਮ ਨਹੀਂ ...
7. ਜਾਂਦੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਟੋਕਦੇ ਨਹੀਂ
ਆਉਂਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੋਕਦੇ ਨਹੀਂ ,
ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਲੰਗਿਆਂ ਮਿੱਤਰੋ !
ਕਦੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਨਹੀਂ ...
8. ਮੜ੍ਹੇ ਰੋ ਤੇਰੇ ਕੋਲੁ
ਤੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ,
ਗਮਾਂ ਸਾਡਿਆਂ ਨੂੰ ਤੂੰ ਕਦੇ
ਜਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ...
9. ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਹੋਰ
ਤੇ ਕਰਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ,
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੇ ਤੇ
ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਤੇਰੇ ,
ਕਿਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਚੋਰ...
10. ਜੜ੍ਹਦੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰਦੇ
ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਛੇ ਨਾ ,
ਦੋਸਤ ਅੰਜਿਹਾ ਹੋਵੇ ਮਿੱਤਰੋ ,
ਜੋ ਗੱਲ - ਗੱਲ @ਤੇ ਹੁੰਸੇ ਨਾ...
11. ਕਈ ਰੁਹਾਂ ਦਾ ਪਾ ਕੇ ਪਿਆਰ
ਧੋਖਾ ਦਿੰਦੇ ਅੱਧ ਵਿਚਰਕਾਰ ,
ਰੱਬ ਕਰੇ ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵੀ
ਕਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੱਜਲ - ਖੁਆਰ...
ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
9478561356

ਵਹਿਮ ਭੁਲੇਖੇ

ਸੱਭ ਵਹਿਮ ਭੁਲੇਖੇ ਨੇ
ਤੈਨੂੰ --- ਸੋਣਿਆਂ ਸੱਜਣਾ ਉਦੇ
ਜੋ - ਤੁੱਰ ਜਾਂਦੇ --- ਦੁੱਨੀਆਂ ਤੋਂ
ਉਹਨਾਂ -- ਵਾਪਿਸ ਹੁੱਣ -- ਆਂਉਣਾ ਨਈ
ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਰੱਸਤੇ
ਕਾਂਡੀ। ਦੂਰ ਨੇ--- ਮੰਜਲਾ
ਉਥੋਂ -- ਤੁਰਦਿਆਂ -- ਫਿਰਦਿਆਂ ਨੇ
ਕਦੀ-- ਬੱਕਣਾ -- ਸਾਂਉਣਾ ਨਈ
ਏਥੋਂ -- ਜੋ -- ਪੜਨ -- ਗਰੰਥਾਂ ਨੂੰ
ਪਾਕੇ --- ਚਿੱਟੇ ਬਾਣੇ ਬਈ
ਮੋਹ -- ਮਾਇਆ ਦੇ -- ਧੰਦੇ ਲਈ
ਬੁਣਦੇ -- ਇਹ --- ਤਾਂਣੇ ਬਾਣੇ ਬਈ
ਸਭ -- ਮੈਂ-ਮੈਂ-ਮੈਂ- ਕਰਦੇ ਨੇ
ਜਿੱਵੇਂ -- ਭੇਡਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ
ਉਸ ਪ੍ਰਦਾ ਦੇ --- ਅੰਤ ਨੂੰ --- ਪਾਉਣ ਦੇ
ਲਈ
ਵੱਖੋਂ -- ਵੱਖਰੀ- ਟੱਕਰੀਆ
ਸਿੱਗ - ਰੱਖ ਸੋਣੀ -- ਗੁੰਗੇ ਦੇ - (ਸੱਜੂ
ਝੀਵਲ) ---
ਹੁੱਣ- ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਾਠ - ਪੜਾਉਣਾ ਨਈ
ਸੱਭ ਵਹਿਮ ਭੁਲੇਖੇ ਨੇ
ਤੈਨੂੰ -- ਸੋਣਿਆਂ ਸੱਜਣਾ ਉਦੇ
ਜੋ - ਤੁੱਰ ਜਾਂਦੇ ਦੁੱਨੀਆਂ ਤੋਂ
ਉਹਨਾਂ ਵਾਪਿਸ ਹੁੱਣ -- ਆਂਉਣਾ ਨਈ
ਕੁੱਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਬਾ ਮੱਝੜੀ ਕਲਾ
» 99142-26365 ««

ਪਾਣੀ ਦਾ ਬੁਲਬੁਲਾ

ਜੀਵਨ ਦਾ ਹੈ ਕੀ ਭੋਸਾ ,
ਇਹ ਬੁਲਬੁਲਾ ਪਾਣੀ ਦਾ।
ਸਾਰੇ ਧਰਮ ਨੇ ਏਹੋ ਕਿਹੜੇ ,
ਏਹੋ ਕਬਨ ਹੈ ਬਾਣੀ ਦਾ।
ਜੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਬਿਨਾਸੀ ਆਖਣ ,
ਸਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਣ ਲਈ।
ਬੰਦੇ ਨੇ ਆਖਰ ਮੁੱਕ ਜਾਣਾ ,
ਆਪਣਾ ਮੂਲ ਪਛਾਣ ਲਈ।
ਮੈਂ-ਮੈਂ ਕਰਕੇ ਹਉਮੈ ਵਧਦੀ ,
ਹਉਮੈ ਵਿੱਚ ਦੁਖ ਭਾਰੀ ਨੇ।
ਵਿਰਲਾ-ਟਾਵਾਂ ਬੁਹਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ,
ਬਾਕੀ ਸਭ ਸੰਸਾਰੀ ਨੀ।
ਉਚ-ਨੀਚ ਨੂੰ ਦਿੱਲੋਂ ਭੁਲਾਓ ,
ਰਲਭਿਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਰਹੀਏ।
ਇੱਕੋ ਜੋਤ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ,
ਉਸ ਇੱਕੋ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀਏ।
ਏਕੇ ਤੇ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਹੀ ,
ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਬਣੇ ਰੰਗਲਾ।
ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ 'ਚੋ ਨਿਕਲੇ ,
ਕਰ ਨਾ ਸਕੇ ਕੋਈ ਗੰਪਲਾ।
» ਪ੍ਰੋ. ਨਵੰ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
ਅਕਾਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ-
151302 (ਬਠਿੰਡਾ) 9417692015
9478561356

ਕਵਿਤਾ

ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਬਣ ਜਾਓ
ਬੱਚਿਉ / ਬਾਲ ਕਵਿਤਾ
ਗੋਲ ਚਾਈਂ, ਚਾਈਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਜਾਓ ਬੱਚਿਉ।
ਉੱਥੋਂ ਕੁੱਝ ਚੰਗਾ ਸਿੱਖ ਕੇ ਆਉ ਬੱਚਿਉ।
ਸਕੂਲ ਜਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰੋ ਦਿਲ ਲਾ ਕੇ ,
ਘਰ ਆ ਕੇ ਹੋਮ ਵਰਕ ਮੁਕਾਉ ਬੱਚਿਉ।
ਸਿੱਖ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ,
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਵਧਾਉ ਬੱਚਿਉ।
ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰੀਥਿਆ ਪਾਸ ਕਰੋ ,
ਨਕਲ ਤੋਂ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਚਾਉ ਬੱਚਿਉ।
ਵਿਦਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬੰਦਾ ਪਸੂ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ,
ਵਿਦਿਆ ਲੈ ਕੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਬਣ ਜਾਓ ਬੱਚਿਉ।
ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਜੀਅ ਨਾ ਚੁਗਾਉ ਤੁਸੀਂ ,
ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਚਮਕਾਉ ਬੱਚਿਉ।
ਬਹੁਤ ਬੁਰਾਈਆਂ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਫੈਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ ,
ਦਿਮਾਗ ਲੜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉ
ਬੱਚਿਉ।
ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

ਕਈ ਦਿਲ ਤੋੜਦੇ ਮੇਰਾ...

1. ਬਚਪਨ ਦੀਆਂ ਉਹ ਸਰਦੀਆਂ ਵੀ
ਬਹੁਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸੀ ਨਿਆਰੀਆਂ ,
ਬੈਠ ਕੱਠੇ ਅੱਗ ਸੇਕਦੇ ਸੀ
ਤੇ ਪੁੱਧੂ ਲਗਦੀਆਂ ਸੀ ਪਿਆਰੀਆਂ ...
2. ਸੀਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਲ ਟੁੱਟ ਕੇ ਕਦੇ ਸੁੜਦੇ ਨੀਂ
ਛੱਕਰ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਕਦੇ ਮੁੜਦੇ ਨੀਂ ,
ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਨੀਂ ਸਰਨਾ ,
ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ
ਕਿ ਰੱਗ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ
ਆਸਰੇ ਕਦੇ ਬੁੜਦੇ ਨੀਂ...
3. ਉਹੀ ਛੇਤੀ ਬਿੜਕ ਜਾਂਦੇ
ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅੱਖ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ,
ਜਿਹੜੇ ਬੜੇ ਰਹੇ ਤੇਜ਼ ਤੂਢਾਨਾਂ ਅੱਗੇ
ਉਹ ਛੇਤੀ ਦਰਕਦੇ ਨਹੀਂ ...
4. ਕਈ ਦਿਲ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ ਮੇਰਾ
ਕਈ ਕੱਢਦੇ ਕਸੂਰ ਵੀ ਮੇਰਾ ,
ਪਰ ਜਿਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ,
ਕੀਤਾ ਹੋਂਦੇ ਵੱਧਕੇ ਵਧੇਰਾ ...
5. ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ
ਉਸਦਾ ਕੇਵਲ ਰੱਖ ਹੁੰਦਾ ,
ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮਿੱਤਰ ਰੱਖ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ,
ਪੱਤੀ ਜੁੱਤੀ ਮੜਕ ਤੋਰ ਭੁਲੀ ਨਵਾਬ ਨੂੰ।
ਲੱਗ ਗਈ ਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।
ਨੂੰ ਰਿਹਰੇ ਦਾ ਸਮੇਕ ਪੀ ਗਈ
ਮੁੱਖ ਸੋਣੇ ਤੋਂ ਲਾਲੀ ਉੱਡੀ।
ਡੱਕ - ਡੱਕ ਹਿੱਲਣ ਤੁਗਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ
ਸਾਹ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਕਿਥੋਂ ਪਾਵਣ ਲੁੱਡੀ।
ਪੱਥ ਕਲੱਬਾਂ ਦੀ ਅਯਾਸੀ ਨੇ
ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਬੁੱਢੀ।
ਜਮਾਂ ਪੁਅਂਖ ਗਿਆਂ, ਪੈ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਿਵੇਂ
ਕੰਗਿਆਰੀ ਸੂਰੇ ਗੁਲਾਬ ਨੂੰ।
ਲੱਗ ਗਈ ਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।
ਡੱਕ ਡੱਕ ਨੇ ਹਿੱਲਦੇ ਜੁੱਸੇ
ਦੁੱਧ ਮੱਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪਾਲੇ ? ਪੁੱਤ ਮਾਵਾਂ ਦੇ।
ਗੀਂਝਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਗਾਉਂਦੇ- 2
ਸਭ ਹਾਸੇ ਮੁੱਕ ਗਏ ਚਾਵਾਂ ਦੇ।
ਜੱਗੇ ਜਿਉਣੇ ਦੀਆਂ ਸੂਣੀਦੀਆਂ ਸੀ
ਮਿਸਾਲਾਂ ਜਿਥੋਂ, ਹੁਣ ਉਥੇ
ਬਸ ਗੱਭਰੂ ਰਹਿ ਗਏ ਨਾਵਾਂ ਦੇ।
ਉਪਰੋਂ ਇਹ ਗਾਇਕ ਜਿਹੇ ਚੰਦਰੇ
ਅਮ੍ਰਿਤ ਹੀ ਦੱਸਦੇ ਜ਼ਹਿਰ ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ।
ਲੱਗ ਗਈ ਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।
ਆਵੇ ਕੇ ਕੋਈ ਵੱਡੇ ਮਿਰਚਾਂ
ਆਵੇ ਕੇ ਕੋਈ ਲਾਹੋ ਚਾਲਾ ?।
ਜਲਦ ਕਰੋ ਕੋਈ ਹੀਲਾ ਯਾਰੋ
ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਵਾਲਾ।

ਲੱਗ ਗਈ ਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ

ਜਾਓ ਨਜ਼ੂਮੀਏ ਨੂੰ ਹੱਥ ਦਿਖਾਓ
ਜਾ ਕੇ ਕੋਈ ਮੰਤਰ ਪੜ੍ਹਾਓ
ਲੱਗ ਦਿਓ ਇੱਕ ਟਿੱਕਾ ਕਾਲਾ।
ਵੱਸ ਗਈ ਕੋਈ ਚੰਦਰੀ ਵਾ
ਸੋਹਣੇ ਨਵਾਬ ਨੂੰ।
ਲੱਗ ਗਈ ਨਜ਼ਰ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ।
ਦੁਸ਼ਮਣ ਜੋ ਦੋਸਤੀ ਦਾ ਮਖਟਾ ਚਾੜ ਬੈਠੇ।
ਕਦੋਂ ਕੁ ਬੇੜੀ ਭੋਬ ਦੇਈਏ
ਬਸ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾੜ ਬੈਠੇ।
ਮੁੰਹ ਤੇ ਬਣ ਬਣ ਮਿਆਂ ਮਿੱਠੇ
ਦੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਾਜ਼ ਬੈਠੈ।
ਬਿਠਾ ਤਖਤਾਂ ਤੇ ਦੋਗਲਿਆਂ ਤਾਈਂ
ਆਸੀਂ ਆਪੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਉਜਾੜ ਬੈਠੇ।
ਆਵੇ ਯਾਰੋ ਕਿ ਰਲ ਉਤਾਰੀਏ
ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਨਕਾਬ ਨੂੰ।
ਲੱਗ ਗ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREET NEWS.COM

Cheif Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 233

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

29 DEC TO 04 JAN, 2023

Indie Films Inc Presents

POLITICAL WAR

Battle For 2024 Election

A Film by **MUKESH MODI**